

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

VSEBINSKI POUDARKI IZ DELA DRŽAVNEGA SVETA V MANDATU 2007-2012

VSEBINSKI POUDARKI IZ DELA DRŽAVNEGA SVETA V MANDATU 2007-2012*

Vsebina

- 1. O temeljnem družbenem dogovoru**
- 2. Državotvornost, upornost in nacionalni ponos**
- 3. Politični sistem, ustava in dvodomnost**
- 4. Odnosi s sosednjimi državami in naši rojaki zunaj matice**
- 5. Vprašanja vzgoje, izobraževanja, znanosti, kulture, umetnosti in skladnost družbenega organizma**
- 6. Gospodarstvo, inovativnost in dodana vrednost**
- 7. Energetika in okolje**
- 8. Naslonitev na lastne vire, kmetijstvo, gozd in les**
- 9. Solidarnost med generacijami**
- 10. Politike prostora**
- 11. Mednarodno sodelovanje**
- 12. Nevladni sektor**

***IZ GOVOROV PREDSEDNIKA mag. BLAŽA KAVČIČA**

1. O temeljnem družbenem dogovoru

Mag. Blaž Kavčič, predsednik Državnega sveta v mandatu 2007-2012

... Tako na globalni ravni, kot tudi v Sloveniji bo potrebno doseči več. To kar potrebujemo, je nova družbena paradigma! Osnova te nove družbene paradigme mora biti soglasje okrog temeljnih vrednot človeštva – svoboda in blagostanje, normativni algoritem pa moramo razumeti kot sredstvo in ne kot cilj. Pretirane razlike v pogojih življenja na globalni in na nacionalni ravni vodijo v nestabilno, celo eksplozivno stanje. Pretirana usmerjenost v trošenje materialnih dobrin vodi v uničevanje medčloveških odnosov in okolja... (Posvet na temo »Finančna kriza - pot v recesijo ali izziv za novo gospodarsko ureditev«, Državni svet, 12. november 2008)

... »Dosegli smo dno, a smo se odgnali navzgor« bomo lahko rekli šele tedaj, ko bomo na novo oblikovali nekaj temeljnih družbenih in gospodarskih razmerij. Potrebujemo novo družbeno gospodarsko paradigmo. Ali poenostavljeno rečeno: širši krog ljudi bo moral od življenja imeti nekaj več kakovosti kot je to danes, širši krog držav bo moral dobiti boljše možnosti za kakovosten obstoj in razvoj... (23. posvet Kmetijske svetovalne službe Slovenije na temo podnebnih sprememb in skupne kmetijske politike, Bled, 24. november 2008)

... Živimo v nemirnem času ne samo ekonomske, ampak globalne družbene krize. Potrebujemo novo družbeno gospodarsko paradigmo, ki bo zmanjšala razlike med bogatimi in revnimi, ki bo zvišala raven sprejemanja različnosti. Sicer ne bo prepričljive osnove za tezo, da smo vsi v istem čolnu. Nikdar in

nikoli ne smemo dopustiti, da bi družbeno - politična vprašanja in težave reševali na način negativnega obravnavanja ali stigmatizacije ljudi zaradi rase, narodnosti, vere, politične ali spolne usmerjenosti! *(Proslava ob Dnevu spomina na holokavst, Ljubljana, 25. januar 2009)*

... V pogojih globalne krize je še toliko bolj pomembno, da se zavedamo potrebe po oblikovanju nove gospodarsko družbene paradigme, ki naj pripomore k temu, da se bo širši krog državljanov počutil bolj motiviran z življenjskimi in delovnimi pogoji. Diskurzi o kapitalizmu, socializmu, komunizmu ... niso posebej produktivni, saj je boljše rešitve iskati v nadgradnji že znanega in preskušeneega, kot pa v ponavljanju preseženega. Vsekakor pa je neobhoden kritičen razmislek o pozitivnih in negativnih posledicah globaliziranega gospodarskega modela, o tem, kako se spopasti s socialno in okoljsko erozijo, ki jo le-ta povzroča. Po mojem prepričanju ta iskanja lahko potekajo v okvirih parlamentarnih demokratičnih sistemov, delovanju tržnega gospodarskega mehanizma, uveljavljenih vrst lastnine, izpostavljeni vlogi prihrankov, investiranja in podjetništva, z bolj izrazito, a transparentno regulatorno vlogo države pod ostro kontrolo svobodnih medijev. Potrebujemo tudi nov, transparenten in učinkovit model gospodarjenja z državnimi (ali nacionalnimi) lastniški deleži v gospodarstvu... *(Posvet o širitvenih procesih EU s poudarkom na slovensko - hrvaških odnosih, Državni svet, 19. maj 2009)*

... Globalna finančna, gospodarska in družbena kriza je pred nas postavila zahtevne dileme nadaljnjega razvoja. Uživamo nekatere pozitivne sadove procesa globalizacije – predvsem v smislu hitrega tehnološkega razvoja informacijskih in telekomunikacijskih tehnologij, zmanjševanja proizvodnih stroškov, izkoriščanja ekonomij obsega. Ne moremo pa si več zastirati oči pred negativnimi sadovi globalizacije, predvsem družbeno in okoljsko erozijo. Ogrožen je obstoj in razvoj srednjega sloja prebivalstva, močno poškodovano in še naprej ogroženo je človekovo življenjsko okolje. Opazujemo lahko politično - gospodarske procese, kjer prihaja do tega, da v želji po liberalizaciji, privatizaciji, svobodnejši tržni konkurenci, učinkovitejšemu javnemu sektorju... v resnici lahko opazimo uvajanje monopolov in oligopolov v gospodarstvu, zmanjševanje števila delovnih mest, poslabševanje delovnih in življenjskih pogojev. In naprej – da se temeljni gospodarski in politični vzvodi koncentrirajo v rokah elit. Morda je utemeljeno poglobljeno razmisliti o tem, kaj nam pri najpomembnejših gospodarskih in družbenih odločitvah predstavlja cilj in kaj nam predstavlja sredstvo? Ali nam kategorije kot so rast BDP, absolutna in *per capita* ustvarjena dodana vrednost, tuje naložbe v nacionalnih gospodarstvih, mednarodna konkurenčnost..., ali nam te pogosto omenjane in nedvomno zelo pomembne kategorije, pomenijo *cilj ali sredstvo*. Osebnostno bi se zavzemal, da bi te kategorije razumeli bolj kot možna sredstva za doseganje ciljev s področja kakovosti življenja državljanov... *(Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni vojni, Gdansk, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, 22. do 24. oktober 2009)*

... Globalna kriza ni nastopila leta 2008 kot odraz kratkoročnih težav na področju nepremičnin in izvedenih finančnih instrumentov v ZDA. Globalna kriza je nastajala desetletja in strinjam se s tistimi, ki jo ocenjujejo kot odraz

sistema in ne kot posledico »spodrsljaja«. Trajnostno zasnovana družba po globalni krizi bo po mojem prepričanju lahko nastala šele na osnovi sporazuma o novi, drugačni družbeno-gospodarski paradigmi. Ne vidim potrebe, da bi razglabljali o koncu kapitalizma, a o koncu nečesa se bomo morali sporazumeti, saj bi bilo nadaljevanje sedanjih trendov za človeško civilizacijo pogubno. Rešitev ne gre iskati v dokazano neuspešnih modelih avtoritarnih družb, centralno-planskih gospodarstvih. Kategorije lastnine, stroška, prihranka, dobička, delovanja tržne konkurence verjetno ostajajo kot neizogibna sestavina nove paradigme, upam da tudi spoznanja o omejenih možnosti navidezno liberalnega, nereguliranega gospodarskega modela... (Posvet na temo »Čas po krizi - priložnost ali nuja za trajnostni razvoj?«, Državni svet, 27. oktober 2009)

... Sedanjo globalno krizo zaznamujejo na osebni ravni predvsem kriza vrednot in prekomerna usmerjenost v potrošništvo; na nacionalni ravni pa prevelike razlike v bogastvu med posameznimi sloji prebivalstva; na globalni ravni obstajajo prevelike razlike v bogastvu in življenjskih pogojih med nacionalnimi gospodarstvi; odnos do okolja je poguben, ni kar slučajno tak, ampak ga generira doseganje ekstraprofitov kapitalskih in političnih elit... (Posvet na temo »Čas po krizi - priložnost ali nuja za trajnostni razvoj?«, Državni svet, 27. oktober 2009)

... Politične in kapitalske elite obvladujejo ljudi, procese, industrije in cele države; z denarjem, ki ga razvite države namenjajo za oborožitveno industrijo in zmanipulirane vojne - tudi »vojno proti terorizmu«, bi zlahka spremenili svetovno tehnološko paradigmo v prid človeku in okolju prijazni industriji; prihaja celo do tihih umorov tehnologij, ki bi omogočale osnovo človeku in okolju prijazne proizvodnje, a niso v skladu s profitnimi interesi naftnih, avto-industrijskih, farmacevtskih, političnih in drugih elit. Pomemben je vpliv nekaterih cerkva, preko zlorabe verskih čustev, na stopnjevanje medkulturne nestrpnosti... (Posvet na temo »Čas po krizi - priložnost ali nuja za trajnostni razvoj?«, Državni svet, 27. oktober 2009)

... Zavedamo se tudi, da take vseobsežne krizne situacije potrebujejo redefinicijo družbenih razmerij - novo družbeno paradigmo. Njen temelj mora biti soglasje okrog temeljnih vrednot človeštva: svobode in blagostanja državljanov. Pretirane razlike v pogojih življenja in dela na globalni in na nacionalni ravni vodijo v nestabilno, eksplozivno stanje. Pretirana usmerjenost v trošenje materialnih dobrin vodi v uničevanje medčloveških odnosov in okolja... Torej, kako naj bi se v to novo paradigmo integriralo ravnovesje med pravičnostjo in učinkovitostjo. Temeljno načelo ali kar mantra, po kateri bi morali delovati, je višja kakovost življenja, svoboda ustvarjalnosti, uveljavljanje trajnostnih gospodarskih načel, spoštovanje sočloveka in narave, ki sta medsebojno povezana, priznanje uspešnosti posameznikov ter hkratno spodbujanje timskega dela in vlog v delovnem procesu, spoštovanje in uveljavljanje pravic ob zavedanju lastnih odgovornosti in posledic svojih ravnanj, odločitev. Pomemben je družben dogovor enakovrednih partnerjev, na eni strani odločevalcev, lastnikov, voditeljev, na drugi pa izvršiteljev, ki so hkrati volivci oziroma so akterji v delovnih procesih in ustvarjalci. Njihovo skupno delovanje oblikuje zaključen krog, ki naj bi se vrtel v smeri razvoja...

(Posvet o novih smereh družbenega razvoja med pravičnostjo in učinkovitostjo, Ljubljana, Državni svet, 25. november 2009)

... Izkazalo se je, da neoliberalizem ni model, ki bi omogočil širši razvojni preboj za celotno družbo. Zato moramo resno razmišljati in nujno ukrepati, da bi se kot temeljno spopadli s krizo vrednot, presežnim potrošništvom pred ustvarjenim, grabežljivostjo pred izmenjavo razvojnih presežkov itd. Kje so napake ali rezerve za bolj pravično in enakopravno upravljanje s kapitalom, kjer so tiste razvojne priložnosti, ki bi zmanjšale intenzivnost in obseg razzlojevanja na zelo bogate in zelo revne? V marsičem so prizadevanja za učinkovito in pravično družbo tudi prizadevanja za obstoj in razvoj srednjega razreda... *(Posvet o novih smereh družbenega razvoja med pravičnostjo in učinkovitostjo, Ljubljana, Državni svet, 25. november 2009)*

... Gre za obstoj in položaj srednjega razreda! Ozko povezano s tem je vprašanje ustvarjalnosti na vseh družbenih področjih s ključnim pomenom nacionalne kulture, domoljubja, neodvisnosti medijev. Samo motiviran srednji razred s pomembno družbeno močjo je lahko realno oprijemališče pozitivne, inovativne miselnosti. Globalizirana družbeno gospodarska paradigma vodi v družbo dveh slojev – elite in vse bolj pasivnih - ostalih. Ali imamo dovolj denarja za dostojne prejemke delavcev, učiteljev, sodnikov, policistov, direktorjev, zdravnikov? Oziroma - zakaj denarja ni? *(Prispevek za Vseslovenski kulturni plenum Društva slovenskih pisateljev na temo »Razdvojena zgodovina, nejasna sedanost, negotova prihodnost«, Ljubljana, 28. januar 2010)*

... Ne bi bilo dobro, če bi prevladala filozofija podpor in subvencij in načela kapljajoče (*trickle down*) ekonomije. Rešitve je potrebno iskati v smeri Welfare Enabling Society – družbe motivirajočega sistema omogočanja aktivne vloge vseh državljanov in korigiranja temeljnega algoritma delitve BDP. Napačno bi bilo zatekanje na področje socializma, ali na področje konzervativizma. Potrebujemo nove rešitve na osnovi pozitivnih in negativnih spoznanj analize delovanja do sedaj izčrpanih rešitev... *(Prispevek za Vseslovenski kulturni plenum Društva slovenskih pisateljev na temo »Razdvojena zgodovina, nejasna sedanost, negotova prihodnost«, Ljubljana, 28. januar 2010)*

... Bogastva je v večini gospodarstev sveta dovolj! Tudi recesija ni pometla iz obličja Zemlje bogastva, sredstev. Problem je v razdelitvi! Slovenija se statistično sicer uvršča med osmerico držav EU z najmanjšim tveganjem revščine. A statistika ponazarja le eno plat medalje. Po ocenah nevladnih organizacij, ki upoštevajo podatke o brezposelnosti, pomanjkanju hrane in osnovnih življenjskih potrebščin, je procent revščine v Sloveniji bistveno višji. Veliko je posameznikov, ki živijo v stanju pomanjkanja osnovnih življenjskih potrebščin, pa tega ne želijo javno priznati. Revščina je za mnoge še vedno sramota, življenjski neuspeh, ki jih je izrinil na obrobje družbe. Revščina vselej prizadene človekovo dostojanstvo, ki je temeljni vir človekovih pravic... *(Otvoritveni dogodek ob Evropskem letu boja proti revščini in izključenosti 2010, Državni svet, 12. februar 2010)*

... Cilji Evropske unije in cilji Slovenije so jasno zastavljeni. Če bi hoteli stabilizirati gospodarstvo in povečati zaposlenost ter bruto domači proizvod in

seveda resno pristopiti k odpravi vzrokov klimatskih sprememb, pa bi morali te cilje dejansko preseči. Vse bolj jasno je, da bodo klimatske spremembe krojile prihodnost naše civilizacije. Zato je leto 2030 mogoče razumeti kot pomembno prelomnico, do katere se mora v glavnem že dogoditi paradigmatična razvojna preobrazba, ki bo izhajala iz paradigme trajnostnega razvoja, ko bomo torej v celoti prešli na obnovljivo in učinkovito rabo energije... *(Posvet o obnovljivi in učinkoviti rabi energije za Slovenijo do 2030, Državni svet, 15. marec 2010)*

... Trajnostni razvoj se v javnih diskusijah v Državnem svetu praviloma navezuje na pojmovanje kakovosti življenja. Prav tako razumevanje trajnostnega razvoja je najti tudi v novejših dokumentih OZN, saj uradna opredelitev trajnostnega razvoja OZN povezuje vse tri razvojne stebre: zagotavljanje ekonomske, ekološke in socialne dobrobiti na način, ki ne ogroža možnosti za zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij. Pri tem ni nepomembno, da socialna dobrobit vključuje tudi ohranjanje kulturne identitete... Govora je torej o povsem drugačnem konceptu razumevanja razvoja, kot smo ga poznali do sedaj. Posledica tega pa je potreba po čimprejšnjem oblikovanju novih pristopov za merjenje napredka v državah. Za Slovenijo to konkretno pomeni čimprejšnjo dopolnitev kazalnikov za spremljanje ekonomske aktivnosti s t.i. evropskimi kazalniki trajnostnega razvoja - na primer ugotavljanje okoljskih trendov in merjenje najboljših praks... *(Razvojni forum - Trajnostni razvoj: med realnostjo, nerazumevanjem in vizijo, Ljubljana, Državni svet, 30. marec 2010)*

... A osrednja dilema sedanjega časa je večplastnost fenomena globalizacije. Pozitivni učinki globalizacije so vidni in pogosto promovirani – hiter tehnični in tehnološki razvoj, zniževanje proizvodnih stroškov, napredek znanosti. Negativni učinki globalizacije pa so dejansko tudi vidni, a jih redko dovolj konsekventno pripišemo delovanju globalizacije. Gre za razpadanje socialnih in okoljskih struktur. Doseganje ekstraprofitov v dobro transnacionalnih korporacij je povezano s podružbljenimi stroški, porazdeljenimi na davkoplačevalce, socialne in okoljske erozije. Premalo je prisotno spoznanje, da negativni socialni in okoljski trendi niso spodrseljaj, ampak logičen proizvod sistema. Pospešeno vstopamo v morda najstrašnejši –izem v zgodovini človeštva. Neo-liberalizem ali bolje neo-konzervativizem. Temeljna lastnost tega –izma je, da z nominalnimi vrednotami svobodnega trga, konkurence, privatiziranih nekdanjih javnih storitev – v dejanskem življenju proizvaja ukinjanje trga – monopole, nekdanje javne storitve pa so v privatizirani režiji dražje in manj dostopne državljanom. Vse bolj izrazito deluje sistem srkanja dodane vrednosti iz globalnega prostora v dobro globalno delujočih elit. Vrednost se izloča iz narodnih gospodarstev v transnacionalni prostor, vse bolj v davčne oaze... Globalna finančna in gospodarska kriza sta se z veliko naglico podaljšali v socialno. Številke o naraščajoči brezposelnosti so same po sebi dovolj zgovorne. Tu pa je še velika kriza vrednot, ki jo je ekonomska kriza v svojem bistvu le razgalila - številne navidezne razvojne odločitve so vodili pohlep, brezobzirno izkoriščanje človeških in naravnih resursov, finančne prevare in sistemske zlorabe... Vse to ne morejo biti več pravi družbeni temelji nadaljnjega razvoja ... *(Razvojni forum - Trajnostni razvoj: med realnostjo, nerazumevanjem in vizijo, Ljubljana, Državni svet, 30. marec 2010)*

... Kje smo, kam hočemo iti, kako bomo to napravili? Trenutna družbeno-gospodarska paradigma deluje v smeri večanja koristi za vse ožjo politično-gospodarsko elito. Težava je v tem, da so razlike postale eksplozivno velike, da v socialnih in okoljskih strukturah že nevarno poka... Globalne dileme se na nekoliko lokalno prilagojen način vidijo in doživljajo tudi v Sloveniji... Kakovost življenja ne more biti »servirana« kot neka družbena storitev, ampak mora biti dosežena interaktivno, prehojena mora biti skupna, soustvarjalna pot družbenih deležnikov ... (3. konferenca o inovacijskem komuniciranju InCo 2010, Ljubljana, Državni svet, 8. april 2010)

... Važna je opredelitev cilja in sredstev. Po mojem mnenju se ena temeljnih evropskih in slovenskih težav ta trenutek skriva prav v tem. Zgrešeno je, da Lizbonska strategija kot enega najbolj svetih ciljev EU opredeljuje vrhunsko mednarodno konkurenčnost! Mednarodna konkurenčnost EU, mednarodna konkurenčnost Slovenije je pomembna, izjemno pomembna, a vseeno sme biti le sredstvo za doseganje bolj utemeljenega cilja – kakovosti življenja državljanov. Kaj pomaga visok profit, če so ljudje nesrečni, se zatekajo v odtujenost, nasilje, alkoholizem, samomore? (3. konferenca o inovacijskem komuniciranju InCo 2010, Ljubljana, Državni svet, 8. april 2010)

... Kot kažejo izkušnje, ni nujno, da se revščina z gospodarsko rastjo zmanjša. Potrebno je veliko več! Potrebna je nova družbeno-gospodarska paradigma, ki bo temeljila ne le na drugačni temeljni razdelitvi ustvarjenega družbenega bogastva temveč predvsem na drugačnem razumevanju bogastva. Da gre za več dimenzij bogastva, med drugim tudi za tisto, ki izhaja iz svobode duha in sonaravne empatije, ter pristnih medčloveških odnosov, se lahko naučimo prav od vas, Romov... (Prireditel v počastitev svetovnega dneva Romov in evropskega leta 2010 proti revščini in socialni izključenosti, Kamenci, 9. april 2010)

... Osebnostno sem prepričan, da se odkrivanju epicentra vzrokov za globalno krizo lahko približamo z analizo negativnih posledic globalizirane gospodarske paradigme, ki prav tako temelji na konceptu rasti- proizvajati več in več, več in ceneje... (Posvet Razvojnega foruma »Kje so meje rasti«? Med doktrino gospodarske rasti in nosilno sposobnostjo planeta, Državni svet, 22. april 2010)

... Iz krize bomo kot družba in posamezniki morali iziti drugačni. Če se ne bomo spremenili, iz krize ne bomo prišli! Zastaviti si moramo vprašanje - kakšni? Trenutna gospodarska kriza je priložnost za to, da najdemo modele, najdemo nov sistem vrednot, vprašanje, kako naj živimo, delamo in razmišljamo? In to je izziv, ki ga imamo vsi pred seboj! Zato je nova ekonomska paradigma tudi nov izziv odličnosti. Trajnostno zasnovana družba po globalni krizi bo po mojem prepričanju lahko nastala šele na osnovi sporazuma o novi, drugačni družbeno-gospodarski paradigmi, katere temeljni element je prav nov pogled na koncept razvoja in rasti ... (22. mednarodni forum odličnosti in mojstrstva in 14. Konferenca zmagovalcev EFQM z naslovom Etičnost razmišljanja in delovanja pri uveljavljanju strategije univerzalne odličnosti in mojstrstva, Otočec, 20. maj 2010)

... Nova paradigma univerzalne odličnosti v marsičem sovпада s konceptom nove družbene paradigme, o kateri smo v Državnem svetu v času aktualne gospodarske krize že večkrat spregovorili. Med drugim smo opozorili, da je za

oblikovanje protikriznih ukrepov najprej treba poiskati vzroke za nastalo situacijo in prepoznati krizo vrednostnega sistema in krizo vrednot, ki izhajata iz navzkrižja interesov in možnosti. Nedvomno smo dokončno soočeni s kolizijo aktualne globalne ekonomije in celostnega uravnoveženega sonaravnega razvoja... (22. mednarodni forum odličnosti in mojstrstva in 14. konferenca zmagovalcev EFQM z naslovom Etičnost razmišljanja in delovanja pri uveljavljanju strategije univerzalne odličnosti in mojstrstva, Otočec, 20. maj 2010)

... Nobeno področje družbenega življenja danes ne potrebuje tako radikalnega miselnega preskoka kot je to ekonomija. Če želimo razmišljati o drugačni ekonomiji – ki ima seveda bistven vpliv tudi na vsa druga družbena področja – jo moramo nujno obravnavati skupaj z ekologijo in etiko... Vsi trije e-ji (ekonomija, ekologija in etika) so neločljivo povezani vidiki ene celote, katere cilj je blaginja človeštva in nadaljnji razvoj celotnega planeta... (22. mednarodni forum odličnosti in mojstrstva in 14. Konferenca zmagovalcev EFQM z naslovom Etičnost razmišljanja in delovanja pri uveljavljanju strategije univerzalne odličnosti in mojstrstva, Otočec, 20. maj 2010)

... Dva temeljna gradnika kakovosti življenja sta svoboda in blagostanje. Svoboda – kot fizična svoboda, seveda tudi varnost, svoboda duha, svoboda misliti drugače, svoboda biti drugačen. Blagostanje – kot omogočanje dostojne temeljne življenjske ravni, motivirajoč sistem kar se da aktivnega vključevanja v ustvarjalno življenje. Vsaka oblast je dobra zgolj toliko kot je pripravljena in zmožna zagotavljati državljanom vzdrževanje in rast kakovosti življenja! Gre za različne dimenzije, ki jih mora dobra oblast upoštevati in sicer od okoljskih, energetskih, do prostorsko urbanih in potrošniških. Družbeni razvojni cilj bi moral biti izboljšanje kakovosti življenja in povečanje blagostanja državljanov, merjeno s kazalniki človekovega razvoja, socialnih tveganj in družbene povezanosti ... (22. mednarodni forum odličnosti in mojstrstva in 14. Konferenca zmagovalcev EFQM z naslovom Etičnost razmišljanja in delovanja pri uveljavljanju strategije univerzalne odličnosti in mojstrstva, Otočec, 20. maj 2010)

... Kot cilj bi morali bolj jasno postaviti kakovost življenja državljanov. To pa pomeni, da je prišel čas, ko se bomo vse glasneje spraševali o smiselnosti proizvodnje in potrošništva v obsegu in obliki kot je to sedaj. Filozof Tine Hribar je že pred četrto stoletja v študiji Moč znanosti in prihodnost slutil, kakšen čas prihaja in kaj bomo najbolj potrebovali. Pisal je o 19. stoletju kot stoletju produkcije, o 20. stoletju kot stoletju organizacije in o 21. stoletju kot stoletju orientacije. Pokazal je, da produkcija temelji na delu, organizacijo obvladuje volja do moči, orientacija pa izhaja iz želje, ki je oprta na védenje. Ne gre za odpravo produkcije, je rekel, saj je ta še vedno temelj organizacije. Gre za pomensko težo, za to, da »vprašanje orientacije, vprašanje ciljev in smisla postaja glavno vprašanje naše eksistence,« kot je poudaril v svojem referatu na blejskem srečanju vrhunskih politikov in intelektualcev leta 2001... (22. mednarodni forum odličnosti in mojstrstva in 14. Konferenca zmagovalcev EFQM z naslovom Etičnost razmišljanja in delovanja pri uveljavljanju strategije univerzalne odličnosti in mojstrstva, Otočec, 20. maj 2010)

... Spreminjajo se tudi kazalci razvoja in sicer v smeri od merjenja proizvodnje k merjenju blaginje in sreče ljudi. To ne pomeni odprave BDP in merjenja

produkcije. Kot ugotavljajo ugledni ekonomisti Stiglitz, Sena in Fitoussi, je treba razviti sistem, ki bi dopolnil merila tržnega delovanja z merili za vrednotenje blaginje ljudi in merili za zagotavljanje trajnosti. Med ta merila spada npr. tudi povzročena ekološka škoda, neplačano prostovoljno in gospodinjsko delo, delitev ustvarjenega dobička itd. Za merjenje trajnosti pa je vsekakor treba upoštevati indikatorje, ki nam pokažejo spremembe količin posameznih dejavnikov, ki so pomembni za prihodnjo blaginjo in celostni socialni razvoj. To pa je tudi kakovost zdravstvenega varstva, izobraževanja in ne nazadnje počutja, zadovoljstva in sreče ljudi... Poskusov za bolj objektivni prikaz merjenja gospodarstva in blaginje življenja prebivalcev je bilo v zadnjih desetletjih kar precej... Tudi Slovenija je leta 2005 sprejela Strategijo razvoja Slovenije, ki v ospredje postavlja blaginjo vsakega posameznika in s tem na blaginji utemeljen koncept razvoja z razširjenimi kazalci... *(Posvet o medgeneracijskem sodelovanju, Državni svet Republike Slovenije, 9. junij 2010)*

... Živimo v času, ko se tako v sferi politike kot civilne družbe vse pogosteje sprašujemo o nadaljnjih razvojnih poteh. Nekateri razmišljajo o času po ekonomski in finančni krizi, drugi se zavedajo, da moramo šele najti novo paradigmo za resničen izhod iz krize. Odgovoriti bi morali na vprašanje ciljev teh poti - kakšno družbo sploh želimo, v kakšni družbi želimo živeti in kakšno želimo zapustiti našim zanamcem. Eden od možnih scenarijev je trajnostni razvoj, v katerem se prepletajo kulturno-vrednotni, okoljski, ekonomsko-gospodarski in socialni vidiki razvoja na način, ki ne ogroža možnosti za zadovoljevanje potreb prihodnjih generacij... *(Posvet »Kompasi razvoja in blaginje. Razvojne strategije in merjenje njihove uspešnosti: kako izmeriti blaginjo?«, Ljubljana, Državni svet, 15. junij 2010)*

... Trajnostni družbeno-razvojni cilj bi moral biti izboljšanje kakovosti življenja, to je povečanje ravni blaginje in svobode vseh državljanov, merjeno s kazalniki človekovega razvoja, socialnih tveganj in družbene povezanosti. Trajnostno zasnovana družba po globalni krizi bo po mojem prepričanju lahko nastala šele na osnovi sporazuma o novi, drugačni družbeno-gospodarski paradigmi. Paradigmatski prelom terja drugačen sistem vrednot, nove pristope, drugačna izhodišča razvoja, drugačne cilje, drugačne poti, orodja in tehnologije, ki smo jih do sedaj razumeli kot samoumevne. Presegli smo domet količinske rasti, presegli nosilnost planeta! *(Posvet »Kompasi razvoja in blaginje. Razvojne strategije in merjenje njihove uspešnosti: kako izmeriti blaginjo?«, Ljubljana, Državni svet, 15. junij 2010)*

... Obstoj in razvoj človeštva je odvisen od tega, ali bomo proces globalizacije pogledali bolj kritično, bolj z zornega kota življenjskega interesa državljanov in ne zgolj skozi profitni motiv transnacionalnih korporacij. Globalizacija je po svoje neizbežna in v marsičem koristna, a njene negativne plati niso niti dovolj jasno predstavljene, niti dovolj pošteno sankcionirane. Premeščanje materialne produkcije po vsem svetu, vse močnejša koncentracija finančnega in političnega kapitala, vse več milijard varno naloženih v davčnih oazah – to je na kratko tisto, kar povzroča prodajanje okoljskih in družbenih struktur, kar znižuje kakovost življenja, svobodo in blagostanje. Na drugi strani pa nebrzdana rast povzroča naraščanje družbene neenakosti. Državljeni sveta plačujemo vse višjo ceno v obliki davkov iz katerih se financirajo socialne

politike in okoljske politike, ki pa le do določene mere lahko blažijo posledice globaliziranega gospodarsko-družbenega koncepta. Velik del stroška državljani sveta plačujemo na manj jasno zaznan način – z zniževanjem kakovosti življenja in dela... (11. mednarodna konferenca Slobiom 2010 na temo Mednarodno sodelovanje za blažitev podnebnih sprememb, Ljubljana, Državni svet, 8. julij 2010)

... Z enakim pristopom, kot nas je pripeljal do krize, te ne bo mogoče rešiti. Potrebna so nova delovna mesta, a na drugačni podlagi - delovna mesta, ki bodo ustvarjala več dodane vrednosti na podlagi znanja in inovativnosti in bodo tudi bolje ovrednotena; delovna mesta, ki bodo omogočala človeku dostojno preživetje! Gre tudi za oživljanje dejavnosti, ki jih je globalizacija ali pa so jih naša privatizacijske stranpoti zatrle. Dejavnosti, ki imajo v sebi bogastvo vsaj dostojnih delovnih mest in temeljijo na znanjih in drugih virih, ki jih imamo. Govorimo o lesno-predelovalni industriji, o nadomeščanju uvoženih energentov in o nadomeščanju lahko uvožene hrane. Za dostojanstvo gre. Za dostojanstvo, do katerega ima pravico vsak državljan. In za možnost, da živi aktivno življenje v vsej njegovi polnosti. Vprašanje novega poštenega družbenega dogovora ni vprašanje pozicije in opozicije. To je naše skupno vprašanje! (20. srečanje državnikov pri Najevski lipi, Črna na Koroškem, 10. julij 2010)

... Pogledi na potrebne spremembe so lahko različni. Ali spremembe sploh potrebujemo, in če jih, kakšne? Zgolj izpopolnitve in manjše posege, ali strukturne spremembe? Morda spremembo temeljnih pravil? Osebno menim da potrebujemo temeljne spremembe, spremembo pravil. Potrebujemo nove, inovativne rešitve. Kapitalizem ali socializem, kot ju poznamo, ne moreta predstavljati zadovoljive rešitve! Na inovativen način bomo morali sestaviti gradnike tržnega mehanizma, lastnine, denarja, konkurence, varčevanja, investiranja na eni strani in gradnikov motivirajoče inovativne družbe temelječe na dinamičnem, ustvarjalnem srednjem razredu na drugi strani. Na soustvarjalnem delovanju zadovoljnejših državljanov, na solidarnosti, na poštenem, motivirajočem, vključevalnem odnosu do slabše situiranih. Na kritičnem in spoštljivem odnosu do elit, a elit po kriteriju njihovega pozitivnega odbleska v širšem družbenem okolju, na gospodarskem, kulturnem, političnem, športnem področju in ne po kriteriju izjemnih plenilskih sposobnosti... (Vloga Državnega sveta v modernih družbah - manjkajoči člen med potrebami državljanov in političnim odločanjem)

... Človeštvo je izčrpalo možnosti kvantitativne rasti. Število zemljanov, poraba naravnih virov, onesnaževanje okolja je preseglo kritično točko in nadaljnje delovanje dosedanje družbeno-gospodarske paradigme pomeni ogrožanje možnosti obstoja in razvoja prihodnjih generacij. (Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)

... Globalizacija je prinesla nesporne prednosti, a tudi negativne vplive, ki jih nekateri dovolj jasno izpostavljajo, a še vedno ni odločitev, ki bi ustavile ali vsaj omejile propadanje okoljskih in družbenih struktur. (Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)

... Transnacionalne korporacije in finančna industrija so temeljni nosilci propadanja srednjega razreda in razslojevanja družb v elite in v ostale. Spoznanja so, odločitve so bolj ko ne sramežljive. *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Obstoj finančnih instrumentov, ki temeljijo na piramidnem načelu in principih iger na srečo – je sprevržen. Omogoča nepošteno prilaščanje pretirano velikega obsega družbenega bogastva tistim pravnim in fizičnim osebam, ki družbeno bogastvo uničujejo ne pa da bi ga ustvarjali. *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Mednarodni monetarni sistem in njegova nihanja so sredstvo ogromnega pretakanja vrednosti od revnih k bogatim. *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Da bi trg skozi mehanizem nevidne roke optimalno razporejal proizvodne faktorje je res - samo izjemoma in v omejenem obsegu. Glavnino trgov so monopolizirale transnacionalne korporacije, katerih kredo je nadaljnje večanje finančne moči in političnega vpliva... *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Danes premalo govorimo o odgovornosti, o odgovornem odnosu do sebe, do sočloveka, do narave, do družbe v celoti. Vse preveč je v ospredju samo posameznik, premalo se zavedamo, da skrajni individualizem prinaša preveč »stranskih učinkov«, kot so skrhani odnosi med ljudmi, preveč stresno življenje, nestrpnost med drugače mislečimi, netoleranca do vsakršne drugačnosti... Občutek za soljudi, pozitiven odnos do skupnega družbenega razvoja, do lastne države, spoštovanje različnosti, medgeneracijsko sodelovanje kot pomemben člen stabilnega razvoja družbe v celoti in s tem odgovornost bomo morali postopoma in potrpežljivo vnašati v naše vsakdanje življenje... *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Wikinomična nova družbeno-gospodarska paradigma temelji na naslednjih gradnikih: 1. soustvarjanju, 2. odprtosti, 3. izmenjavi, 4. poštenosti, 5. soodvisnosti... *(Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010)*

... Pomembna mednarodna gibanja, tudi v okviru projektov Združenih narodov in EU, npr. The Global Marshall Plan, so osvojila predpostavko, da družbeno-gospodarski sistem potrebuje strukturne spremembe v smeri trajnostnega ekosocialnega modela. Dilemo o tem, ali se je smiselno pogovarjati o krpanju dosedaj oblikovanega sistema, ali o novi paradigmi, so mnogi torej že absolvirali. Pri nas temu še ni tako. To kažejo tudi dosedanje razprave o UTD. Posvet o univerzalnem temeljnem dohodku (UTD) je po mojem prepričanju vsekakor zelo utemeljen, saj UTD naslavlja zelo pomembna družbeno ekonomska vprašanja že v fazi temeljnega delitvenega algoritma ustvarjene vrednosti. Je torej nasprotje koncepta *trickle down*, navzdol kapljajočih delčkov bogastva iz preobloženih miz elite. Razpravo je v dobršni meri spodbudila tudi aktualna finančna in gospodarska kriza, ki je prerasla v

socialno in nazadnje postavila pod vprašaj same moralne temelje sodobnega kapitalizma in še posebej smiselnost kapitalističnega mentalnega ustroja, ki ga vodi brezkompromisna želja po čim večjem dobičku. Pri UTD ne gre samo za nek nov način izvajanja socialne politike, temveč za predlagano izhodišče nove družbeno-gospodarske paradigme in tudi za oblikovanje novega družbenega dogovora, povsem nove družbene pogodbe. *(Posvet o univerzalnem temeljnem dohodku v Sloveniji - utopija ali realna možnost?«, Ljubljana, Državni svet, 7. december 2010)*

... Svet se je v zadnjih desetletjih intenzivno spreminjal in prišlo je do tehničnih, tehnoloških in družbenih sprememb, ki so prinesle tudi razvoj gradnikov potencialne nove družbeno-gospodarske ureditve. Nekateri to imenujejo "wikinomija". Svetovni splet je namreč postal najmočnejša tehnološka in družbena platforma, ki v temelju spreminja pogoje industrijskega in celotnega družbenega funkcioniranja. Kako močan vpliv imajo svetovna spletna socialna omrežja, nam kaže blokada dostopa do interneta, ki so jo v strahu pred demokratičnimi spremembami uprizorile egipčanske oblasti. Wikinomična nova družbeno-gospodarska paradigma temelji na naslednjih gradnikih: soustvarjanje, odprtost, izmenjava, poštenost in soodvisnost. In na teh pojmi in vrednotah temelji tudi soodločanje in sodelovanje državljanov pri pomembnih odločitvah za državo in lokalno skupnost... *(Posvet o pomenu participativne kulture v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 3. februar 2011)*

... Nedvomno smo prispevali k povečevanju gostote zavesti o utemeljenosti trajnostnega razvoja. A bodimo iskreni, zaznavnega premika v delovanju glavnih odločevalcev v Sloveniji nismo dosegli. Še vedno je od glasu strokovnih argumentov in razuma močnejši vpliv odvetniško-finančno-političnih elit, ki stojijo za vsemi pomembnejšimi projekti, tudi za celotnimi sektorji. Ti parcialni interesi elit so tudi zavora sklepanju in smiselnosti mednarodnih razvojnih zaveznih Slovenije na področju prometa, energetike, bank... Pred nedavnim sem sodeloval na mednarodni Blejski konferenci o scenarijih razvoja, v luči ekstremnih podnebnih sprememb in vplivu le-teh na družbo. Eden od referentov je primerjal sedanje globalno stanje s situacijo igralca ruske rulete in postregel z izračunom, da imamo že ob spoštovanju zmernega scenarija okoljskega in družbenega razvoja manj možnosti za preživetje kot civilizacija od igralca ruske rulete, ki v boben za naboje vstavi naboj... *(Posvet na temo obnovljive energije in učinkovite rabe energije za Slovenijo 2030, Ljubljana, Državni svet, 17. marec 2011)*

... V Državnem svetu se zavedamo, da je napočil čas za novo družbeno gospodarsko paradigmo in v tem kontekstu za novo razumevanje človekovega razvoja in razvoja naše civilizacije, ki bo trajnosten, ali pa ga ne bo! Že večkrat smo slišali, da nezadržno prehajamo na pot blaginje brez rasti, kar naj bi bila tako okoljska kot finančna nujnost. Novo razumevanje razvoja bi merilo naslednje količine: večji obseg in dostopnost javnih dobrin in storitev, kot so izobrazba, infrastruktura, javno zdravstvo in ekosistemske storitve, ter stopnjo odprave revščine... H konceptu trajnosti pa moramo dodati vsaj še dva elementa, in sicer 1) demokratični politični sistem/proces sprejemanja odločitev in 2) vrednostni sistem družbe, zasnovan na etiki. Demokracija in etika predstavljata pot za doseganje trajnostnega cilja. Vse te spremembe pa

so možne šele na podlagi temeljite preobrazbe kulturnih vzorcev in potrošniške kulture. Po nekaterih ocenah bo moral biti preskok v kulturnem in etičnem pomenu celo bistveno bolj temeljit, kot bo prilagajanje na nove tehnologije ali vladne politike. Razviti svet zato dejavno išče rešitve na vprašanje, kako spremeniti navade ljudi, ne da bi ti občutili spremembe kot okrnjeno kvaliteto življenja... (Posvet o trajnostnem razvoju kot načelu vzgoje in izobraževanja pri likovni in glasbeni vzgoji ter filozofiji, Ljubljana, Državni svet, 15. marec 2011)

... Živimo v času izjemnih sprememb, v času velikih prelomnic. Bolj kot kadarkoli se zavedamo omejitev, ki jih pred nas postavlja ekologija, soočamo se s krizo vrednot in razkrajajo se zadnji okopi slepe vere v neomejeno gospodarsko rast in planetarni napredek človeštva po poti brezmejne potrošnje. Vse te omejitve zahtevajo večjo usklajenost na vseh odločevalskih in institucionalnih ravneh, večje zaupanje in predvsem odprto komunikacijo med vsemi deležniki. (Mednarodna InCo konferenca 2011 o razvoju inovacijskih sistemov«, Ljubljana, Državni svet, 21. april 2011)

... Večkrat sem poudaril, da moramo v Sloveniji najti pristnejšo povezavo med politiko in javnim interesom. Kajti to neskladje postaja hud in osrednji razvojni problem Slovenije, saj so vsi glavni posli rezervirani za poslovno – politično – finančne - interese nekaterih skupin. Slovenija zato ne more iz paralize, krča neustvarjalnosti in negativnega stanja duha... (6. kongres SKEI, Ljubljana, 15. junij 2011)

... Trajnostni pristop zahteva v osnovi predvsem nov razmislek o osmislitvi potreb človeka na planetarni ravni in seveda nov družben dogovor. Za kako težavno temo gre, pričajo dosedanje relativno neuspešne podnebne konference. V tem smislu je treba postaviti tudi izhodišča za medkulturni dialog, ki je nujen za preživetje človeške civilizacije. Spremenjen odnos do okolja je namreč predpogoj, da stopimo kot civilizacija na pot trajnostnega razvoja in kulturno bogate družbe. Potrebna je redefinicija koncepta kvalitete življenja v smeri bolj celovitega dojetja blagostanja materialno zmernih družb, česar ne bi občutili kot okrnjeno kakovost življenja. Izvajanje trajnostnega razvoja ne pomeni vrnitve v obdobje načina življenja pred sedanjim. Sodobne tehnologije bistveno spreminjajo družbene odnose. Kot merilo kakovosti življenja je nujno postaviti v ospredje večji obseg, dostopnost javnih dobrin in storitev, kot so izobrazba, infrastruktura, javno zdravstvo, ekosistemske storitve, odpravo revščine... (12. mednarodna konferenca Slobiom 2011 na temo medkulturnega dialoga za obnovljivo energijo in surovine, ekološko kmetovanje in zdravo hrano, Ljubljana, Državni svet, 7. julij 2011)

... Za obstoj in razvoj človeške civilizacije najpomembnejše vzpostavljanje bolj harmonične in skladne družbe. Nesorazmerja in nasprotja med elitami in ostalimi, med bogatimi in revnimi, med mladimi in starimi, med gospodarstvom in negospodarstvom, med finančnim sektorjem in realnim sektorjem, med aktivnim prebivalstvom in med pasivnim prebivalstvom – teh nesorazmerij ne more odpraviti nevidna roka tržnega mehanizma! Harmonično in skladno družbo lahko tvorijo samo bistveno bolj motivirani državljani kot so danes. Ključ do motivacije pa sta zaupanje in uspeh. (Posvet na temo razvoja kariere po petdesetem letu, Ljubljana, Državni svet, 27. september 2011)

... Neetično je zastopati stališče, da so današnje družbene tegobe posledica spodrsnjaja ali napake svetovnih upravljavcev. Neetično je zapirati si oči pred delovanjem nebrzdane globalizacije in malikovanjem finančnih katedral. Ali lahko etika obstoji in deluje brez človeka, brez človeštva. Elita je številčno vse ožja. Kaj bo, ko bo v asimptoti ostal en sam človek z goro sterilnega denarja? *(Posvet z naslovom Etika in politika, Ljubljana, Državni svet, 13. februar 2012)*

... Pravijo, da je prihodnost ženskega spola in zato mora družba, ki želi biti uspešna, stremeti k enakopravnosti vseh, k dajanju širokih možnosti izrabe talentov vsakega posameznika in posameznice, dani morajo biti pogoji za ustvarjalnost in delo. Majhna država, kot je Slovenija, pa mora še posebej skrbno ravnati s svojim človeškim bogastvom - žensk in moških, saj je to skoraj edino na čemer lahko gradimo svojo pot iz krize in novo, bolj skladno in človeku prijaznejšo družbeno-gospodarsko paradigmo. *(Posvet »Največja skrb, kako obdržati delo« - predstavitev rezultatov raziskave o vplivu recesije na položaj žensk v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 8. marec 2012)*

... Fenomen globalizacije je nerazdružljivo povezan z zakonom padajočega mejnega donosa, privatizacijo profitov in socializacijo izgub in socializacijo stroškov okoljske in družbene erozije. Demokracija je velika civilizacijska pridobitev in vrednota, ki skupaj s pravno in socialno državo, človekovimi pravicami in svoboščinami omogoča človeštvu napredovanje v najširšem materialnem in duhovnem smislu. *(Posvet z naslovom »Rehabilitacija demokracije skozi rehabilitacijo prava«, Ljubljana, Državni svet, 22. maj 2012)*

... V Državnem svetu smo že pred nekaj leti v posebnem dokumentu zapisali oceno da sodobni družbeni megatrendi vodijo v povečevanje neravnovesij na ravni osebnotnega vrednotnega razvoja posameznika, na ravni nacionalnih in transnacionalnih temeljnih delitvenih algoritmov. Z drugimi besedami: vse močnejše elite si preko mehanizmov finančne industrije in globaliziranega gospodarstva prisvajajo nesorazmerno velik in naraščajoč delež bogastva. Gre pa za igro z ničelno vsoto – kar si nekdo vzame preveč, tega drugi nima! *(Problemska konferenca Združenja slovenskih ustanov, Ljubljana, 11. junij 2012)*

2. Državotvornost, upornost in nacionalni ponos

Slovesnost ob odprtju Parka Teritorialne obrambe Republike Slovenije 1990 - 1995, Vojašnica slovenske Teritorialne obrambe, Šentvid, 23. november 2012

... Okupatorja smo že davno pregnali, rodile so se nove generacije, ki si želijo iz zgodovine kaj naučiti. Z Evropo smo povezani, zato ker mi tako želimo, ponosni smo na svoje zgodovinske dosežke, svoje pogumne prednike, ki so nam vse to priborili z življenji in s pisano besedo. Letošnje leto je za Slovenijo prav posebno, Evropa promovira medkulturni dialog, Slovenci praznujemo 500 let Trubarjevega rojstva in Slovenija vodi Evropsko unijo. To je trenutek, ko se lahko ozremo čez lastne sence preteklosti in se končno sporazumemo o vojnih žrtvah, ki nas še vedno delijo. Letošnje leto je lahko prelomno leto, želimo si, da bi naredili pomemben korak v razumevanju krvave slovenske polpretekle zgodovine in priznali vse žrtve zločinov, ki so bili storjeni proti človekovi svobodi in človekovemu dostojanstvu, proti slovenstvu... (*Slovesnost v spomin ustreljenim talcem za Kamnitnikom, 9. februar 2008*)

... Danes se borimo z močjo argumentov, s pomočjo dialoga. Živimo v miru, ki je žal še vedno samo privilegij. Enakopravni smo povezani v Evropsko unijo in prijateljujemo z državami, s katerimi smo bili nekoč v vojni, kar dokazuje, da smo se iz zgodovine nekaj naučili. To znanje pa moramo prenašati na nove generacije. Zaradi naših otrok, mladih generacij, ki se bodo morale spopasti z novimi, drugačnimi problemi, moramo pogumno prebiti obroč, ki nam še vedno otežuje, da se dokončno sporazumemo o vseh vojnih žrtvah in se od njih poslovimo. Imamo samo eno zgodovino, je naša skupna in čas je, da jo pogumno sprejmemo, ker bomo le tako lahko ustvarjali za sedanost in

pogumno zrlji v prihodnost. In tukajšnja bitka naj še naprej simbolizira del te zgodovine, pridobljene vrednote, dostojanstvo naroda in silno moč, iz katere je slovenski narod črpal voljo za vse izbojevane bitke, za svobodo, za enakopravnost, za blagostanje, za prihodnost... (Spominska svečanost na Planici nad Crngrobom, Planica nad Crngrobom, 29. marec 2008)

... Delovanje TIGR-a je bilo izjemnega pomena za obstoj in razvoj slovenske nacije... Upornost, katere nosilci so bili Tigrovci, je miselna naravnost, ki jo moramo Slovenci sedanje generacije spoštovati ne samo v zgodovinskem smislu, ampak jo gojiti tudi danes in v prihodnje kot pomembno sestavino naše nacionalne identitete. Upornost smo Slovenci izrazili morda celo prvič v zgodovini tako jasno in zaznavno z začetki delovanja Tigra, med NOB, izrazili smo jo z osamosvojitvijo in izraziti jo moramo tudi danes, ko se soočamo z obmejnimi spori in z vse večjim in pretiranim razslojevanjem. Ni razloga, da naša, slovenska država, ne bi bila enako prijazna do vseh svojih državljanov. Pri zagotavljanju enakih pogojev za vse na področju zdravstva in šolstva ne more biti kompromisov. Tudi pri zagotavljanju dostojnih pokojnin ne. Za ta načela se bom še naprej zavzemal tudi kot predsednik Državnega sveta in tudi morebitnim poskusom discipliniranja ne mislim popuščati. A upornost je tudi temeljna sestavina svobodne, iskrive in inovativne misli na področju gospodarskega in negospodarskega razvoja – pravih področij našega uveljavljanja v Evropi in svetu... (Prvi oboroženi upor Slovencev proti okupatorju, Mala gora nad Ribnico, 17. maj 2008)

... Zavest o samobitnosti slovenskega naroda se je močno okrepila prav med narodnoosvobodilnim bojem. Dozorela in polno zaživela je leta 1991, ko smo se odločili za samostojno življenje v samostojni državi. Ko so veliki ideološki cilji zatonili, je ostala trdna narodna zavest. Narodna zavest pa je jedro narodne samobitnosti. Če smo desetletja omahovali in se prepričevali, da smo premajhni in da zato ne moremo samostojno živeti, smo na prelomu tisočletja dobili zgodovinsko priložnost, da dokažemo sebi in vsem drugim, da to zmoremo! Čeprav so bili prvi dnevi naše državnosti zelo težki, saj smo bili soočeni z agresijo takratne jugoslovanske vojske. Prav tako je našo osamosvojitvev zavračalo veliko držav. Upravičenost naše državnosti smo morali zato dokazati tako na bojnem polju kot za diplomatsko mizo. Sedaj imamo državo, o sebi končno odločamo sami. Svet in Evropa sta nas sprejela kot enakopravne člane družine narodov. Še več! Naša 2 milijonska država je v prvi polovici letošnjega leta uspešno predsedovala 500 milijonski Evropski uniji! (Prireditev v spomin prvi Belokranjski četi, Semič, spomenik na Gornjih Lazah, 31. oktober 2008)

... Pogled nazaj v obravnavani desetletji nam daje osnove za oceno, da se je Jugoslavija od vsega začetka preveč ukvarjala sama sabo, z ohranjanjem nekih ideoloških paradigem o družbenem sistemu, o t.i. poslanstvu komunistične partije kot edinem pravem akterju vodenja oziroma podrejanju vsega in vsakogar. V sistemskem smislu bi lahko ugotovili, da je naraščala entropija. Vedno znova je izgubljala bitko s svojim konstitutivnim temeljem, večnacionalnostjo, ki je ni razumela. To se je ob razpadu države izkazalo za krvavo usodno. Letnici 1968 in 1988 simbolizirata zadnji začetek in dokončni konec ali pa ga lahko razumemo kot začetek konca in nov začetek...

(Znanstvena konferenca o Sloveniji in Jugoslaviji: krize in reforme 1968/1988, Ljubljana, Inštitut za novejšo zgodovino, 22. januar 2009)

... Pričakovali bi, da so nestrpnost, diskriminacija in rasizem stvar preteklosti. Temu žal ni tako. To kaže tudi nedavna izkušnja zločinov, ki so se zgodili na ozemlju bivše Jugoslavije in za katere si po desetletjih skupnega življenja in na vsakem koraku propagiranega »bratstva in enotnosti« med narodi ni nihče mislil, da so sploh mogoči. Ta izkušnja pa kaže na trdoživost predsodkov, nezaupanja in celo sovraštva, ki so globoko vkoreninjani in ki v primernih okoliščinah eskalirajo in hitro najdejo žrtev. Iracionalizme, ki se skrivajo v Pandorini skrinjici podzavesti vsakega naroda, je kaj lahko izpustiti, veliko težje pa jih je nadzirati. Tu pa je pomembna vloga prosvetljenih in ozaveščenih voditeljev, ki premorejo dovolj politične modrosti in odgovornosti, da presežejo iracionalizme in hujskaštvo... *(Proslava ob Dnevu spomina na holokavst, Ljubljana, 25. januar 2009)*

... Slovenci smo v prepričljivi meri dobri ljudje. A dobrota, žal, ni tudi zagotovilo za obstoj in razvoj naroda in nacije. Ni naroda in nacije brez samozavedanja in brez samospoštovanja. Vloga slovenskih taborov je bila za razvoj nacionalne zavesti Slovencev izjemno pomembna! Bila je – v plemenitem pomenu besede – državotvorna! ... To je bil čas vseslovenske enotnosti in preseganja socialnih meja... To je bil tudi čas preseganja političnih barrier... Tako je ideja Zedinjene Slovenije zorela iz dobro premišljenega slovenskega jezikovnega vprašanja, ki ga je spodbudila, večinoma iz kmetstva izrasla, slovenska inteligenca. Vseslovensko gibanje je daleč preraslo jezikovno raven. Slovenska narodna zavest se je preoblikovala v nacionalni politični program - program Zedinjene Slovenije. Slovenski narod se je na taborih plebiscitarno odločil za združitev narodnega ozemlja v Zedinjeno Slovenijo... Vstop Slovenije v schengenski prostor pomeni uresničenje ideje, ki je bila 1848 izražena v programu Zedinjene Slovenije in je postala na taborih del ljudske volje. Zagotovljen je prost pretok blaga, ljudi in storitev, a le v primeru, če bi bila zagotovljena dvojezičnost na celotnem slovenskem etničnem ozemlju, bi bila uresničena tudi ideja enotnega kulturnega prostora. Potrebno bo še precej politične volje, da bo pripadnikom slovenske manjšine v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in tudi Hrvaškem zagotovljen enakopraven položaj z večinskim narodom... *(Slovesnost ob 140. letnici Biljanskega tabora in 20. letnici I. tabora Slovenske kmečke zveze v Vipolžah, Dobrovo v Brdih, 10. maj 2009)*

... Kot enakopraven član Evropske unije odločamo o razširitvah te naše sedanje družine. Želimo si rasti in krepitve Evropske unije in bomo z veseljem podprli vključitev tistih novih članic, ki bodo unijo vsebinsko obogatile in okrepile. Že sedaj se svet in Unija soočata z globalno krizo, ki zahteva oblikovanje novih, bolj pravičnih družbenih razmerij. Zato je še toliko bolj pomembno, da države kandidatke verodostojno dokažejo svojo iskreno privrženost povezovalnim, graditvenim vrednotam. Da so pripravljene razumeti in spoštovati življenjske interese drugih članov družine. Da zavračajo ljubosumje, zavist, nasilje in prezir. Te nezrelosti in zablode delujejo kot strup, če so uporabljene kot populistično mamilo za zavajanje lastnih državljanov s

strani političnih elit. *(Slovesnost ob 140. letnici Biljanskega tabora in 20. letnici I. tabora Slovenske kmečke zveze v Vipolžah, Dobrovo v Brdih, 10. maj 2009)*

... Za Primorsko in Slovenijo je ohranjanje lastnega nacionalnega, neoviranega dostopa do mednarodnega morja, življenjskega pomena. Tudi za nadaljnji obstoj in razvoj evropske vrednote neoviranega pretoka ljudi, blaga in storitev. Za obstoj in razvoj Luke Koper kot bistvenega člena 5. in 10. transevropskega prometnega koridorja. Hrvaško spoštujemo in ji želimo vse dobro, tudi, kar se da hitro, vključitev v Evropsko unijo. A ji ne bomo dovolili, da na škodo življenjskih interesov Primorske, Slovenije in EU uveljavlja svojo kapriciozno usmeritev prodora na zahod. Ob svojih 5.700 km prekrasne obale in številnih pristaniščih za to res nima nobene razumne osnove... *(Slovesnost ob 140. letnici Biljanskega tabora in 20. letnici I. tabora Slovenske kmečke zveze v Vipolžah, Dobrovo v Brdih, 10. maj 2009)*

... Slovenska kultura in jezik, kot temeljna povezovalna člena med vsemi Slovenci, dobivata z vstopom v Evropsko unijo na nov način izpostavljen pomen. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je članstvo v EU manjšinam ponudilo nove priložnosti, saj se lažje združujejo z večino v Sloveniji. Ni nepomembno tudi dejstvo, da je za probleme manjšin in kršitve njihovih pravic Evropska unija, kot »nacionalna« tvorba, zelo občutljiva. Slovenščina v evropskem konglomeratu ni več manjšinski jezik, ampak enakopraven in uradni jezik EU. To pa je popolnoma nov položaj, kot ga Slovenci do sedaj še nismo poznali. A šele z uresničitvijo dvojezičnosti na celotnem slovenskem etničnem ozemlju, bi bila končno uresničena tudi ideja enotnega slovenskega kulturnega prostora, kar bi bil dovolj trden garant za ohranitev slovenskega življa izven Slovenije... *(Okrogla miza z naslovom »O slovensko italijanskih odnosih in odnosu države do svojih rojakov v sosednjih državah«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 14. maj 2009)*

... Osnovna sestavina slovenskega patriotskega boja je opredelitev za svobodo in opredelitev za dostojno življenje. Ta dragoceni prispevek NOB moramo razumeti in ga spoštovati. Slovenski patrioti so šli v partizane zato, da bi kot posamezniki in kot narod preživel in zato, da bi po osvoboditvi zgradili boljšo družbo... Vrednoti, ki smo ju Slovenci okrepili med NOB sta tudi upornost in ponos. In ti vrednoti sta tudi temeljni sestavini razvoja višje ravni inovativnosti in udarnosti sedanjih generacij Slovencev. S tako naravnostjo se bomo tudi iz sedanje svetovne družbeno-gospodarske krize prebili močnejši, kot smo vanjo zašli... Poglobljen pogled nazaj nam omogoča tudi razgaljanje manipulativnosti in nadutosti težej politične elite na Hrvaškem, ki poskuša uresničevati že za časa NDH in prej oblikovanega geostrateškega cilja prodora Hrvaške do Trsta, pa tudi razgaljanje italijanskih ambicij po ponovni zasedbi slovenskih področij do Rapalske meje. Če ne s formalno prestavitvijo meje, pa z nakupom Banke Koper, pozidavo Krasa in podobno. Pričakujemo odločnejše in bolj državniške ukrepe slovenske politike za zaščito slovenskih nacionalnih interesov! *(Spominsko srečanje ob 68-letnici ustanovitve Cankarjevega bataljona, Vodiška planina nad Kropo, 8. avgust 2009)*

... Spoštovanje tradicij NOB nam daje osnovo za soočanje z izzivi sedanjosti. Podobno kot veliki zavojevalec je pohlepna elita svetovnih oligarhov izropala

svetovno gospodarstvo in povzročila globalno družbeno-gospodarsko krizo. Bolj celovito moramo pretehtati pozitivne in negativne učinke globalizacije. Posledice socialnega in okoljskega propadanja prinašajo zaslužke elitam, stroški pa se socializirajo – obremenjujejo slovenske, evropske in svetovne davkoplačevalce! Rešitev iz te krize vodi le skozi bolj pošten družbeni dogovor, ki bo omogočil boljše življenjske in delovne pogoje za širši krog ljudi. Ohranimo to deželo ponosno in razsvetljeno! To je naša skupna odgovornost! *(Spominsko srečanje ob 68-letnici ustanovitve Cankarjevega bataljona, Vodiška planina nad Kropo, 8. avgust 2009)*

... Maistrovega duha potrebujemo Slovenci danes tudi pri soočanju s posledicami gospodarske recesije... Kakor v tistih težkih časih, smo torej tudi danes Slovenci in Slovenke pred pomembnimi dilemami in odločitvami, ki bodo imele daljnosežne posledice. Kako si bomo uredili življenje in družbo? Pred osemnajstimi leti smo se skoraj enoglasno odločili za uveljavitev kapitalističnega sistema, za uveljavitev vloge zasebne lastnine, svobodne podjetniške pobude, delovanje mehanizma tržne konkurence. Pokazalo pa se je, da neoliberalni kapitalizem, ki je v zadnjih letih pahnil v krizo ves svet in z njim Slovenijo, očitno ni prava izbira. Brezobzirna grabežljivost posameznikov, ki ne upošteva kakovosti življenja državljanov kot temeljnega cilja in spodbuja brutalno zaslužkarstvo na račun obubožane večine, ne sme in ne more biti vzor za družbeni razvoj. *(Državna proslava ob dnevu Rudolfa Maistra, Ravne na Koroškem, 20. november 2009)*

... Svoboda ustvarjalnega upornega duha, uveljavljanje trajnostnih gospodarskih načel, varovanje okolja in za državljane vključujoče, prijazne družbe je prava perspektiva za razvoj Slovenije. Le na ta način bomo spet v jadra ujeli veter optimizma, ki je po osamosvojitvi kar nekako zamrl. Šele, ko se posameznik v Sloveniji ne bo počutil odrinjenega in zapostavljenega, bo to znak, da gre Slovenija v pravo smer. Višja kakovost življenja vsakega posameznika, porast ustvarjalnosti in vedrina v življenju, naj nam bodo vodilo pri iskanju poti v prihodnost. Da, Maistrovega duha bomo potrebovali tudi tu. Za dostojanstvo gre. Za dostojanstvo, do katerega ima pravico sleherni državljan. In za možnost, da živi aktivno življenje in v vsej njegovi polnosti. Vprašanje novega poštenega družbenega dogovora ni vprašanje pozicije in opozicije. To je naše vprašanje! *(Državna proslava ob dnevu Rudolfa Maistra, Ravne na Koroškem, 20. november 2009)*

... Gospod Pahor, vaše življenje in misli so neizbrisljivo v besedah zapisane v slovenskem jeziku, za katerega ste v nekem pogovoru dejali, da ste ga »dihali in pili kot teran«. Le malokdo lahko razume globino te izrečene misli, le malokdo lahko pri tem sliši zven trpeče duše, ki je morala skozi prekletstvo človeškega in narodovega trpljenja, samo zato, ker je bila slovenska. Fašistična in nacistična preganjanja in grozodejstva, krivice, prizadejane naši Primorski, so krepile upornost in vas dvigale k stremljenju, da svetu vztrajno pišete resnico o trpljenju, o ljubezni do slovenske zemlje, o politični in zgodovinski stvarnosti - iskreno in pošteno... Ponos in dostojanstvo, ki zveni iz vaših besed, ko govorite o slovenski zemlji, slovenski zgodovini in dediščini, o slovenskem jeziku, prepričuje tudi druge narode, da v svojih jezikih berejo in spoznavajo del skupne evropske zgodovine. Jasnost in kritičnost vaših

misli, izrečene v javnosti, nas spodbujajo v zavedanju, da politiki tukaj v Ljubljani ne naredimo dovolj za slovensko zamejstvo, zlasti pa pozabljamo na odgovornost do slovenske etnične celovitosti... (*Uvod v predavanje Borisa Pahorja: Državnost, kot jo pojmujem, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. december 2009*)

... Veliko ciljev smo dosegli, še več jih je pred nami. Večkrat sem že poudaril, da je katerakoli oblast dobra samo toliko, kolikor je sposobna ohranjati in zviševati raven kakovosti življenja državljanov, svobode, ki jo uživajo in njihove celovite blaginje. Prepričan sem, da je to tudi temeljna lastnost dobrega državnika. Državnik razmišlja o naslednjih generacijah. Gre za skupno dobro, za dolgoročne cilje, ki bodo zagotovili človekove pravice in dostojno življenje tudi prihodnjim rodovom Slovencev. Tu pa je razlika med politikom in državnikom... Z lastno državo smo nase prevzeli tudi odgovornost za lastno usodo. Vsak je sam svoje sreče kovač, pravi stari slovenski pregovor. To velja tako za posameznika kot za narod. Želeli smo državo, izbojevali smo si jo vojaško in na diplomatskem parketu. A po prvotnem osamosvojitvenem zanosu so v ospredje stopila druga vprašanja, vprašanja državljanskega vsakdana. Vprašanja našega nadaljnega političnega, ekonomskega, kulturnega in socialnega razvoja in nacionalnega preživetja v Evropi in v globaliziranem svetu. Ta vprašanja so od slovenskega ljudstva izvoljenih predstavnikov oblasti zahtevajo drugačno držo. Državniško držo. Za državniško držo je značilno, da ima elemente vizionarstva in da je k sodelovanju pri izgradnji skupne vizije sposobna pritegniti najširši krog državljanek in državljanov. O tej viziji bo zagotovo veliko spontanega govora tudi danes, tako kot je to bilo že stoletja, ko so po nedeljski maši kmetje sedli pod vaško lipo in se pogovarjali o pomembnih stvareh... (*20. srečanje državljanov pri Najevski lipi, Črna na Koroškem, 10. julij 2010*)

... Kot državotvoren narod moramo biti že v tem trenutku vsaj približno sposobni dolgoročnega pogleda na to, kaj se bo na naših mejah dogajalo čez 10, 20 ali 50 let. Glede na to, da gre večinoma tudi za demografsko ogrožena območja, je več kot nujna tudi jasna in celovita strategija razvoja vseh naših obmejnih območij. Ta vsekakor ne more biti prepuščena le občinam, čeprav se mnogi župani trudijo po najboljših močeh. Naj poudarim, da je posebej nadržavniško, da področja Severne Primorske s pomočjo realizacije povezav 4. razvojne osi ne povežemo z Osrednjo Slovenijo, ampak prepuščamo ta področja v gravitacijskem območju zahodne sosede! (*Posvet z naslovom »Slovenija in uveljavitev zaščitne klavzule na Primorskem« Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 24. marec 2011*)

... Ne pustimo si jemati dragocenega časa za razprtije, ki preprečujejo, da bi Slovenci navznoter in navzven nastopili kot en narod in se tako borili za svoje pravice in prepoznavnost, in za višjo kakovost življenja. Za materialno in duhovno blaginjo, za svobodo – osebno varnost in nedotakljivost in pravico misliti drugače. V krizi, s katero se soočamo, potrebujemo nacionalno enotnost še bolj kot kadarkoli prej. Dosegli jo bomo, ko bodo državljanji lahko z večjim prepričanjem zaupali voditeljem. Na vsakem koraku si moramo prizadevati ustvarjati domovino, ki bo pravno in socialno zaščitila ljudi, ki bo zagotavljala mir in varnost in ki ne bo le Slovenija osebnih interesov in interesov

privilegiranih skupin, temveč bo predvsem Slovenija vrednot. Tako bo pravičnost postala podlaga za ustvarjalno družbo motiviranih, aktivnih državljanov! *(Komemoracija pri kostnici žrtev poveljskih pobojev na pokopališču v Slovenski Bistrici, Slovenska Bistrica, 28. oktober 2011)*

... Zgodovinska prelomnica je bila odločitev o koraku na pot neodvisnosti. Da pa so se zapisane besede udeležile, je bila potrebna odločnost, enotnost in trdoživost vseh nas. To enotnost danes pogrešamo. Strast po oblasti in prestižu je zasenčila razumne odločitve, sprejete v prelomnih trenutkih. Tudi danes smo pred tem, da se bomo morali upreti zaničevanju herojskega obdobja upora proti okupatorju med drugo svetovno vojno, upreti se bomo morali ukrepom ukinjanja prvin socialne države v imenu varčevalnih ukrepov, za kakršne so vodilni svetovni ekonomisti že ugotovili, da so gospodarsko in družbeno škodljivi. Ne svetovne, ne slovenske gospodarske krize niso povzročile pokojnine, plače policistov, učiteljev, bolniških sester, delavcev! Krizo je povzročil pohlep mednarodne finančne oligarhije, v Sloveniji pa pohlep vplivnih elit! Tam moramo krizo zdraviti in ne na plečih večine državljanov. Iz današnje časovne distance lahko ugotovimo, da smo se Slovenci z odločitvijo o samostojni poti odločili pravilno. Izvlekli smo se iz balkanskega »lonca« in uspelo nam je gospodarsko preživeti. A spoznali smo tudi, da lastna država sama po sebi ne prinaša blaginje in gospodarskega uspeha. Potrebna je nenehna zavzeta aktivnost, skupno iskanje novih priložnosti in idej, več iskrenosti, skromnosti, spoštovanja, poštenosti in državnosti... *(Spominsko srečanje na Hrušici, Hrušica, 29. junij 2012)*

3. Politični sistem, ustava in dvodomnost

20. obletnica volitev v prvi sklic Državnega zbora Republike Slovenije, Društvo poslancev 90, Državni zbor, 6. december 2012

... Mnogi razmisleki o izpopolnjevanju sodobnih parlamentarnih sistemov gredo v smeri iskanja umestitve vplivov nestrankarskih struktur – o takšni evoluciji je na zadnjem srečanju evropskih senatov govorila npr. predsednica angleškega zgornjega doma. Tvorci slovenske pisateljske ustave pred dvajsetimi leti so postavili vsebinsko zasnovo, ki se v mnogih elementih tudi danes kaže kot zanimiva, napredna in relevantna... (*Posvet na temo »Izvori slovenske ustave – 20 let po pisateljski ustavi«, Ljubljana, Državni svet, 20. november 2008*)

... Društvo pisateljev Slovenije je v času priprave Pisateljske ustave združevalo pisatelje in razumnike, ki so bili med seboj človeško, ustvarjalno, nazorsko zelo različni, vendar so bili odločni v pripravi enotnega programa, enotnih tez za ustavo. To kaže na moč tega društva in kasneje tudi vsega slovenskega naroda, da se poenoti v skupnih velikih stvareh, v tistih, ki so odločujoča, kjer gre za usodo in prihodnost slovenstva, naše države, našega jezika, naše pismenosti in kulture. Pisateljska ustava je dragocena tudi kot dokaz razvoja stanja duha Slovencev. Preveva jo sodobna, asertivna naravnost, vera vase in spoštovanje do drugih... (*Posvet na temo »Izvori slovenske ustave – 20 let po pisateljski ustavi«, Ljubljana, Državni svet, 20. november 2008*)

... Z ustanavljanjem občin v poosamosvojitvenem času smo naredili pomemben premik pri uresničevanju ustavne pravice, ki prebivalcem Slovenije

zagotavlja lokalno samoupravo v občinah in drugih lokalnih skupnostih. Vprašanje osebne ocene pa je, ali je bilo smotrno graditi na paradigmi majhne revne občine kot entitete, ki si je lahko izborila najboljše razvojne možnosti na osnovi državnega financiranja. *(Okrogla miza na temo »Kakšne pokrajine potrebujemo?«, Ljubljana, Državni svet, 26. januar 2010)*

... Po skoraj dvajsetih letih samostojnosti vedno znova ugotavljamo, da proces ustanavljanja pokrajin, kot druge ravni lokalne samouprave, ne napreduje. Zakaj je temu tako? Koliko je pri tem bil odgovoren visok čustveni naboj, predvsem povezan s predvidenimi imeni pokrajin? Koliko premalo jasen funkcionalni in finančni diagram? Odsotnost spoznanja ali jasnega dogovora, da morejo in morajo tudi manjša zaokrožena funkcionalna področja imeti jasno formulirano razvojno politiko vključno z viri financiranja? Ali pa morda občutek, da bi premočne pokrajine ogrozile vlogo drugih ravni? Zavedamo se, da je ustanovitev pokrajin za nadaljnjo decentralizacijo Slovenije in dekoncentracijo oblastnih funkcij nujna. *(Okrogla miza na temo »Kakšne pokrajine potrebujemo?«, Ljubljana, Državni svet, 26. januar 2010)*

... Predvsem je ustanovitev pokrajin nujna z vidika nadaljnjega bolj uravnoveženega razvoja Slovenije, saj bodoči regionalizem izhaja predvsem iz potrebe po bolj učinkovitem uresničevanju razvojnih politik. Zagotovo je pomemben mejnik nadgradnje lokalne samouprave sprejem ustavnih sprememb, ki omogočajo uveljavitev druge ravni lokalne samouprave, a le ob sodelovanju pozicije z opozicijo pri glasovanju v Državnem zboru. *(Okrogla miza na temo »Kakšne pokrajine potrebujemo?«, Ljubljana, Državni svet, 26. januar 2010)*

... Državni svet podpira postopen prenos nalog ter uvedbo enotirnega upravnega sistema, ki je racionalnejši od dvotirnega. Do dvotirnega smo kritični predvsem zato ker menimo, da bi slednji ob hkratnem delovanju pokrajinskih uprav in upravnih okrajev zagotovo pomenil podvajanje administrativnih struktur in s tem povečeval javnofinančne izdatke. Enotirni upravni sistem lahko zagotovi racionalizacijo javne uprave in predstavlja višjo stopnjo decentralizacije v smislu prenosa nalog z državnih organov na organe lokalne samouprave... *(Okrogla miza na temo »Kakšne pokrajine potrebujemo?«, Ljubljana, Državni svet, 26. januar 2010)*

... Dosedanje delo Državnega sveta ocenjujem kot zelo uspešno in kot potrditev utemeljenosti rešitve, ki omogoča neprofesionalnim politikom, a profesionalcem na tipičnih interesnih družbenih področjih, da v politični sistem prinašajo sveža strokovna spoznanja, rešitve in probleme ter življenjske ocene izvajanja zakonskih rešitev. Zaradi zelo raznolikih interesnih sfer, iz katerih prihajajo državni svetniki, Državni svet neposredno krepi sodelovanje različnih komponent družbe v politiki. *(Posvet na temo »Poslanec med ustavo, zakoni in pravosodjem«, Ljubljana, Državni svet, 5. oktober 2010)*

... Vlogo in položaj Državnega sveta ocenjujem kot inovativno politično zamisel tvorcev ustave - Državni svet povezuje prostor civilne družbe in politike, lokalni in nacionalni segment družbene resničnosti. Dosedanje izkušnje kažejo, da lahko tudi civilna družba preko Državnega sveta izrazi svoje potrebe in hotenja,

podaja zakonodajne pobude in vpliva na dokončno podobo zakonov in posledično tudi na njihovo udejanjanje v konkretnem življenju. Zakone namreč živimo, zato je dobra zakonodaja ključnega pomena za kakovostno delo in življenje. (Posvet na temo »Poslanec med ustavo, zakoni in pravosodjem«, Ljubljana, Državni svet, 5. oktober 2010)

... Kar se mi zdi posebej pomembno je, da Državni svet prispeva h krepitvi zaupanja med državljani in parlamentom kot celoto. Pri tem Državni svet in državni svetniki nikakor in v nobenem smislu ne ogrožamo poslanstva Državnega zbora in poslancev, ampak ga kvečjemu dopolnjujemo. Naš skupen cilj mora biti krepitev parlamentarizma in tvorna izgradnja demokratične tradicije. Ocenjujem, da je ena od temeljnih pomanjkljivosti sedanjega političnega trenutka prav pomanjkanje političnega dialoga. (Posvet na temo »Poslanec med ustavo, zakoni in pravosodjem«, Ljubljana, Državni svet, 5. oktober 2010)

... Vse bolj smiselna je ureditev, da znotraj parlamentarnega sistema obstoji parlamentarni dom, ki ni strankarsko obvladan in predstavlja možnost uveljavljanja mehanizma *uravnoteženja in zavor* na osnovi stališč neprofesionalnih politikov, kompetentnih zastopnikov tipičnih družbenih struktur. To je priložnost za bolj prizemljeno, bolj k dejanskim interesom državljanov usmerjeno politiko. (Posvet na temo »Poslanec med ustavo, zakoni in pravosodjem«, Ljubljana, Državni svet, 5. oktober 2010)

... Dvodomni parlamentarni sistem predstavlja možno rešitev za zmanjševanje demokratičnega primanjkljaja. Še posebej, če je drugi dom konstituiran po drugačnih principih od prvega doma, in če politične stranke v drugem domu nimajo prevlade. To so pogoji, ki jih koncept Državnega sveta izpolnjuje... (Posvet na temo »Poslanec med ustavo, zakoni in pravosodjem«, Ljubljana, Državni svet, 5. oktober 2010)

... Parlament je ogledalo vsake družbe, saj so v njem zastopani izvoljeni posamezniki neke konkretne družbe. Zato se v parlament preslikavajo realna razmerja v družbi. V ta kontekst sodi tako nivo splošne razprave in vključevanje idej civilne družbe, kot tudi zastopanost posameznih interesnih skupin ali spolov, odraža pa se tudi splošna morala in vrednote družbe... (Posvet na temo »Poslanec med ustavo, zakoni in pravosodjem«, Ljubljana, Državni svet, 5. oktober 2010)

... Parlamentarni sistemi, ki bodo prej in bolje zgradili svoje interaktivne povezave z organizirano strokovno civilno družbo, bodo prispevali k razvoju konkurenčnosti političnega sistema posamezne države. (Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010)

... Vlogo in položaj Državnega sveta ocenjujem kot inovativno politično zamisel tvorcev ustave - Državni svet povezuje prostor civilne družbe in politike, lokalni in nacionalni segment družbene resničnosti. Dosedanje izkušnje kažejo, da lahko civilna družba preko Državnega sveta uspešno izrazi svoje potrebe in hotenja, podaja zakonodajne pobude in vpliva na dokončno podobo zakonov in

posledično tudi na njihovo udejanjanje v konkretnem življenju. (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Zakone živimo, zato je dobra zakonodaja ključnega pomena za kakovostno delo in življenje. (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Po skoraj 20-ih letih delovanja Državnega sveta lahko torej ugotovimo, da institucija deluje in da se uresničuje koncept Državnega sveta kot tvornega člana pri vzpostavljanju bolj verodostojne povezave med potrebami državljanov in med političnim odločanjem (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Državni svet ima močnejši stik s civilno družbo, pri čemer prihaja do izraza dejstvo, da v Državnem svetu ni koalicije in opozicije. (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Sklepi svetnikov so bolj izrazito odraz vključevanja in iskanja kompromisnih rešitev, kot pa izključevanja in brezkompromisnega preglasovanja. Na ta način Državni svet dejavno prispeva k višji stopnji politične kulture in dialoga v našem političnem prostoru. V slovenskem ustavnem redu je torej v primeru Državnega sveta uveljavljeno načelo kvalitete volilnega glasu v nasprotju z načelom 1 človek – 1 glas. (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Interesi in vizija državnih svetnikov so dolgoročnejši. Delno zaradi petletnega mandata, delno zaradi načina izvolitve, ki je posreden...(*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Državni svetniki so dejavnik prenašanja izkušenj in vizij iz prakse v predloge zakonov. Preko mnenj o aktualni zakonodaji, zakonodajne pobude, odložilnega veta, zahteve za razpis zakonodajnega referenduma in uvedbo parlamentarne preiskave, prispeva Državni svet k oblikovanju boljše zakonodaje. (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Državni svet predstavlja pomembno varovalo pred hitrimi političnimi odločitvami, ki jih včasih rada sprejema aktualna oblast. (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... V sodobnih okoliščinah lahko ugotavljamo, da je glas državljana, volivca, manipuliran na podoben način kot je manipuliran glas sodobnega potrošnika... (*Strokovno srečanje na temo prihodnosti parlamentarne demokracije, Ljubljana, Državni zbor, 9. november 2010*)

... Kultura participativnega sodelovanja pri nas ni nova, čeprav se zdi, da jo v sistem reševanja problemov in skupnega izgrajevanja rešitev ne znamo pravilno umestiti ... Participiranje oblasti državljanov je odvisno od stopnje dejanske demokracije posamezne države. Dejanska demokracija pa ni le govorjenje o demokraciji, ampak konkretni vsakodnevni dogodki, ki jo potrjujejo ali pa zanikujejo... (Posvet o pomenu participativne kulture v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 3. februar 2011)

... Zavedati se moramo, da bodo parlamentarni sistemi, ki bodo bolje zgradili svoje interaktivne povezave z organizirano strokovno civilno družbo, bolje prispevali k razvoju konkurenčnosti političnega sistema posamezne države. (Posvet o pomenu participativne kulture v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 3. februar 2011)

... Državni svet tudi neposredno krepi sodelovanje različnih sestavin družbe v politiki, saj so v njem zastopani znanost, kultura, izobraževanje, socialno varstvo, obrt in podjetništvo, kmetijstvo, gospodarstvo, kot prostor neposrednega srečevanja interesov delojemalcev in delodajalcev... (Posvet o pomenu participativne kulture v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 3. februar 2011)

... Eden od gradnikov transparentne družbe je prav civilna družba. Državni svet, kot drugi, nestrankarski dom slovenskega parlamenta, nastopa v svojem pomembnem delu kot zastopnik interesov tipičnih družbenih skupin, kot jih definira ustava. (Posvet z naslovom »Revščina – korupcija – razvoj: S transparentnostjo in integriteto do gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije«, Ljubljana, Državni svet, 17. maj 2011)

... Dvodomni parlamentarni sistem predstavlja možno rešitev za zmanjševanje demokratičnega primanjkljaja. Toliko bolj, kolikor je drugi dom različno zgrajen od prvega. Zgolj replika dejansko ne bi imela pravega smisla. (Posvet z naslovom »Revščina – korupcija – razvoj: S transparentnostjo in integriteto do gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije«, Ljubljana, Državni svet, 17. maj 2011)

... Institut veta predstavlja določeno varovalko strankokraciji, saj zahteva po ponovnem glasovanju potegne za sabo iskanje širšega političnega soglasja o določenem problemu in oteži možnosti neprimerne vplivanja na odločitve. (Posvet z naslovom »Revščina – korupcija – razvoj: S transparentnostjo in integriteto do gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije«, Ljubljana, Državni svet, 17. maj 2011)

Državni svet bi lahko, ob inovativnejšem in poglobljenem odnosu medijev, prispeval več h krepitvi zaupanja med državljanami in parlamentom kot celoto, h krepitvi parlamentarizma in izgradnji bolj transparentne in poštene družbe... (Posvet z naslovom »Revščina – korupcija – razvoj: S transparentnostjo in integriteto do gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije«, Ljubljana, Državni svet, 17. maj 2011)

... Državni svet zaradi sodelovanja s civilno družbo predstavlja vezni člen med državljani in politiko... (*Premisljimo Slovenijo dveh desetletij, Ljubljana, Državni svet, 11. oktober 2011*)

... Intenzivnejši stik med sodobno koncipiranim drugim parlamentarnim domom in organizirano strokovno civilno družbo lahko predstavlja manjkajoči člen za zmanjševanje demokratičnega primanjkljaja in za sprejemanje političnih odločitev, ki bodo bolj usmerjene v ohranjanje in dvigovanje ravni kakovosti življenja državljanov. (*Premisljimo Slovenijo dveh desetletij, Ljubljana, Državni svet, 11. oktober 2011*)

... K boljšemu delovanju v okviru veljavne Ustave bi bistveno prispevala uvedba četrtega branja zakona. S tem bi dosegli hitrejšo in cenejšo sprejemanje boljših zakonov. V primeru uvedbe pokrajin in glede na uveljavljeno nezdržljivost funkcije župana s funkcijo poslanca, pa bi bilo smiselno nekoliko povečati pristojnosti Državnega sveta na področju sprejemanja zakonov s področja lokalne samouprave. (*Premisljimo Slovenijo dveh desetletij, Ljubljana, Državni svet, 11. oktober 2011*)

... Druga utvara, privid s katero imamo opravka je, da so politične stranke v okviru sistema parlamentarne demokracije mehanizem »brezšumnega« prenašanja volje ljudstva v politično odločanje. Politične stranke so podjetja, ki udeležujejo družbeno moč finančnih centrov moči. (*Posvet z naslovom Etika in politika, Ljubljana, Državni svet, 13. februar 2012*)

... Za Slovenijo, kot članico Evropske unije, so zelo aktualna vprašanja političnega sistema, saj nekateri priznani analitiki napovedujejo, da je pred Evropsko unijo ena izmed naslednjih treh poti: - razpad, - vztrajanje pri (nezadovoljivem) sedanjem stanju, ali – stopnjevanje enotnosti in centraliziranosti. Skratka systemske dileme, ki v marsičem segajo tudi na področje koncipiranja in delovanja političnih sistemov. (*Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012*)

...Seveda ostajajo odprta in diskutabilna številna vprašanja o tem ali sedanji slovenski volilni sistem zadovoljuje pričakovanja volivcev. Državni svet je leta 1996 na referendumu predlagal kombinirani volilni sistem volitev v DZ, a noben od predlogov ni dobil potrebne večinske podpore. Razprave o spremembi volilnega sistema so bile aktualne tudi v volilnem letu 2000, ko so pobudniki večinskega sistema pozivali k njegovi uveljavitvi. Končale pa so se s sprejemom ustavnega zakona, s katerim je bil v ustavo neposredno zapisan proporcionalni volilni sistem. (*Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012*)

... Čeprav ni enega in edinega volilnega sistema, ki bi bil primeren za vse države, imajo vsi skupne lastnosti in sicer, da prevajajo želje in glasove volivcev v izvoljene sedeže, zagotavljajo odgovornost izvoljenih svojim volivcem ter odražajo politično strukturo države. Naj bo volilni sistem večinski, proporcionalni ali delno proporcionalni, v vsakem primeru mora ustrezno nasloviti politične ločnice, razlike, verske, etnične in druge posebnosti družbe.

Kajti način, kako sistem obravnava posebnosti, pomembno vpliva na vodenje države in izvajanje političnih pravic volivcev. (Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012)

... Civilna družba in mediji imata potencial osvetljevanja prostora med deklariranim in dejanskim, med normativnimi zapisi in realnim življenjem. Morda bi tudi ta predstavitev lahko opozorila na vlogo Državnega sveta, ki predstavlja živo in intenzivno uporabljano pot civilne družbe v smeri vplivanja na formalno politiko. (Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012)

... Namesto, da bi strankarska politika prisluhnila dobro artikuliranim stališčem, bi Državni svet raje kar ukinila. Da bi bilo lahkotneje vladati. Politične stranke ki nasprotujejo obstoju in razvoju Državnega sveta delujejo v smeri še večje koncentracije in ekskluzivnosti politične moči znotraj političnih strank. (Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012)

... Vlogo Državnega sveta je koristno razumeti v kontekstu »ravnotežja in zavor«... Njegova vloga, kot so si jo zamislili pisci ustave, je v krepitvi legitimnosti odločitev poslancev. Še posebej v primerih, ko gre za odločitve o najpomembnejših družbenih vprašanjih, ki zahtevajo daljši razmislek, konstruktivni politični dialog in trdno večinsko odločitev. (Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012)

... Demokracijo lahko merimo le v obliki ocene kakovosti zakonodaje, katere posledica naj bi bila ohranjanje in dvigovanje ravni kakovosti življenja vseh njenih prebivalcev, skupaj s pripadniki narodnostnih manjšin in skupnosti, v medsebojnem spoštovanju, miru in blagostanju. (Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012)

... Državni svet je bil vnešen v ustavo prav z namenom, da bi zaustavil morebitne prehitre in nepremišljene odločitve strankarsko konstituiranega prvega doma v razmerah izrazito polarizirane družbe. (Posvet »Volitve v Sloveniji in mednarodni standardi demokratičnih volitev«, Ljubljana, Državni svet, 5. marec 2012)

... Ko gre za kakršno koli spremembo ustave so vprašanja legitimnosti na podlagi čim širšega konsenza še toliko bolj pomembna... državljani namreč nikakor ne smejo dobiti občutka, da so jim neke odločitve vsiljene, da jih celo narekuje nekdo drug, tudi ne npr., ko gre za Evropsko unijo. (Posvet o omejevanju zadolževanja Slovenije in spremembi 149. člena Ustave, Ljubljana, Državni svet, 16. marec 2012)

... Več znanja prinaša boljše zakonodajo in zato več demokracije. (Posvet z naslovom »Rehabilitacija demokracije skozi rehabilitacijo prava«, Ljubljana, Državni svet, 22. maj 2012)

... Druga stvar seveda je, koliko vlada in poslanci upoštevajo tehtna zakonodajna izhodišča državnih svetnikov, saj so v Državnem svetu zastopani različni, večkrat tudi povsem diametralno nasprotni interesi, a so razprave in mnenja zato morda manj strankarsko obarvana in bolj strokovna. Gre za pomembno vprašanje politične kulture v Sloveniji – posluš za moč argumentov ali zgolj za uveljavljanje argumentov moči. *(Posvet z naslovom »Rehabilitacija demokracije skozi rehabilitacijo prava«, Ljubljana, Državni svet, 22. maj 2012)*

... Navidezna hitrost in učinkovitost v demokraciji nikakor ne moreta šteti toliko kot strokovnost, pretehtanost in iskanje najširših kompromisov. Demokracija zglada bolj zapleten in drag sistem od različnih oblik diktatur, saj so že sami postopki daljši, v odločanje je vključenih več ljudi, a je zaradi široke konsenzualnosti demokracija stabilnejša in zagotavlja dolgotrajni mir, bolj harmonično delovanje družbe, boljše vključevanje vseh družbenih ustvarjalnih potencialov. *(Posvet z naslovom »Rehabilitacija demokracije skozi rehabilitacijo prava«, Ljubljana, Državni svet, 22. maj 2012)*

... Morda je res končno nastopil čas, da si zastavimo temeljno vprašanje ali smo Slovenci sploh kdaj razumeli pomen pravne regulacije demokratičnega sobivanja. Ali ni morda v naši zavesti še preveč trdno zasidrana zavest množičnega nespoštovanja in izigravanja zakonov in države iz časa bivše Jugoslavije v stilu, da so zakoni pač napisani zato, da se jih krši. Ali to pomeni, da sicer formalno imamo pravno državo, ki pa je še zdaleč ne razumemo kot naše edine, lastne, spoštovanja vredne. Če ne razumemo, da so zakoni zato, da se jih spoštuje, kako naj potem šele razumemo bolj abstrakten koncept demokracije, kot sobivanje različnih idej in prizadevanje za konsenz na način kakovostne diskusije... *(Posvet z naslovom »Rehabilitacija demokracije skozi rehabilitacijo prava«, Ljubljana, Državni svet, 22. maj 2012)*

... Ne morem si kaj, da se ne bi povrnil k nivoju politično spodbujene diskusije o tehničnem črtanju Državnega sveta iz ustave. Ta presenetljiva diskusija se je večinoma odvijala na nivoju linča – linča ustavne kategorije Državnega sveta. Daleč od tega, da o konceptu dvodomnosti ne bi smeli razpravljati! A diskusija je bila večkrat do skrajne mere sovražna, včasih celo neracionalna... Kako naj Slovenec spoštuje svojo državo, če je celo lasten temeljni konstitutivni pravni akt – ustava - deležen posmeha in ignorance. Ključni državni politiki bi se morali zavedati, da so tudi oni del državotvornega ustroja, zavedati bi se morali, kakšna dejanja in besede to pogojuje, zavedati bi se morali, da so sami ogledalo politične kulture. Predvsem pa bi se morali zavedati, da se pravna država vzdržuje preko institucij sistema, za kar nosijo tudi sami svoj del odgovornosti. Kakršnakoli diskusija o ustavi bi morala biti zagotovo ena najbolj resnih demokratičnih diskusij politike in pravne stroke, nikakor pa ne tematika politične propagande in cenenega pridobivanja političnih točk. *(Posvet z naslovom »Rehabilitacija demokracije skozi rehabilitacijo prava«, Ljubljana, Državni svet, 22. maj 2012)*

... Razkroj pravne države, ustave in demokracije vodi v razkroj države, ki je morda še hitrejši in usodnejši proces kot razdejanje, ki ju za seboj puščata ekonomska in finančna kriza, saj razpadajo tudi moralni in osmišljevalski temelji narodne samobitnosti... Če se bodo vsi ti destruktivni procesi

nadaljevali, smo lahko resnično zaskrbljeni za našo prihodnost. Razkrojili se bomo namreč »od znotraj«. *(Posvet z naslovom »Rehabilitacija demokracije skozi rehabilitacijo prava«, Ljubljana, Državni svet, 22. maj 2012)*

... Očetje slovenske ustave so Državni svet predvideli kot eno od varovalk zoper morebitno odtujevanje politike... *(Posvet na temo »Evropska državljanska pobuda - izziv in priložnost za aktivno državljanstvo«, Ljubljana, Državni svet, 31. maj 2012)*

... Državni svet je institucionalizirani dejavnik v omogočanju aktivnega državljanstva v samem zakonodajnem procesu... *(Posvet na temo »Evropska državljanska pobuda - izziv in priložnost za aktivno državljanstvo«, Ljubljana, Državni svet, 31. maj 2012)*

...Evropska unija mora ostati zgled demokratičnega razvoja, dialoga in človekovih pravic ter države blaginje. Tudi Slovenija mora vztrajati na poti evropskosti. *(Posvet na temo »Evropska državljanska pobuda - izziv in priložnost za aktivno državljanstvo«, Ljubljana, Državni svet, 31. maj 2012)*

... Z vključevanjem mnenj, stališč in pripomb zainteresirane civilne družbe širi Državni svet prostor aktivnega državljanstva in prispeva h krepitvi demokracije v Sloveniji. To pa je tudi tista prava dodana vrednost, ki jo je v politiki mogoče šteti kot presežek. *(Problemska konferenca Združenja slovenskih ustanov, Ljubljana, 11. junij 2012)*

... Družbena povezanost in relevantnost državnih svetnikov, in njihova strankarska nepodrejenost, sta pomemben dejavnik kakovostnega družbenega razvoja in antipod neomejeni partitokraciji. Ta v svoji tihi želji po obvladovanju celotnega družbenega prostora Državni svet obravnava kot motnjo, prav tako kot motnjo obravnava tudi želje, zahteve in interese civilne družbe. *(Problemska konferenca Združenja slovenskih ustanov, Ljubljana, 11. junij 2012)*

... Zavedati se moramo, da je poslanstvo Državnega zbora in Državnega sveta v najpomembnejši točki skupno: oblikovati dobro zakonodajo, ki bo prispevala h kakovosti življenja Slovencev danes in v prihodnosti! *(Problemska konferenca Združenja slovenskih ustanov, Ljubljana, 11. junij 2012)*

... Prednost Državnega sveta v sedanjem ustavnem zapisu je njegova konceptualna zasnova, ki ne omogoča prevlade posameznih interesov, interesov strank ali posameznih lobijev. V Državnem svetu nastopajo predstavniki zelo različnih družbenih skupin in političnih provenienc, za katere velja, da imajo o istem problemu pogosto celo diametralno nasprotna stališča. *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Državni svet je v slovenski politični diskurz v vseh mandatih vnašal večjo širino pogleda na družbene probleme, ki so se praviloma izkazali za veliko kompleksnejše, kot so se predstavljali skozi ozko ideološko obarvane politične interpretacije. *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Za dobro, premišljeno zakonodajo, ki upošteva kompleksne družbene vidike in zadovoljuje kriterij najširšega javnega interesa, si je preprosto treba vzeti dovolj časa! Le premišljena zakonodaja ne zahteva nenehnih sprememb ter dopolnitev, je bolj trajna in jo ljudje z avtoriteto tega sprejemajo s spoštovanjem in kot upoštevanja vredno! *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Politika v Sloveniji je postajala vse bolj stvar političnih strank, le-te pa vse bolj orientirane na povezavo s finančnimi interesi, vplivnimi centri in dvoletno miselno obzorje razmišljanja – od volitev do volitev, od kampanje do kampanje. Medijski prostor in poudarki so postali flagrantno odvisne spremenljivke vplivnih centrov. S tem je tudi Državni svet postajal vse bolj nepriljubljen pri glavnih politično-strankarskih odločevalcih, saj je pogosto izkazal svojo sistemsko nepodrejenost. *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Četrto branje bi dalo možnost amandmajske spremembe spornega zakona v postopku ponovnega odločanja o zakonu. Državni zbor ne bi bil več postavljen pred dilemo, ali pritrditi argumentom Državnega sveta in zavrniti cel zakon zaradi enega protiustavnega ali spornega člena, ali pa potrditi zakon s protiustavnim ali spornim členom vred. Odprli bi možnost učinkovitih izboljšav zakona v razumnem roku, odprli bi možnost poslancem Državnega zbora, da si sploh dovolijo poglobljeno razmisliti o pomislekih Državnega sveta, da o njih razpravljajo in jih na koncu v celoti ali vsaj delno vgradijo v besedilo zakona. To bi vsekakor bilo v interesu tistih, ki so jim zakoni namenjeni – državljanom Republike Slovenije... *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Brez lažne skromnosti lahko rečem, da so državni svetniki tisti, ki so ob obravnavi pomembnih vprašanj pokazali najvišjo stopnjo državniškega pogleda na vprašanja in najbolj dolgoročno perspektivo razmišljanja. Na področju mednarodnega sodelovanja smo nadaljevali z aktivnostmi in krepili mednarodni ugled Slovenije v svetu. *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Državni svet zaradi sodelovanja s civilno družbo predstavlja vezni člen med državljanom in politiko. Smisel organiziranja posvetov, ki jih je bilo v vseh mandatih preko 500, je predvsem ta, da Državni svet pridobi kar največ raznolikih in argumentiranih mnenj, na podlagi katerih lahko preko svojih pristojnosti predlaga spremembe v pravni red, obenem pa pridobi tudi odziv na svoje delo. Od tu Državni svet črpa ideje in energijo za svoje delovanje. Mnenja, ki si jih ustvari na podlagi posvetov in okroglih miz, posreduje naprej v zakonodajni postopek. *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Za demokracijo je najbolj nevarno, če se oblast odtuji od ljudi, če se politika zapre vase, ali celo izgubi občutek za resnične razmere, če torej ne posluša in ne upošteva nikogar mimo sebe. Za tako odtujeno politiko je značilno, da ne prisluhne pobudam državljanov na področju oblikovanja zakonodaje in da

proizvaja vedno nove in nove predpise, ni pa sposobna zagotoviti njihovega uveljavljanja in uresničevanja. *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

... Ko torej razmišljamo o različnih vidikih nadaljnega razvoja slovenskega parlamentarizma in političnega sistema, se je smiselno vprašati, ali stanje v družbi pri nas in svetu resnično daje podlago za prepričanje, da je pametno vso moč odločanja o najpomembnejših vprašanjih prepustiti v celoti in izključno političnim strankam, ali pa je vendarle pametno imeti možnost drugega mnenja, oblikovanega skozi politični organ, ki zna pridobivati stališča civilne družbe, zna z njimi ravnati in jih posredovati v bolj formalne politične strukture? Na predlanskem zasedanju Interparlamentarne unije Združenih narodov je bilo tako stališče podano celo v obliki priporočila. *(Slavnost ob 20 letnici Državnega sveta Republike Slovenije, Ljubljana, Državni svet, 13. junij 2012)*

4. Odnosi s sosednjimi državami in naši rojaki zunaj matice

Obisk avstrijske znanstvene delegacije, Ljubljana, Državni svet, 24. september 2012

... Rešitev mejnega vprašanja je pomembna tudi z vidika stabilnosti regije, in dobri bilateralni odnosi med Slovenijo in Hrvaško imajo velik pomen tudi z zornega kota dolgoročnih slovenskih nacionalnih interesov v odnosih z Italijo. Poleg tega je Slovenija kot članica Evropske unije za Hrvaško pomembna zaveznica na poti pri izkoriščanju možnosti za hitrejši razvoj in izboljšanje življenjskega standarda hrvaških državljanov. Tudi to ni zgolj odraz slovenske dobrote, ampak tudi zavedanja dejstva, da bo kakovost življenja slovenskih državljanov lahko na višji ravni, če se bodo razmere ugodno razvijale tudi pri naših sosedih. Enotnost slovenske politike pri načrtovanju strategije reševanje mejnega vprašanja je nujen pogoj za uspeh. Samo vzpostavitev strokovnih podlag ob enotni politični podpori bo imela pozitivni učinek in prepričljivo stališče pri uresničevanju državnosti na celotnem slovenskem ozemlju. Pri tem se je treba prizadevati za nenehen strpen dialog med obema državama, ki pa mora temeljiti na spoštovanju že ugotovljenih dejstev in dogovorov... (*Okrogla miza o meji s Hrvaško, Državni svet Republike Slovenije, 14. maj 2008*)

... Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se zdijo razmerja do sosednjih držav urejena, prav tako tudi odnosi med Slovenijo in Italijo. Zdi se, da so odpravljeni problemi, ki so pred tem bremenili naše medsebojne odnose, da državi premagujeta ovire, nastale zaradi zgodovinskih okoliščin, kar se med drugim odraža v uzakonjeni zaščiti italijanske in slovenske manjšine. To, žal, drži le deloma... V Državnem svetu še posebej zavzeto spremljamo politične, gospodarske, socialne, kulturne in druge okoliščine, ki vplivajo na življenje

naših rojakov zunaj meja matice. Občutljivi smo za njihove težave in znamo jim ne le prisluhniti, temveč njihove predloge in pripombe po svojih močeh tudi podpreti. Zavedamo se, da ima odnos do manjšin neposreden vpliv na odnose med državami. Manjšine so zagotovo najboljši 'lakmusov papir' medsosedskih odnosov. Lahko so gradnik trdnih mostov med narodi ali pa te mostove podirajo... *(Okrogla miza o slovensko italijanskih odnosih in odnosu države do svojih rojakov v sosednjih državah*«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 14. maj 2009)

... Čimprejšnja vključitev držav jugovzhodne Evrope v strukturo EU je v našem skupnem interesu. Ocenjujem, da Evropska perspektiva Zahodnega Balkana (pa tudi Turčije) za Slovenijo ni sporna, še posebej ne gledano z vidika dolgoročne stabilnosti in varnosti Evrope in v tem kontekstu tudi stabilnosti in varnosti Slovenije. Morda prav na primeru Turčije najbolj jasno lahko zaznamo, da je vključitev Turčije lahko realna in koristna le na osnovi višje ravni aktivne tolerance s strani tako dosedanjih članic, kot tudi kandidatke. Zgolj pripravljenost na prenašanje s stisnjenimi zobmi ne zadošča. Tisti ključni element je najbrž pripravljenost priznavanja legitimnosti različnih pogledov na svet, na aktivno kohabitacijo različnih teizmov, deizmov in ateizmov, različnih življenjskih stilov. In tudi obojestranska pripravljenost na prilagajanje. To pa je, priznajmo si, tudi za stanje duha v Sloveniji, visoka ovira... *(Posvet o širitvenih procesih EU s poudarkom na slovensko - hrvaških odnosih, Državni svet Republike Slovenije, 19. maj 2009)*

... Zato bomo v Državnem svetu vselej prizadeto reagirali zoper vsakršne manifestacije, ki bi s čustvenim pristopom in iracionalnimi argumenti zlorabljele zgodovinske dogodke in netile sovraštvo med narodi. To smo storili lani z dopisom takratnemu predsedniku italijanskega senata Francu Mariniju, v katerem smo obsodili manifestacijo optantov v Rodiku in to smo storili tudi letos, ko smo podobno pismo pisali sedanjemu predsedniku senata Renatu Schifaniju in obsodili skrunitev spomenika štirim antifašistom v Bazovici. Prav tako je Državni svet izrazil veliko zaskrbljenost, ko je Italija napovedala zmanjšanje finančnih sredstev za slovensko manjšino. Slovenska kultura in jezik, kot temeljna povezovalna člena med vsemi Slovenci, dobivata z vstopom v Evropsko unijo na nov način izpostavljen pomen. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da je članstvo v EU manjšinam ponudilo nove priložnosti, saj se lažje združujejo z večino v Sloveniji. Ni nepomembno tudi dejstvo, da je za probleme manjšin in kršitve njihovih pravic Evropska unija, kot »nacionalna« tvorba, zelo občutljiva. Slovenščina v evropskem konglomeratu ni več manjšinski jezik, ampak enakopraven in uradni jezik EU. To pa je popolnoma nov položaj, kot ga Slovenci do sedaj še nismo poznali. A šele z uresničitvijo dvojezičnosti na celotnem slovenskem etničnem ozemlju, bi bila končno uresničena tudi ideja enotnega slovenskega kulturnega prostora, kar bi bil dovolj trden garant za ohranitev slovenskega življa izven Slovenije... *(Okrogla miza o slovensko italijanskih odnosih in odnosu države do svojih rojakov v sosednjih državah*«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 14. maj 2009)

Kot enakopraven član Evropske unije odločamo o razširitvah te naše sedanje družine. Želimo si rasti in krepitve Evropske unije in bomo z veseljem podprli vključitev tistih novih članic, ki bodo unijo vsebinsko obogatile in okrepile. Že

sedaj se svet in Unija soočata z globalno krizo, ki zahteva oblikovanje novih, bolj pravičnih družbenih razmerij. Zato je še toliko bolj pomembno, da države kandidatke verodostojno dokažejo svojo iskreno privrženost povezovalnim, graditvenim vrednotam. Da so pripravljene razumeti in spoštovati življenjske interese drugih članov družine. Da zavračajo ljubosumje, zavist, nasilje in prezir. Te nezrelosti in zablode delujejo kot strup, če so uporabljene kot populistično mamilo za zavajanje lastnih državljanov s strani političnih elit. Za Primorsko in Slovenijo je ohranjanje lastnega nacionalnega, neoviranega dostopa do mednarodnega morja, življenjskega pomena. Tudi za nadaljnji obstoj in razvoj evropske vrednote neoviranega pretoka ljudi, blaga in storitev. Za obstoj in razvoj Luke Koper kot bistvenega člena 5. in 10. transevropskega prometnega koridorja. Hrvaško spoštujemo in ji želimo vse dobro, tudi, kar se da hitro, vključitev v Evropsko unijo. A ji ne bomo dovolili, da na škodo življenjskih interesov Primorske, Slovenije in EU uveljavlja svojo kapriciozno usmeritev prodora na zahod. Ob svojih 5.700 km prekrasne obale in številnih pristaniščih za to res nima nobene razumne osnove... *(Slovesnost ob 140. letnici Biljanskega tabora in 20. letnici I. tabora Slovenske kmečke zveze v Vipolžah, Dobrovo v Brdih, 10. maj 2009)*

... Kaj pomenijo širitveni procesi za kakovost življenja državljanov EU, kaj pomenijo za kakovost življenja državljanov Slovenije? V stikih s predsedniki drugih domov evropskih parlamentov sem naletel na visoko stopnjo strinjanja s stališčem, da moramo v ospredje postaviti vprašanje empatije. Iz nastopov vodilnih politikov nekaterih držav kandidatke za vstop v EU bi lahko sklepal, da niti ne poznajo v podrobnosti pomena pojma empatija, kaj šele, da bi zavedali njenega političnega pomena za obstoj in razvoj EU. Pomeni pa empatija pripravljenost in sposobnost na življenjska vprašanja pogledati z zornega kota druge strani. Pomeni voditi proces oblikovanja stališč »med družinskih« odnosov v EU ob upoštevanju, kaj je za drugo državo pomembno, življenjsko pomembno in kako bi lahko dosegali rešitve, ki so v seštevku optimalne za vse. Seveda načelo empatije ne more preživeti ob uporabi balkanskega miselnega in komunikacijskega instrumentarija. Če sem konkreten, kateri življenjski interes Republike Hrvaške bi pa bil uresničen, če bi ji uspelo, prvič v zgodovini, v teritorialne vode zapreti Slovence? Ob 5700 km prekrasne jadranske obale, številnih pristaniščih – v primerjavi s slovenskimi 47 km obale in eno luko. Resnici na ljubo najmlajšo, najuspešnejšo severno jadransko luko - Luko Koper? Ta luka je danes vitalni del ne samo Slovenije, ampak tudi EU – kot pomembna sestavina transevropskih prometnih koridorjev. Naj ponovim že izrečeno: Hrvaško spoštujemo in ji želimo vse dobro, tudi kar se da hitro vključitev v Evropsko unijo. A ji ne bi smeli dovoliti, da bi na škodo drugih uveljavljala svojo kapriciozno usmeritev prodora na Zahod... *(Posvet o širitvenih procesih EU s poudarkom na slovensko - hrvaških odnosih, Državni svet Republike Slovenije, 19. maj 2009)*

... Odnosi med Italijo in Slovenijo v okviru Jugoslavije so v času po drugi svetovni vojni doživeli napeta obdobja, ki jih je pogojevala zgodovinska preteklost in sistemska razlika med obema državama. Vsa ta burna dogajanja so tesno povezana s slovensko narodnostno skupnostjo v Italiji, z njeno usodo in prizadevanji za pridobitev zaščite in pravic, ki jim pripadajo po italijanski ustavi in mednarodnih pogodbah. Po osamosvojitvi Slovenije ter njenem

vstopu v demokratični in tržni sistem smo priča spremembam, čeprav zapreke v odnosih med državama s padcem meja in življenjem v skupni novi »širši« domovini - Evropski uniji - niso avtomatično odpadle. Nove okoliščine ustvarjajo nove priložnosti in mi vsi skupaj »ustvarjamo prihodnost«! Še posebej to velja za območja ob meji, kjer ima prebivalstvo zaradi znanja jezikov, kulturne odprtosti in sposobnosti sobivanja v kulturno mešanem okolju, velike komparativne prednosti... *(Deželni kongres Slovenske kulturno gospodarske zveze z geslom »Ustvarjamo prihodnost«, Kulturni dom v Gorici, 22. maj 2009)*

... Verjetno so mimo časi, ko so manjšine igrale vlogo nekakšnih "talcev" višjih političnih interesov. Sedaj stopajo v ospredje širša vprašanja, vprašanja strateških ciljev in interesov manjšine. Potrebna je nova paradigma gospodarskega in socialnega razvoja slovenske manjšine, pri čemer pa mora bolj aktivno sodelovati tudi slovenska država. Verjamem, da je lahko Slovenska kulturno gospodarska zveza, če bi uspela ustrezno povezati gospodarske interese pripadnikov manjšine in izgraditi ustrezno infrastrukturo, ki bi imela tako svetovalno (evropski projekti) kot tudi promocijsko vlogo (v Italiji, Sloveniji in Evropski uniji nasploh), eden ključnih faktorjev gospodarskega, kulturnega in socialnega razvoja slovenske manjšine v Italiji... *(Deželni kongres Slovenske kulturno gospodarske zveze z geslom »Ustvarjamo prihodnost«, Kulturni dom v Gorici, 22. maj 2009)*

... Razbitje političnega in gospodarskega prostora ob gornjem Jadranu ob koncu prve svetovne vojne pa je dokončno odprlo pot triumfu velikih-nacionalnih ideoloških gibanj, zlasti veliko nemškega, panslovenskega in italijanskega. Trst, kot nekdanja najpomembnejša luka avstroogrske monarhije, kjer je stoletja nazaj živelo več Slovencev kot v Ljubljani, se je povsem prepustil fašističnemu divjanju proti Slovincem. Požgan je bil Narodni dom in v nekaj letih po vsem Primorskem uničene in izropane slovenske banke in hranilnice, zatrte slovenske šole in kulturna društva itd. Trst je dokončno dobil italijanski značaj in ga takega ohranil do danes. Po drugi svetovni vojni so visoko ceno hitre urbanizacije in gospodarskega razvoja ponovno plačali Slovenci. Pomislimo le na posledice graditve cest in razdelitve slovenskega narodnega telesa, ki so z izgradnjo kar nekaj vzporednih prometnih in drugih poti, ki so v ozkem pasu med Devinom in Trstom ločile slovenski kmečki živelj od morja, ki je Slovincem tako ali drugače tisočletja pomenil dodatni vir dohodka. Z novimi političnimi razmerami, ki so nastale po razpadu Jugoslavije leta 1991, se je v Evropi sicer spremenilo razmerje sil med državami, ki mejijo na Slovenijo. A novo veliko grožnjo predstavlja globalizacija in interesi globalnega kapitala. Pomislimo le na težnje po nadaljnji degradaciji že tako uničenega Tržaškega in njegovega zaledja. Za multinacionalke postaja to skrajno ekološko občutljivo območje zgolj energetski terminal za napajanje »srca« Evrope. Tu pa je še vprašanje Piranskega zaliva. Ne smemo si dovoliti, da bi po več kot tisočletni prisotnosti na Severnem Jadranu sedaj izgubili tudi odprt dostop na morje! Vprašanje je izrednega pomena, saj je eden od primarnih pogojev za državo jasno določena državna meja..... *(Deželni kongres Slovenske kulturno gospodarske zveze z geslom »Ustvarjamo prihodnost«, Kulturni dom v Gorici, 22. maj 2009)*

... Tukaj, v prelepi dolini Podjune, pod vrhovi Pece, kjer po stari slovenski legendi še vedno spi stoletni sen junak Kralj Matjaž, se danes družita pesem in beseda najmanj petih narodov in dežel. Današnja Evropa s pol milijarde prebivalci pa je domovina kar 353 narodnim skupnostim. Ljudje smo nagnjeni k temu, da tisto, česar ne poznamo – sovražimo. Zato so dragocena srečanja, ki pripomorejo k temu, da se najprej preprosto spoznavamo, gradimo medsebojno spoštovanje in sodelovanje. Na majhnem koroškem prostoru, ki je doživel vso dinamiko velikih zgodovinskih zgodb in temu primerno tudi velikih zgodovinskih turbulenc, je to še posebej pomembno. Želel bi, da bi združevanje Evrope, ne le v simboličnem smislu temveč tudi dejansko, v vsakdanjem življenju Evropejcev, še posebej pa Korošcev, izničilo vse negativne pretekle izkušnje sobivanja narodov in da bi glas manjšin postal resnično upoštevan in spoštovan. *(Praznik evropskih narodnih skupnosti, Libuče na avstrijskem Koroškem, 23. avgust 2009)*

... V veliko čast in zadovoljstvo mi je, da lahko prisostvujem temu lepemu dogodku, ki nam daje ponovno vedeti, da smo vsi Slovenci resnično le raznolike veje ene in iste krošnje, ki izrašča iz enega in istega nacionalnega debla, pa ne glede na to, ali živimo tu, v matici, ali pa nas je življenjska usoda ponesla tisoče kilometrov proč. Tisto, kar nam je skupno, ni le naša iznajdljivost, pregovorna pridnost, marljivost in tudi svojevrstna samoohranitvena trmoglavost, temveč beseda, ki nas združuje in nas usodno razlikuje od vseh drugih. Fizična majhnost je že davno, vsaj že s Trubarjem, prerasla okvire našega podalpskega prostora in z vso neustavljivo duhovno, intelektualno in ustvarjalno močjo polnila prostor celotne Evrope in kasneje tudi sveta. Slovenci smo na ta način soustvarjali odličnost današnjega civilizacijskega miljeja in smo na to lahko zelo ponosni... Slovenski izseljenci so, kljub bivanju v tujem kulturnem prostoru, še toliko bolj zavzeto ohranjali identiteto, ki jim je pomagala, da se niso povsem utopili v nepregledni množici kultur, v katerih so se hote ali nehote znašli kot prišleki. In to kljub temu, da so bili nemalokrat spregledani in preslišani od matice, ki ni v celoti razumela izseljenskega hrepenenja po rodni zemlji, hrepenenja po izgubljenem, velikega in bolečega domotožja... *(Otvoritev 1. veje Rastoče knjige slovenskega izseljenstva, Ljubljana, 24. marec 2010)*

... Z novimi političnimi razmerami po letu 1991 se je v Evropi spremenilo razmerje sil med državami, ki mejijo na Slovenijo. Leta 2004 so meje formalno dokončno odpadle in skupni slovenski kulturni prostor je postal resničnost. Dodaten argument za preseganje nezaupanja med narodi na območju Alpe-Jadran pa je tudi povezovalna moč jezikov in kultur v združeni Evropi, saj sta zaščita in krepitev narodnostnih skupnosti v evropskem interesu. To dejstvo je Evropska unija upoštevala v svoji temeljni listini, kjer je zapisala, da »Unija spoštuje kulturno, versko in jezikovno raznolikost«. Poleg tega so narodnostne skupnosti pomemben pobudnik in graditelj mostov v čezmejnem sodelovanju, z njimi povezani konflikti pa negativno vplivajo na sosedske odnose. A meje žal ostajajo in so najbolj vidne v načinu, na katerega države uresničujejo pravice manjšin... *(Predavanje na temo Benečija in slovenstvo danes - Nadiška, Terska in Rezijska dolina, Ljubljana, Državni svet, 30. marec 2010)*

... Sprejete mednarodne obveznosti prevečkrat ostajajo le mrtva črka na papirju. Osimski sporazumi, sklenjeni sicer v drugačnem času, v drugih okoliščinah, vendar z določbami, ki se nanašajo na položaj narodnih skupnosti, so temeljna podlaga kulturnega razvoja slovenske manjšine v Italiji. Odnos Italije do dokumentov Sveta Evrope o varstvu manjšin dokazuje njeno nedovzetnost na tem področju: Evropsko listino o deželnih ali manjšinskih jezikih (iz leta 1992), ki naj bi nalagala bolj zahtevne obveze glede manjšin, je Italija podpisala zelo pozno, šele leta 2000. Italija je pravice slovenske manjšine opredelila v t.i. zaščitnem zakonu, ki ga, kot kažejo nekateri primeri, zlasti na občinskih ravneh, velikokrat izigravajo. Tu je še problem financiranja slovenskih organizacij, pa tudi šolstva, kjer se vsake toliko časa pojavijo vprašanja v zvezi z racionalizacijo, da ne omenjam drugih primerov... *(Predavanje na temo Benečija in slovenstvo danes - Nadiška, Terska in Rezijska dolina, Ljubljana, Državni svet, 30. marec 2010)*

... S tem, ko so meje izgubile vlogo fizične prepreke, sta enoviti slovenski kulturni in gospodarski prostor postala realnost. Čezmejno sodelovanje je lahko temelj hitrejšega gospodarskega in siceršnjega razvoja obmejnih območij. Tukaj so za naše zamejce še velike priložnosti. Kar pa se tiče slovenske države je v odnosu do slovenskih manjšin v sosednjih državah treba uveljaviti pozitivno naravnani koncept, ki postavlja narodne manjšine kot dejavnik spodbude za medsebojno sodelovanje na meddržavni ravni, ne pa kot njegovo oviro, kot je to bilo nemalokrat v preteklosti... *(Predstavitev knjige prof. Borisa Pangerca »Srce v prgišču zemlje«, ob 60. obletnici ustanovitve Kmečke zveze v Trstu, Ljubljana, Državni svet, 11. maj 2010)*

5. Vprašanja vzgoje, izobraževanja, znanosti, kulture, umetnosti in skladnosti družbenega organizma

Nagovor magistra Kavčiča na slovesnem odprtju 17. slovenskega festivala znanosti na temo "Planetarni izzivi za danes in jutri", Ljubljana, Cankarjev dom, 4. oktober 2011

... Knjiga ima v slovenski zgodovini posebno mesto in dragoceno vlogo, saj nas je v pomanjkanju drugih simbolov povezovala ter vsestransko in narodnostno bogatila... Dejstvo je, da smo bili v dosedanjem razvoju kot narod in nacija omejevani, podcenjevani, saj smo živeli v okviru drugih držav in tako s svetom komunicirali preko drugih prestolnic kot so Rim, Dunaj, Beograd.... Sedaj se prek Ljubljane, slovenske prestolnice povezujemo z drugimi narodi in državami kot samostojen, enakopraven partner. To je velik dosežek v narodovi zgodovini in zato naša Deklica z Rastočo knjigo ponosno in samozavestno zre v prihodnost. To svojo držo veže na knjigo, ki jo drži v naročju. Knjiga pa je simbol znanja in visoke kulture...Rastoča knjiga vabi k vsestranskemu izobraževanju, k poglobljanju znanja in kulture nas vse, pomembno je, da se vabilu odzovejo tudi mlade generacije. Deklica s podstavkom vsako leto zraste za dva centimetra, kar simbolizira rast tudi Rastoče knjige in ambicijo, da bi se z njo poglobljajo tudi naše znanje, kultura, vrednote. To je pot, ki vodi k uspehu in odličnosti Slovenije... (Otvoritev velike razstave Rastoče knjige, Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica, 27. marec 2008)

... Akumulirano pridobljeno znanje se v obdobjih krize zagotovo izkaže kot prednost. Nosilci znanja pa so ljudje - posamezniki, v katere se je že v preteklosti dovolj kvalitetno vlagalo, pa naj gre za formalno izobraževanje od vrtcev do univerzitetnih študijev, področje raziskav in razvoja, ali pa za različne

oblike neposrednih vlaganj v znanje že zaposlenih na vseh ravneh poslovnega procesa. Tako v praksi kot v teoriji je prevladalo spoznanje, da je človek s svojimi sposobnostmi, znanji ter motivacijo najpomembnejši proizvodni tvorec in izhodišče vsakega delovnega procesa... (10. konferenca kakovosti Gorenjske, 12. november 2008)

... Uspešna podjetja so tista, ki znajo upravljati s človeškimi viri na sodoben način... Pozornost je treba posvetiti najbolj konkurenčnim kadrom, po katerih je največje povpraševanje, inovacije v podjetjih pa bi morale preseči zgolj ozko področje tehnologije ter zaobjeti celoten poslovni proces. Da bi to morala biti ključna usmeritev podjetij, kažejo tudi analize vzvodov za ustvarjanje dodane vrednosti. Pri nizki stopnji tehnološke zahtevnosti proizvodov in procesov odločilno vplivata na ustvarjeno dodano vrednost kvaliteta opreme in kvalificirana delovna sila. Pri višjih stopnjah tehnološke zahtevnosti pa odločilno vpliva na ustvarjanje visoke dodane vrednosti prav znanje v najrazličnejših oblikah, od splošne izobrazbe, tehničnih znanj, menedžerskih znanj, do poznavanja javne uprave... (10. konferenca kakovosti Gorenjske, 12. november 2008)

... Slovenija se je v času po osamosvojitvi v sistemskem in makroekonomskem smislu pospešeno prilagajala kriterijem Evropske unije, kar je bil prvi korak h konkurenčnosti našega gospodarstva. Drugi, strateški preboj, pa moramo narediti sami. Ta temelji na sinergiji vse večjega in kompleksnejšega znanja, v katerega morajo podjetja, država in družba kot celota vse več vlagati, saj je to v globalnem gospodarstvu temeljni vzvod za povečevanje dodane vrednosti na zaposlenega. Uspešne vlade so nosilke procesa preobrazbe ter integriranja v globalno gospodarstvo in informacijsko družbo. Znani so podatki, da nerazvite družbe in njihova gospodarstva vlagajo v vsa področja krepitve znanja praviloma pod 5 % BDP. Zmerno razvite družbe in njihova gospodarstva vlagajo med 6 in 9 %, vendar ne več kot 10 %. In končno, visoko razvite družbe vlagajo v znanje nad 12 %, nekatere pa tudi nad 15 % svojega BDP. Od zrelosti in sposobnosti vlad je torej odvisno, v kolikšni meri ustvarjajo temeljne pogoje za razvoj. To pa je tudi druga prednostna razvojna naloga prenovljene lizbonske strategije, ki izpostavlja pomen učinkovitega ustvarjanja, dvosmernega pretoka in uporabe znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta, skratka razvoj na znanju temelječe družbe... (10. konferenca kakovosti Gorenjske, 12. november 2008)

... Zaenkrat Slovenija na področju investicij v znanje še vedno zaostaja. To velja tako za formalno izobraženost, tehnično znanje ter razumevanje sodobnih tehnologij za tehnološko in inovacijsko zahtevnejše programe kot tudi za vlaganje v razvoj. Podobno je tudi pri ravni znanja menedžmenta – tudi tu imamo še razvojne priložnosti! Da bomo bolje povezovali tehnološka, tržna in druga znanja, jih prelivali v izboljšane ali nove programe z višjo dodano vrednostjo in jih uspešno prodali na globalnem trgu... Bistveno zvišanje deleža vlaganj v formalno znanje je za uspešnejši razvoj Slovenije neizogibno. Slovenija zaostaja tudi na področju vlaganj v raziskave in razvoj, čeprav se predvideni znesek javnih sredstev za to v državnem proračunu postopno povečuje. V letu 2006 je bil ta delež najvišji in sicer 1,59 % BDP, kar pa je še

vedno zelo daleč od 3 %, kar je barcelonski cilj... (10. konferenca kakovosti Gorenjske, 12. november 2008)

... Pomemben napredek pa je bil storjen na področju neposrednih vlaganj v znanje zaposlenih na delovnem mestu, kar kaže na porast ozaveščenosti delodajalcev. Po raziskavah, ki jih vsako leto izvedejo v podjetju Planet GV, so slovenska podjetja lani namenila kar 65 odstotkov več sredstev za izobraževanje zaposlenih. Posamezni zaposleni se je izobraževal za tretjino več ur kot v prejšnjih letih. Podjetja so v želji po znanju in izpopolnjevanju zaposlenih začela razvijati lastne inovativne izobraževalne projekte. Njihov namen je predvsem optimizacija izobraževalnega procesa in prilagoditev natančno določenim potrebam in ciljem, prilagojenim podjetju. Ti izobraževalni projekti kažejo na odličnost podjetja, ker pa pri njih sodelujejo izkušeni izobraževalni menedžerji, lahko koristijo tudi drugim podjetjem. Tudi slovenska podjetja se torej že dobro zavedajo, da postajajo kadri, ob vse večji globalizaciji tržišča, njihova najpomembnejša konkurenčna prednost. Sloviti nizozemski Center za tehnološke in politične študije je že pred leti ugotovil, da podjetje lahko izgubi svojo tržno prednost na področju cenovne konkurenčnosti v dveh mesecih, promocijske konkurenčnosti v enem letu, tehnične konkurenčnosti proizvoda v dveh letih, konkurenčnosti poslovnega procesa v treh letih, globalni konkurenčnosti tržnega omrežja v štirih letih, konkurenčnosti človeškega potenciala podjetja pa – šele v sedmih letih! ... (10. konferenca kakovosti Gorenjske, 12. november 2008)

... Če bi Slovenci v zgodovini samo posnemali, bi se verjetno utopili v večje narode, ki nas obkrožajo. Tako pa smo s svojim ustvarjalnim duhom, z vztrajnostjo in včasih tudi s pozitivno trmo preživeli. Pri tem so zaslužni tako preprosti ljudje kot tudi naši znanstveniki in kulturniki, ki so naš glas ustvarjalnosti širili k bližnjim in daljnim sosedom. Pri tem so izjemno vlogo odigrali naši odličniki kot npr. Primož Trubar, Jurij Dalmatin, Jurij Vega, Herman Potočnik ali Leon Štukelj. Niso imeli manjvrednostnih kompleksov, da prihajajo iz majhne pokrajine in za tedanjo Evropo neznanih krajev. Vedeli, čutili in verjeli so v to, da smo sicer po številu majhen narod, da pa imamo kljub temu sposobnosti, znanje in vrednote, nič manjše od drugih narodov. In prav takim ljudem se moramo zahvaliti, da smo to, kar smo. Pri spraševanju, kaj hočemo biti, torej odgovor ni daleč. Svetli vzori nam in našim mladim predstavljajo že omenjeni velikani ... (Rastoča knjiga Sevnica, razširitev in obogatitev razstave, Sevnica, 5. februar 2009)

... Kultura je v današnjem globaliziranem svetu postala tudi tržno blago. A vendarle gre pri njenem umeščanju na turistični trg za neko specifiko, ki jo bo tudi v prihodnosti ločevala od drugih tržnih produktov. Vsebuje namreč prvine zgodovinskega spomina lokalne skupnosti, pokrajine ali naroda in te se kot rdeča nit vlečejo skozi ustvarjanje ne le na področju kulture, temveč tudi na drugih področjih človekovega udejstvovanja. V tem smislu lahko kulturo in kulturno dediščino razumemo kot specifičen razvojni družbeni potencial... Kulturna raven in kulturna identiteta je med najpomembnejšimi dejavniki sodobne definicije družbe, obenem pa določa pot neke države k splošni evropski razvojni ideji in k doseganju specifičnega evropskega večkulturnega okolja. Kultura in kulturna dediščina nas povezujeta in nas obenem ločujeta.

Postajata družbeno-povezovalna prvina na ravni lokalnih skupnosti in regij; ob zavedanju njune enotnosti zagotavljata občutek lastne identitete, ob zavedanju raznovrstnosti pa spodbujata strpnost in spoštovanje drugega. Obstoje večkulturnosti pomeni obenem tudi priznavanje obstoja lastne kulturne identitete in obratno, zanikanje večkulturnosti vedno pripelje do zanikanja lastne kulturne identitete... *(Nagovor na mednarodni konferenci o managementu naravne in kulturne dediščine majhna evropska mesta, Škofja Loka, 19. junij 2009)*

... Vseslovenski projekt »Rastoča knjiga« se je pričel porajati ob koncu tisočletja, ob tisočletnici Brižinskih spomenikov ter praznovanju desete obletnice naše države. Z njim na različne načine poudarjamo in prikazujemo pomen znanja, kulture in ustvarjalnega dela na vseh področjih delovanja v našem dosedanjem razvoju in predvsem za naprej. Na simbolni ravni promovira Slovenijo kot državo, ki je sicer majhna po svojih geografskih razsežnostih, velika pa po svojih dosežkih na področju duha ter svojih ambicijah. V tem smislu projekt nakazuje priložnosti, da bo Slovenija še naprej rasla v plemenitem sodelovanju z drugimi narodi. V tem okviru je knjigi – Rastoči knjigi - namenjeno pomembno mesto... Že pri dosedanjih velikih predstavitev »Rastoče knjige« v Kostanjevici na Krki, Piranu, Dunaju, Bruslju, Gentu, Gorici, Celovcu, Muenchnu in Ljubljani so bili zlasti tuji obiskovalci presenečeni nad tem, kako pomembno vlogo smo imeli v znanosti in kulturi ter na kako širokem področju smo se udejstvovali. S takimi predstavitvami se povečuje prepoznavnost Slovenije v svetu, povečujejo in izboljšujejo se naše možnosti uspešnega uveljavljanja na mednarodni ravni... »Deklica z Rastočo knjigo« na svoj način predstavlja našo težnjo po odličnosti. Odličnost razumemo kot uporabo miselnega vzorca čedalje več in več ter še posebej bolje in bolje. Je odraz naše naravnosti k nenehnemu učenju in večanju našega znanja in potrditev misli Huga Svetoviktorskega: »Uči se vsega, saj boš kasneje spoznal, da je vse koristno« ... *(Četrta obletnica rasti »Deklice z Rastočo knjigo«, Ljubljana, Navje, 23. september 2009)*

... Znano je, da imamo Slovenci v svetu izjemen potencial znanstvenikov, univerzitetnih profesorjev in akademikov. Slovenci v domovini bi se morali veliko bolj zavedati, da je med več kot pol milijona rojakov najti številne zelo uspešne znanstvenike, med njimi več kot 550 z doktoratom znanosti. Zavedati bi se morali tudi, da v času globalizacije ni najpomembnejše sredstvo za razvoj kapital, ampak so to človeški viri. Prav naši rojaki lahko s svojimi izkušnjami iz tujine veliko pripomorete k odpravljanju težav Slovenije pri prilagajanju na nove globalne razmere ter k povečani konkurenčnosti znanstvenega in raziskovalnega prostora, pomagajte pa lahko tudi pri hitrejšem pretoku znanja v gospodarstvo in preboju slovenskih gospodarskih subjektov v evropski in svetovni visokotehnološki vrh *(Otvoritev VI. konference slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije v organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 14. oktober 2009)*

... Smo v času hitre tranzicije gospodarstva in družbe in najti moramo odgovore za bodoč razvoj v razmerah globalizacije. Odprt dialog, izmenjava izkušenj in vizij med znanstveniki in gospodarstveniki iz Slovenije in Slovenci iz tujine lahko pripomoreta k uresničitvi našega tehnološkega preboja, s tem pa tudi k hitrejšemu izhodu iz gospodarske krize. Prenos znanja iz znanstvene in

raziskovalne sfere v gospodarstvo spodbuja kakovost in visokotehnološki razvoj, ki edini lahko vodi v uspeh in globalno konkurenčnost. Prav nepovezanost in pomanjkanje dialoga med raziskovalnimi ustanovami in med ustanovami in podjetništvom, je eden glavnih vzrokov zaostajanja in nekonkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Velike uspehe in visokotehnološki razvoj v razvitih državah je pripisati prav temu dialogu... *(Otvoritev VI. konference slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije v organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 14. oktober 2009)*

... Intelktualni potencial slovenskih rojakov v tujini je lahko zelo pomemben za konkurenčni preboj Slovenije v svet. Dejstvo je, da vedno bolj potrebujemo drug drugega, saj gre za ohranitev naroda in države. Morda bo ravno vaš prispevek odločilen, da bomo iz tlečega plamenčka slovenske inovativnosti napravili močan plamen, ki bo dal dovolj energije za nadaljnji razvoj Slovenije kot dežele svobode in blagostanja... *(Otvoritev VI. konference slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije v organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 14. oktober 2009)*

... Znanost je v zadnjih desetletjih doživela nesluten razmah. Delež sredstev, ki jih razvite družbe namenjajo za znanost, raziskave in razvoj se iz leta povečuje. In kar je najpomembnejše! Uspehi še tako genialnega posameznika v znanstveno-raziskovalnem svetu so danes bistveno bolj kot v preteklosti odvisni od zelo kompleksnega podpornega okolja. Tako podporno okolje danes predstavljajo tudi t.i. centri odličnosti. Gonilna ideja, zaradi katere so bili ustanovljeni, je bil prenos znanja raziskovalcev z akademskega in gospodarskega področja. Centri odličnosti predstavljajo enega od ukrepov za spodbujanje povezovanja podjetij in institucij znanja v Sloveniji in so predvideni kot specifični ukrep za doseganje zastavljenih razvojnih ciljev na tem področju. Sodijo v sklop strateških aktivnosti za spodbujanje razvoja inovacijskega okolja, razvojne infrastrukture in pogojev za vzpostavljanje različnih oblik povezovanja podjetij in institucij znanja, ki bodo pospešile in povečale učinkovitost prenosa znanja v produkte, storitve in procese ter okrepile prepoznavnost Slovenije kot razvojnega partnerja... *(Posvet na temo »Kaj lahko pričakujemo od centrov odličnosti?« Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 2. december 2009)*

... Znanost mora imeti svojo avtonomijo, ki je vrednota sama po sebi. Doslej opravljeno delo raziskovalcev Inštituta za novejšo zgodovino je dokaz, da je zapovedano zoževanje delokroga raziskovanja zgodovine vedno znova obsojeno na neuspeh. Tako kot je družba kompleksna celota, je njeno reflektiranje skozi prizmo zgodovinske vede lahko le kompleksno. Politična zgodovina je prepletena s socialno, kulturno in ekonomsko. Zgodovinske znanosti se preprosto ne da ukalupiti - vedno znova se izmika nadzoru in odpira poti spoznanju, ki je svoboda - svoboda uma in svoboda duha. Zgodovina Slovencev se seveda ni začela s pokristjanjevanjem v 9. stoletju, niti ne z razpadom Avstroogrške leta 1918, kot tudi ne s komunističnim prevzemom oblasti leta 1945 in ne z osamosvojitvijo leta 1991. Zato ni naključje, da je predmet raziskovanja vedno znova uhajal iz predpisanih politično-ideoloških

receptov in želja vsakokratnih vladajočih političnih elit. Ločevanje določenih tem od celotne narodne zgodovine na »bolj« ali »manj« pomembne, je bilo že vnaprej obsojeno na neuspeh. Temeljna lastnost znanosti ni v tem, da išče, najde in posreduje neko večno »resnico« - to je morda ambicija religije. Naloga znanosti - tudi zgodovine - je v tem, da odpira in razpira vedno nova vprašanja, kakor se spreminjata družba in posameznik. *(Slavnostna akademija ob 50. obletnici Inštituta za novejšo zgodovino, Ljubljana, 8. december 2009)*

... Tudi gospodarska kriza predstavlja izziv za humanistiko. Nekaj znamenj kaže, da Slovenci tudi v tem pogledu ne zaostajamo za drugimi, saj se zavedamo, da tranzicija ne pomeni samo politične in gospodarske preobrazbe države, temveč hkrati prenavo duha in prebujenje etične zavesti oziroma njene rahločutnosti. Veliki irski pesnik Seamus Heaney je nekoč dejal, da v krizi ljudje iščejo vrednote, ki imajo opraviti z našo notranjostjo. Gre torej za uporabnost notranjega smisla obstoja, nagovarjanja nekih novih priložnosti. Znanost se je v svoji uporabni dimenziji danes znašla v krizi smisla. Stvari, ki so najbolj uporabne, tržno zanimive, ki povečujejo konkurenčnost, so pravzaprav tudi priložnost za izgubo planeta, priložnost, da uničimo tisto, kar so nam dale na razpolago in v uporabo prejšnje generacije, da izgubimo svojo človeško zgodovino in postanemo izginula civilizacija. Po mojem mnenju je tukaj zelo pomembna vloga humanistike, ki temelji na v stoletjih nakopičenem znanju - na zgodovinskosti človeštva. *(Slavnostna akademija ob 50. obletnici Inštituta za novejšo zgodovino, Ljubljana, 8. december 2009)*

... Projekt Rastoče knjige, v katerega je že od samega začetka vključen tudi Državni svet, na svojstven način predstavlja prav to našo težnjo po odličnosti. V Državnem svetu se dobro zavedamo, da s projektom na različne načine poudarjamo in prikazujemo pomen znanja, kulture in ustvarjalnega dela na vseh področjih delovanja v našem dosedanjem razvoju in predvsem za naprej. Tako kot rastemo kot narod, tako raste tudi naš projekt Rastoče knjige. Slovenska beseda in s tem kultura v najširšem smislu, je neke vrste neprecenljiva "dodana vrednost", ki daje slovenskemu okolju poseben profil in je obenem dejavnik vsebinske rasti našega naroda. Kot taka je beseda ena najvažnejših prvin identitete in trdno sidro v valovih globalizacije. To je še posebej pomembno, saj ima globalizacija vse bolj vlogo talilnega lonca nacionalnih kultur... *(Otvoritev 1. veje Rastoče knjige slovenskega izseljenstva, Ljubljana, 24. marec 2010)*

... Ustvarjalnosti in inovativnosti si ne moremo na hitro pridobiti takrat, ko nam gre slabo, pridobimo si ju lahko samo skozi dolgotrajen proces, kajti obe kategoriji sodita med trajnostne dejavnosti človeka, pridobljene z učenjem, vzgojo, izmenjavo izkušenj in talentom. Vse to pa je na podlagi dobrih komunikacijskih orodij mogoče uspešno povezati v učinkovito sistemsko celoto... *(3. konferenca o inovacijskem komuniciranju InCo 2010, Ljubljana, Državni svet, 8. april 2010)*

... Znanje najbolje simbolizira prav knjiga. Kajti knjiga je tisti medij, tisti nosilec sporočila, ki že tradicionalno prihaja do najširšega kroga ljudi, da lahko množice pridejo do vsebin, ki omogočajo vsestransko rast in razvoj...Knjiga je ena od poti do vsebine. Globalna finančna in gospodarska kriza je prizadela

mного ljudi. V težkih časih pa ljudje vsebino, kot pravi naš pisatelj Feri Lainšček, še toliko bolj potrebujejo. Na eni strani potrebujejo občutek lepega, na drugi strani pa razmislek o smislu. Knjiga nas v tem iskanju spodbuja in nas povezuje. Začutimo lahko svojo enkratnost in obenem pripadnost skupnosti, ki je lahko ozka, če pomislimo na družino ali narod ali zelo široka, če pomislimo na človeštvo. In v tem občutku nesebične pripadnosti in prizadevnosti vidim veliko sporočilno moč besed akademika Borisa Pahorja, s katerimi je zaznamovana letošnja obeležitev pete obletnice Rastoče knjige: "Edino ljubezen bo rešila človeštvo"! (*Obeležitev pete obletnice Rastoče knjige, Ljubljana, Navje, 21. maj 2010*)

... Spremembe so v življenju nujne in niso nekaj negativnega. Tehnološke in družbene inovacije so delo zavzetih posameznikov in skupin. Smo na začetku obdobja, ki predstavlja še večji prelom z dosedanjimi trendi in načeli kot so ga predstavljale posamezne industrijske revolucije do sedaj. Smo v obdobju spletne inteligence, v katerem so bistvene sestavine: soustvarjanje, odprtost, delitev, poštenost, soodvisnost. Ponavadi se v spremenjenih okoliščinah posameznik znajde sam in išče rešitve zgolj na intuitivni način. Ob pomoči kariernega coacha pa je razkrivanje zase najustreznejše poklicne poti bistveno uspešnejše, saj je na ta način mogoče izdelati uresničljiv načrt za doseg cilja. Zato morajo posamezniki predvsem najprej poglobiti zavedanje o znanju in veščinah, ki jih imajo ali jih morajo še pridobiti, in šele nato pristopiti k doseganju dolgoročnih poklicnih in kariernih ciljev. Ta proces pa je zagotovo bistveno lažji, če je usmerjen in voden s strani usposobljenih trenerjev, ki se zavedajo prednosti in slabosti, priložnosti in izzivov sodobnega družbenega okolja... (*1. konferenca o kariernem coachingu z naslovom Učinkovit razvoj kariere zaposlenih kot priložnost za rast podjetij, Ljubljana, 11. november 2010*)

... Pri širjenju prostora ozaveščenosti o vprašanih trajnostnega razvoja vidim velik pomen tako filozofije kot tudi umetnostne vzgoje. Prva v izobraževalnem procesu mladega človeka izziva k poglobljenemu razmisleku o najrazličnejših vidikih življenja in doživljanja v spremenjenih ekološko-socialnih okoliščinah, druga pa ga usmerja k empatiji, čustvenemu doživljanju resničnosti in izražanju človeškega bitja, sposobnosti in pripravljenosti na realnost pogledati z zornega kota drugih. Na ta način lahko postanejo etične premise trajnostnega razvoja vrednota za celo življenje. Izobraževalni proces tako v konceptu trajnostnega razvoja prevzema velik delež odgovornosti: z multidisciplinarnim pristopom povezuje spoznavno, čustveno vrednostno in akcijsko raven...A prav filozofija in umetnostna vzgoja sta, za razliko od drugih izobraževalnih vsebin tisti, ki učencem lahko pustita posebej velik motivacijski pečat za nadaljnje raziskovanje sveta in življenja in za življenje v skladu s trajnostnimi smernicami. Gre za zavedanje in spoštovanje etičnih načel in humanističnih zahtev, ki zadevajo človekove pravice in ekološke vrednote ter učenje, kako jih uporabiti kot osnovo demokratičnega dogovarjanja in premoščanja razlik v osebnih pogledih... (*Posvet o trajnostnem razvoju kot načelu vzgoje in izobraževanja pri likovni in glasbeni vzgoji ter filozofiji, Ljubljana, Državni svet, 15. marec 2011*)

... Živimo v času, ko je organizacijska znanost na nek način neposredno izzvana, da vse bolj intenzivno proaktivno sledi potrebam ljudi in organizacij.

Tudi organizacije so namreč živi organizmi, saj jih sestavljajo ljudje, so nenazadnje narejene za ljudi, in zato je tudi nujno, da sledijo vse bolj kompleksnim potrebam človeške družbe. Pri tem se od nosilcev organizacijskih znanosti pričakuje predvsem pravočasna podpora konceptom organizacijskega inoviranja, to je inoviranja struktur, poslovnih modelov in procesov, ki jih s sabo nosijo zelo kompleksne družbeno - ekonomske spremembe. Naj povzamem besede Charlesa Handya, velikega evropskega guruja sodobnega managementa, ki je na obisku v Sloveniji dejal, da imamo Slovenci vendarle veliko priložnost, da zgradimo bolj human kapitalizem, saj so naši koraki bogatejši za modrost in napake, ki so jih napravile druge kapitalistične družbe. Kriza sodobnega kapitalizma je pravzaprav tudi kriza organizacij in institucij, na katerih ta temelji. In iz te krize bo kapitalizem zagotovo izšel bistveno drugačen, če bo želel biti konkurenčen... *(Konferenca o razvoju organizacijskih znanosti na temo »Kakšne bodo organizacije prihodnosti?«, Portorož, 23. marec 2011)*

... Znanost, pa naj gre za tehnično, družboslovno ali humanistično, je bila in ostaja tista sila, ki vzbuja upanje in ki bo ob preventivnem pristopu lahko dejansko največ prispevala k reševanju problemov varnosti, seveda če ne bo zlorabljena v škodo človeštva... *(Otvoritev mednarodne konference »Dileme razvoja in izzivi na področju korporativne varnosti«, Ljubljana, 23. marec 2011)*

... Če hočemo narediti tehnološki preboj, potrebujemo odlično znanost, potrebujemo odlično gospodarstvo in dvakrat odlične povezave med gospodarstvom in znanostjo, ki jih mora zagotavljati država. Za razvoj slovenskega gospodarstva in družbe je življenjskega pomena, da vlaganja v razvoj in raziskave dosežejo močnejši odblesek v obliki povečanja dodane vrednosti v Sloveniji. Med skrajnimi usmeritvami samozadostnega akademsko naravnane razvojnoroaziskovalnega koncepta in med skrajnim pragmatizmom vlaganj zgolj v profitno jasne projekte je potrebno najti pravo mero. Pri tem pa upoštevati danost dimenzije Slovenije in visoke pragove vlaganj od odlične invencije v tehnično izpiljeno rešitev, v razvoj tehnologije zanjo in – posebej kritično - v naraščajoč potrebni obseg investicij v tržno usposobitev proizvoda ali storitve. Prevelik obseg razvoja znanja na zalogo ali zgolj v dobro obogatitve svetovne zakladnice znanja je za Slovenijo v tej situaciji lahko večje razkošje kot bi si ga smeli privoščiti! *(Odprtje festivala Inovativnost-izzivi gospodarskega razvoja in 3. mednarodnega sejma inovacij, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 23. maj 2011)*

... Mladi nosijo v sebi ogromen intelektualni potencial. Starejši smo tisti, ki moramo pri njih spodbujati strast in željo po raziskovanju. Ta je pri otrocih zelo razširjena, a v kasnejših letih plamen vedoželjnosti žal pogosto ugasne. Starši in učitelji so bistven dejavnik v procesu spodbujanja raziskovalne žilice kot tudi za vzdrževanje zanimanja za znanost. V študentskih letih je ključna vloga znanstvenikov, ki lahko s predavanji na fakultetah privabijo najboljše študente v svoje laboratorije. Mlade je v celotnem obdobju učenja potrebno spodbujati in jim omogočiti, da stopijo v korak z svetovno znanostjo, da se ne ustavijo prehitro na mejah samozadostnosti in samozaverovanosti. Kajti, kot je dejal sloviti grški mislec Plutarh pred skoraj 2000 leti: um je ogenj, ki ga je treba podpihovati, ne posoda, ki jo je treba napolniti... Raziskovalno delo mladih,

poznavanje znanosti in tehnologije ter sprejemanje znanosti kot sestavnega dela prihodnosti, je osnova za krepitev ustvarjalne in inovacijske sposobnosti mladine. To pa je ključnega pomena za gospodarsko in socialno blaginjo ter zagotavljanje kakovostne prihodnosti naslednjih generacij... (17. slovenski festival znanosti na temo »Planetarni izzivi za danes in jutri«, Ljubljana, Cankarjev dom, 4. oktober 2011)

... Pridobljeno znanje in nove znanstvene ugotovitve moramo v večji meri uporabiti v smeri neposrednega izboljšanja kakovosti življenja državljanov, to pa bi moralo biti temeljno poslanstvo vse znanosti. Veliko imamo odličnosti v slovenski znanosti, veliko imamo primerov dobrih praks sodelovanja med znanostjo in gospodarstvom. Potrebujemo pa miselni preboj, da bomo v Sloveniji stopili na pot uspešnosti... Za Slovenijo je še posebej pomembno spoznanje, da morajo imeti vsa vlaganja v znanost vnaprej napovedane, merljive pozitivne posledice, odblesk v družbenem okolju. Pa najsi gre za povečevanje obsega dodane vrednosti na zaposlenega ali zviševanje učinkovitosti delovanja na negospodarskih področjih. Ekstenzivna vlaganja v proizvodnjo znanja na zalogo niso sprejemljiva rešitev! (17. slovenski festival znanosti na temo »Planetarni izzivi za danes in jutri«, Ljubljana, Cankarjev dom, 4. oktober 2011)

... Poleg informacijske tehnologije, ki je orodje nove organizacijske strukture, so v organizacijah nove dobe ključni ljudje in odnosi med njimi. Kajti samo kadri, in ne organizacija sama po sebi, imajo znanje in informacije, ki tvorijo srčiko moderne, konkurenčne organizacije. Ključnega pomena in najpomembnejši kapital postajajo dobre ideje, v katere je vredno investirati. Temu pa sledi znanje in seveda organizacije, ki so sposobne te ideje tudi realizirati, jih pretvoriti v dodano vrednost. Prava vrednost se torej skriva v idejah in ne več kapitalu. To pa zahteva drugačne odnose, drugačno vrednotenje posameznika in poslovnega okolja in seveda drugačno organiziranost... (Podelitev priznanj Dekanova lista, Kranj, 18. oktober 2011)

... Kajti država je samo pravni okvir, ki ga je treba polniti z vsebino. Redka so naravna bogastva ki jih imamo v obilju, tehnoloških prednosti je manj kot včasih, primanjkuje nam lastnega kapitala. A naše največje bogastvo ostaja slovenski človek z vsemi svojimi ustvarjalnimi potenciali. Svoboda in širina razmišljanja ljudi povezanih z Rastočo knjigo daje tudi osnovo za opozorilo, da napačno zasnovani sodobni varčevalni ukrepi vodijo v zmanjševanje potenciala ustvarjalnosti in zniževanje pozitivne motiviranosti državljanov Slovenije za aktivno vlogo na vseh področjih družbenega življenja, od šolstva, kulture, javne uprave, do gospodarstva... (Slavnostna akademija ob 10. obletnici Rastoče knjige, Ljubljana, Državni svet, 23. maj 2012)

6. Gospodarstvo, inovativnost in dodana vrednost

Ogled podjetja Hidria, Idrija 25. september 2012

... V obdobju po osamosvojitvi Slovenije so se kmalu začela zastavljati vprašanja, kaj storiti z lastniškimi deleži države v podjetjih kot so NLB, NKBM, Zavarovalnica Triglav, Telekom Slovenije, Revoz, Lek, Krka, Delo, SIJ, Tobačna tovarna ... Področje gospodarjenja z lastniškimi deleži države v gospodarstvu velja razumeti tako na ravni upravljanja s tem delom premoženja, kot tudi gospodarno odprodajo lastniških deležev, ko je odločitev o prodaji sprejeta. In prav na tem področju nam nekaj manjka. Tisto, kar manjka, je verjetno institucionalna rešitev. Da bi med ekstremoma popolne odprodaje lastniških deležev in popolnega državnega obvladovanja lastniških deležev našli institucionalno rešitev, neko entiteto, ki bi opravljala funkcijo aktivnega lastnika skladno z načeli profesionalnega upravljanja, ločenosti od vpliva trenutne oblasti, skladnega državnega gospodarskega razvoja in doseganja zadosti velikega kapitalskega obsega za uspešno nastopanje na finančnih trgih... (Posvet na temo, kako gospodarno upravljati z lastniškimi deleži države v gospodarstvu, Ljubljana, Državni svet, 1. julij 2008)

... Še posebej društva so gibal turističnega razvoja vsakega kraja. Ljudi neposredno spodbujajo, da sooblikujejo turizem, da o njem razmišljajo, ter da z njim živijo... Kot izredno pomembno ocenjujem tudi dopolnjevanje velikih in majhnih ponudnikov v zasebnem sektorju. Majhni izvajalci lahko pomembno zapolnijo ponudbo tam, kjer je veliki ne morejo. To dopolnjevanje ima tudi

izreden nacionalni pomen. Vpliva na samozaposlovanje, ohranitev poseljenosti slovenskega podeželja, spodbuja razvoj novih podjetniških idej. S samozaposlovanjem, razvojem novih podjetij in večjih zaposlitvenih možnosti, predvsem za člane kmečkih gospodinjstev, ženske in mlade, se ustvarja nova dodana vrednost na podeželju, prinašajo nove investicije in tako prispevajo k poseljenosti podeželja. Gre za razvojne in poslovne priložnosti in za dejansko uresničevanje skladnega regionalnega razvoja ter posledično za izboljšanje socialnih in ekonomskih razmer na podeželju, ki so ga v zadnjih letih zelo prizadele strukturne spremembe slovenskega gospodarstva... (Slovesnost ob otvoritvi 55. gostinsko - turističnega zbora in obeležitvi 100 letnice organiziranega delovanja turističnega gospodarstva na Slovenskem, Moravske Toplice, Terme 3000, 7. oktober 2008)

... Tržni mehanizem je nenadomestljivo gibalno sodobnega gospodarstva. Problem je predvsem pri vmešavanju države. Vloga države mora biti, a transparentna in usmerjevalna. V primeru sekurizacije nekvalitetnih hipotekarnih vrednostnih papirjev v ZDA je bil poseg države v delovanje trga katastrofalen. Na drugi strani – pri hipertrofiji finančnega sektorja, katerega instrumenti so se praktično osamosvojili in ločili od realnega sektorja, se »samoregulirali« z razvojem sofisticiranih tehnik – pa je država zatajila, ker ni odigrala vloge postavitve regulatorja in institucionalnih omejitev. Ali je šlo za zaroto, zablodo? Večina državljanov večine držav je bila grdo zmanipulirana... (Posvet na temo »Finančna kriza- pot v recesijo ali izziv za novo gospodarsko ureditev?«, Ljubljana, Državni svet, 12. november 2008)

... Umiritev konjunktura in visoke gospodarske rasti, ki smo ji bili priča v zadnjih letih, pa je vendarle tudi priložnost za prestrukturiranje slovenskega gospodarstva, ki v letih po osamosvojitvi ni bilo nikoli dokončano. Vendar pa finančna kriza ne sme biti zgolj izgovor za odpuščanje delavcev. Ob tem se zastavljajo tudi številna moralna vprašanja, med njimi zlasti, ali lahko banke in managerji negativne posledice slabih investicij in neracionalnega zadolževanja preprosto prenesejo na ramena vseh davkopllačevalcev... (Posvet na temo »Finančna kriza- pot v recesijo ali izziv za novo gospodarsko ureditev?«, Ljubljana, Državni svet, 12. november 2008)

... Klekljanje je danes v Železnikih ponovno v razcvetu in pod številnimi pridnimi prsti nastajajo čudoviti izdelki še naprej. Za to gre zasluga tudi pred desetletjem ustanovljeni klekljarski šoli, kjer se srečujejo izkušnje in znanja starejših generacij z radovednostjo in ustvarjalnostjo mladih generacij, kar je garant nadaljevanja starodavnega znanja. Naj posebej poudarim tudi pomen velikih medgeneracijskih sinergij ob ustvarjalnem druženju ljudi vseh starosti. Čipkarstvo je tako tudi dokaz uspešnega medgeneracijskega sodelovanja in sožitja, ki ga v naši družbi še kako potrebujemo. Današnji težki ekonomski časi ponovno potrjujejo pomen in vrednost znanja, ki je najzanesljivejši garant za premoščanje ekonomskih težav, s katerimi se soočamo tudi v trenutnem stanju svetovne finančne, gospodarske in moralno-etične družbene krize. Čipkarstvo bolj in bolj uspešno povezuje bogate izkušnje iz preteklosti z zahtevami sodobnega trga... (Čipkarski festival in 47. čipkarski dnevi, Železniki, 10. julij 2009)

... Stanovsko samoorganiziranje lahko prispeva k razvoju dinamičnega gospodarskega okolja, v katerem lahko kmetje sami dajejo iniciativo, vplivajo na trg in na ta način zmanjšujejo tržna nihanja. Zato je danes združništvo v razvitih družbah pomemben, če ne kar ključni element dinamičnega gospodarskega okolja, ki v iskanju priložnosti prerašča nacionalne okvire... *(Posvet na temo gospodarskega in družbenega pomena zadrug – stanje in razvojne možnosti v Sloveniji ter izkušnje iz sosedstva, Državni svet Republike Slovenije, 17. november 2009)*

... Turizem ima mnogo konkretnjši vpliv na kakovost življenja lokalnih prebivalcev kot veliki profiti *high tech* podjetij, ki se prelivajo, kdo ve kam... Turizem je namreč izrazita »win-win« dejavnost, s katero pridobijo vsi- tako ponudniki storitev, kot njihovi uporabniki. Pri tem pa ne gre le za čisti ekonomski dobiček... *(Posvet o razvojnih usmeritvah slovenskega turizma, dopustovanju domačega gosta in turizmu kot kakovosti življenja, Ljubljana, Državni svet, 21. november 2009)*

... Inovacije so ključne pri nadaljnjem razvoju katerekoli družbe. Kajti Slovenija potrebuje inovativnost in pravičnejšo ter uravnoteženo družbeno-gospodarsko paradigmo, ki bo upoštevala pozitivne izkušnje in nova spoznanja. Varnost, dostojanstvo, motiviranost, dinamika. Koncept globalizacije ne upošteva dejanskih okoljskih in socialnih stroškov, zato bi morali preiti v družbo, v kateri bo prostor za inovativnost in ohranjanje kakovosti življenja in v kateri bo lahko vsak posameznik prispeval k njenemu razvoju. To je zelo pomembno vprašanje... *(Konferenca »Ozimnica idej - pomen civilne družbe za inovativno družbo«, Ljubljana, Mestni muzej, 8. december 2009)*

... Osebnostno sem prepričan, da je eno najpomembnejših nasprotij, ki so se pojavila v zadnjih desetletjih nasprotje med nazivnimi vrednotami neoliberalnega družbeno gospodarskega koncepta in med realnimi dosežki tega koncepta... T.i. neoliberalizem je povzročil nastanek ne-liberalizma. Zato so utemeljena mnenja nekaterih ekonomistov, da gospodarske težave niso bile posledice preveč trga, ampak premalo trga. Če ob tem dodamo še spoznanje, da nekaterih procesov in sistemov v družbi trg ne more urejati optimalno... *(Prispevek za Vseslovenski kulturni plenum Društva slovenskih pisateljev na temo »Razdvojena zgodovina, nejasna sedanost, negotova prihodnost«, Ljubljana, 28. januar 2010)*

... Dinamika ustvarjanja dodane vrednosti v razvitih gospodarstvih ne more biti sama po sebi osnova za naraščajoče težave z možnostjo zagotavljanja pogojev za dostojne življenjske in delovne pogoje. Blagovnih fondov je v prevladujočem delu gospodarstev dovolj. Tako kot včeraj tudi danes znamo peči kruh in proizvajati zdravila in letala. Ni pa mogel ostati brez usodnih posledic trend osamosvajanja finančne industrije od realnega sektorja... *(Prispevek za Vseslovenski kulturni plenum Društva slovenskih pisateljev na temo »Razdvojena zgodovina, nejasna sedanost, negotova prihodnost«, Ljubljana, 28. januar 2010)*

... Slovenska obrt predstavlja izjemno pomemben del slovenske nacionalne ekonomije... Podjetniki in obrtniki ste tisti, ki gospodarstvo dejansko živite,

mnogi z njim "dihate" že več rodov in vam upravičeno ne more biti vseeno, kaj se z gospodarstvom dogaja, kje smo in kam gremo. A za nadaljnji razvoj obrti in podjetništva sta pomembna tako ugodno in stimulatивно okolje, za katerega mora poskrbeti izvršilna oblast, kot tudi obrtniki in podjetniki sami, ki morate skrbeti za razvoj in dvigovanje dodane vrednosti. Idej je med Slovenci veliko, a treba je vzpostaviti tako podjetniško okolje, ki bo podpiralo konkretne in tržno zanimive inovacije. (Dnevi slovenske obrti in podjetništva in slovesna podelitev priznanja Obrtnik leta, Portorož, 6. maj 2010)

... Razumevanje inovacij moramo v prihodnje še bolj usmeriti v zagotavljanje učinkovitega prenosa rezultatov razvojno-raziskovalnih invencij v gospodarstvo, na trge in v družbo. Nizka stopnja inovativnosti je opozorilo in dokaz, da bo v prihodnje potrebno temu primerno povečati vlaganja države in gospodarskih družb v raziskovalno-razvojno dejavnost ter predvsem v dejavnost pisarn za prenos tehnologij. Nič ne pomaga velik zagon za izgradnjo znanstvenih parkov in podjetniških inkubatorjev, če le-ti ne izpolnijo svojega inovativnega poslanstva in njihov namen, žal, izvodeni v oddajanje poslovnih prostorov... (Odprtje festivala Inovativnost-izzivi gospodarskega razvoja in 2. mednarodnega sejma inovacij, Ljubljana, 17. maj 2010)

... Upravljanje s konceptualnimi in izvedbenimi vprašanji inovativnosti, razvoja in raziskav je eno najbolj kompleksnih področij... Med skrajnimi usmeritvami samozadostnega akademsko naravnane razvojno-raziskovalnega koncepta in med skrajnim pragmatizmom vlaganj zgolj v profitno jasne projekte je potrebno najti pravo mero. Pri tem pa upoštevati danost dimenzije Slovenije in visoke pragove vlaganj od odlične invencije v tehnično izpiljeno rešitev, v razvoj tehnologije zanjo in – posebej kritično – v naraščajoč potrebni obseg investicij v tržno usposobitev proizvoda ali storitve. Prevelik obseg razvoja znanja na zalogo ali zgolj v dobro obogatitve svetovne zakladnice znanja je za Slovenijo v tej situaciji lahko velik problem! (Odprtje festivala Inovativnost-izzivi gospodarskega razvoja in 2. mednarodnega sejma inovacij, Ljubljana, 17. maj 2010)

... Inovativnost vidim kot gradnik odličnosti, kot pot do odličnosti. In ravno v poti je bistvo doseganja bolj proaktivne in pozitivno naravnane družbene klime... (Odprtje festivala Inovativnost-izzivi gospodarskega razvoja in 2. mednarodnega sejma inovacij, Ljubljana, 17. maj 2010)

Vseskozi moramo imeti pred očmi, da se svet deli na inovativne družbe, v katerih živi približno 20 % človeštva in na tiste bolj rutinske, s preostalimi 80 % prebivalstva. Zato se vlaganja v inovativnost in razvoj nenehno povečujejo. Tega se začenjamo zavedati tudi v Sloveniji, a je do primerljivih rezultatov potrebno še mnogo postoriti. Ena od pomembnih nalog mora biti okrepitev vloge inovacij v »trikotniku«- raziskave, izobraževanje in gospodarstvo. Slovenija nima dosti izbire: ali bo čimprej nadoknadila vsaj desetletni razvojni zaostanek za inovativnimi družbami ali pa bo postala njihova kolonija... (Konferenca »Z inovativnostjo do poslovne odličnosti«, Hrastnik, 17. junij 2010)

... Inovativnost je v današnjem času ključna konkurenčna prednost in jamstvo za obstoj podjetij. Zato jo v razvoj usmerjena podjetja prepoznavajo kot eno

najpomembnejših prioritet preobrazbenih procesov in strateškega razvoja. To velja tudi v teh zaostrenih časih, ki so v vsej ostrini pokazali na pomanjkljivosti do sedaj uveljavljenih mehanizmov in razmerij ustvarjanja in delitve družbenega proizvoda, ko vse bolj glasno ječijo družbene in okoljske strukture civilizacije in planeta. Inovacije so se izkazale kot ključne za ustvarjanje višje dodane vrednosti proizvodov in storitev, novih pristopov, novih metod in novih procesov in so na ta način najpomembnejši dejavnik dolgoročnega in trdnega gospodarskega razvoja in kakovosti življenja... *(Konferenca »Z inovativnostjo do poslovne odličnosti«, Hrastnik, 17. junij 2010)*

... Kvalitativno in moralno umestna denacionalizacija je dobila nerazumno velike finančne dimenzije. Tudi račun za odprodaje družbenih stanovanj po nekaj odstotkih realne vrednosti smo lahko pričakovali. V glavnem spodleteli poskusi privatizacije v zadnjih letih so imeli za posledico ne samo neuresničitev načrtov nosilcev privatizacijskih projektov, ampak propadanje poslovnih vsebin podjetij, ki so nastajale desetletja. *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Največji investicijski projekti potekajo v smislu uresničevanja interesov ožjih skupin, namesto da bi bili zasnovani celovito in vodeni transparentno. Pozitivni so poskusi vsaj delne naknadne presoje in morebitne optimizacije npr. projekta TEŠ6. A tak projekt bi moral biti zgled uresničevanja celovite nacionalno gospodarske okoljsko-energetske politike in ne čarovnija izvršenih dejstev. *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... V ozračju splošnega nezaupanja, tudi na osnovi slabih izkušenj, so pomešane vloge lastnikov, poslovodstev, sindikatov, civilnih iniciativ in so blokirani tudi trajnostno naravnani možni projekti, kot so npr. izgradnja sodobne železniške infrastrukture, izgradnja kopenskega plinskega terminala, izgradnja fotovoltaičnih in vetrnih energetskih objektov. *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Tudi v Sloveniji napačno pristajamo na sintagmo, da je država slab gospodar. Pod pogoji načel korporativnega upravljanja, kot so npr. OECD načela, ni prav nobenega razloga da bi temu smelo biti tako. Konkretni primeri kot je Krka dokazujejo, da tudi podjetja z delnim državnim ali paradržavnim lastništvom lahko najemajo kakovostna poslovodstva, oz. se lastniki ne vmešavajo na nekorektne načine v razvoj kadrov znotraj sistema. Bistveno je razlikovati med legitimnimi interesi lastnikov in med formalnim ali neformalnim vmešavanjem vplivnih zunanjih struktur v poslovanje podjetja. Ne plediram za ohranjanje ali povečevanje državnih deležev v gospodarstvu, opozarjam pa na nevarnost zavajajočih floskul, v smeri prepričevanja da bi lahko razprodaja in privatna lastnina že sama po sebi kaj pripomogla h kakovosti poslovanja... *(Obletnica Zavoda Ypsilon in otvoritev AkademYe, Ljubljana, 27. oktober 2010)*

... Vlogo novega vira ustvarjanja dodane vrednosti ima danes ustvarjalnost, zmagovalni dejavnik na trgu pa je inovativnost, s katero smo se v zgodovini poslovnih procesov izrazito ozrli k človeku. *(Mednarodna konferenca na temo napovedi, etika in ekstremni klimatski scenariji, Bled, 2. marec 2011)*

... Inovativnost ne prenese hierarhije, ne more biti zaukazana, zapovedana, saj nastaja v samoniklih vizijah posameznikov, v idejah, ki jim je vredno prisluhniti. Tudi zato je tako zelo pomembno razvijati kulturo dialoga. Ustvarjalna skupnost mora biti kot goba, ki srka ideje od vsepovsod, ki je radovedna in ambiciozna. In šele kot taka je lahko v perspektivi časa tudi uspešna... (2. konferenca o inovativni lokalni skupnosti na temo »Vloga inovativnih lokalnih skupnosti pri razvoju sodobne družbe«, Šentrupert, 11. marec 2011)

... Če je industrijska era temeljila na masovni proizvodnji, temelji t.i. doba nove ekonomije na masovnem prilagajanju potrošniku oz. uporabniku storitev. Takšna orientacija pa zahteva povsem nov koncept organiziranja, preoblikovanje tradicionalnih organizacij in radikalen zasuk v filozofiji poslovanja. Klasične organizacijske strukture, ki poudarjajo velikost, jasnost vlog, hierarhijo, formalizacijo, specializacijo in kontrolo, se le stežka kosajo z izzivi sodobnega okolja, kjer je pomembna predvsem hitrost, inovativnost, drznost, fleksibilnost, eksperimentalnost, povezljivost in brezmejnost, ki v celoti presega zmožnosti prilagajanja zaprte, toge in okorele birokratske organizacije, pa najsi gre pri tem za podjetja, nevladne organizacije ali za javne institucije... (Konferenca o razvoju organizacijskih znanosti na temo »Kakšne bodo organizacije prihodnosti?«, Portorož, 23. marec 2011)

... Država se bistveno premalo zaveda, da se hitro gospodarsko rastoče države ločijo od počasi rastočih prav v stopnji razvitosti obrti in podjetništva. Svobodna podjetniška pobuda je nenadomestljiv družbeni strukturni imperativ, ki lahko vsakemu državljanu zagotovi najširšo svobodo ustvarjanja, hkrati pa zagotavlja optimalno organizacijo gospodarstva. Človek je namreč najbolj ustvarjalen takrat, ko je svoboden. In najbolj svoboden je takrat, ko je ustvarjalen. Želimo biti družba, v kateri bodo ljudje lahko ustvarjali in v ustvarjalne odnose z drugimi ljudmi vstopali zaradi lastnih potreb in želja... (Dnevi slovenske obrti in podjetništva 2011, Portorož, 20. maj 2011)

... Tudi država nastopa kot negativni junak – prepogosto deluje kot slab lastnik v mnogih podjetjih. In kar je najpomembnejše - ker so vse dosedanje vlade od osamosvojitve dalje odlašale z izvedbo pomembnih strukturnih reform, od trga dela, tehnološke politike, modela gospodarjenja z državnimi deleži v gospodarstvu - slovenskemu gospodarstvu niso bili omogočeni pogoji za prestrukturiranje. Pri tem so bila spregledani naši največji naravni potenciali, ki bi morali predstavljati določeno konkurenčno prednost - to so: geostrateški položaj Slovenije, ustvarjalna moč slovenskega človeka, les in voda. Zavedajmo se, da država ne more biti inovativna namesto nas, lahko pa zagotovi stabilno okolje, stabilno politiko, zgradi poslovno okolje, omogoči prenos znanja in inovativnost razbremeni... (Odprtje festivala Inovativnost-izzivi gospodarskega razvoja in 3. mednarodnega sejma inovacij, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 23. maj 2011)

... Obstajajo podjetja, ki jim preboj uspeva in bi jih morali postaviti za vzgled ter se od njih učiti. Veliko preveč se namreč ukvarjamo s posledicami, kot pa z vzroki, preveč v ospredje postavljamo negativne primere, namesto da bi z zgledi spodbujali družbeno klimo ustvarjalnosti. In ravno v poti je bistvo doseganja bolj proaktivne in pozitivne družbene situacije, v kateri ima

inovativnost pomembno mesto... (*Odprtje festivala Inovativnost-izzivi gospodarskega razvoja in 3. mednarodnega sejma inovacij, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 23. maj 2011*)

... V globalnem svetu neinovativna družba nima svetle prihodnosti. Slovenija nima dosti izbire: ali bo čim hitreje nadoknadila razvojni zaostanek za inovativnimi družbami ali pa bo postala razvojna kolonija – družba brez zadovoljivega obsega dodane vrednosti za polno življenje državljanov. (*Odprtje festivala Inovativnost-izzivi gospodarskega razvoja in 3. mednarodnega sejma inovacij, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 23. maj 2011*)

... Čas tranzicije politično ekonomske ureditve družbenih odnosov je nedvomno zaznamovala še vedno aktualna privatizacija, različni stečaji in prisilne poravnave, sumljive dokapitalizacije, ustanavljanje hčerinskih družb in firm – poštnih nabiralnikov v davčnih oazah, nepravilnosti pri javnih razpisih, prestrukturiranje gospodarstva itd. Rezultat tega je prerazdelitev družbene moči. Sedaj že lahko rečemo, da sta se v teh procesih oblikovali dve eliti – tista družbeno koristna in tista - bolj plenilsko nadarjena. Slednja kot mehanizem svojega delovanja uporablja koruptivne prijeme, posledice pa so vidne v eroziji morale, odpuščanju delavcev in pridobivanju vpliva v politiki. Posamezniki in skupine, ki so si zaradi slabe ali pomanjkljive zakonodaje prigrabili veliko osebno premoženje, okoli sebe pa napravili opustošenje, ti niso družbena elita, ampak povzpetniki in plenilci... (*6. kongres SKEI, Ljubljana, 15. junij 2011*)

... Proizvodnja sama v sodobnem svetu ni največji izziv, niti sama po sebi ne more obstajati. Področje, kjer v Sloveniji vse bolj zaostajamo, je preslabo obvladovanje celovitega poslovnega procesa – od zasnove izdelka, do njegovega marketinškega pozicioniranja, blagovne znamke, trženja, proizvodnje, nabave in financiranja. Prav pri proizvodih iz lesa, tudi pri pohištvu, je zadeva zelo pereča in jasno zaznavna. Šele dobro oblikovan izdelek z domiselno obliko in funkcionalnostjo pridobi na trgu svojo moč in privlačnost. To lahko dosežemo samo z uspešnim delovanjem na dovolj velikem, mednarodnem trgu, sicer so fiksni stroški previsoki. Za naše gospodarstvo je izjemnega pomena, da les predelamo doma do najvišje možne dodane vrednosti in ga, kot kakovosten končni izdelek, prodamo v tujini... (*22. sejem pohištva Ambient Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 8. november 2011*)

... Predstava o prostem delovanju tržnega mehanizma in njegovem zadovoljivem uravnavanju gospodarstva je postala nevarna utvara, nesprejemljiva s stališča zdravega razuma, človekovih pravic in načel svetovnega etosa. A to ne preprečuje, da se ne bi tudi v Sloveniji pojavljali preroki popolne privatizacije, razprodaje in drastičnega zmanjšanja javnega sektorja in socialne države. Kako lahko pričakujemo od državljanov, da bodo z varčevalnimi ukrepi na področju plač, pokojnin in krčenju socialne varnosti na področju zdravstva in šolstva podprli stabilizacijo makroekonomskih parametrov, če pa je vse bolj razširjeno spoznanje o ogromnem nakopičenem finančnem premoženju v davčnih oazah. Ne gre samo za 13 tisoč milijard \$ sumljivega izvora. Gre za epicenter špekulativnega kapitala globalnih dimenzij ki usodno posega v gospodarske, politične, družbene, okoljske procese. Ki

opredeljuje etično raven! *(Posvet z naslovom »Slabo upravljanje je vzrok za globino krize«, Ljubljana, Državni svet, 12. junij 2012)*

... Sam sem v osnovi pristaš internacionalizacije gospodarstva. A najprej moramo v Sloveniji jasno opredeliti kje in kako se bomo oprli na lastne sile. Imamo velike neizkoriščene potenciale delovnih mest in dodane vrednosti na področju gozdarstva in lesa, v povezavi z energetske varčno gradnjo in obnovo, imamo možnosti v večjem obsegu pridelave in predelave hrane. V povezavi z okrepljenimi blagovnimi znamkami. Imamo potencial geostrateškega položaja v povezavi z logističnimi storitvami. Imamo še vedno nekaj dragocenih gospodarskih subjektov, ki še uspešno vzdržujejo tehnološki in tržni stik na mednarodnem trgu. Potrebujejo razvoju prijaznejše okolje. Imamo ustvarjalnega slovenskega človeka, ki ga zatira Bruslju podložna in bolj papeška od papeža slovenska birokracija... *(Posvet z naslovom »Slabo upravljanje je vzrok za globino krize«, Ljubljana, Državni svet, 12. junij 2012)*

... Struktura lastništva ne sme imeti vpliva na kakovost vodenja podjetja. Za aktivno stran bilance stanja, sredstva, poslovanje, poslovne in kadrovske odločitve je odgovorno poslovodstvo. In edino pooblaščen. In – bodimo iskreni – tu je leglo slovenskega problema! Na gospodarjenje v podjetju ima odločujoč vpliv strankarska politika – na kadrovske rešitve, na nabavne in investicijske odločitve. Nobenega razloga ni, da bi podjetje v delni ali polni lasti države ne imelo kakovostnega poslovodstva in kakovostne poslovne politike. *(Posvet z naslovom »Slabo upravljanje je vzrok za globino krize«, Ljubljana, Državni svet, 12. junij 2012)*

... Temeljni problem vzpostavitve pozitivne poslovne klime v Sloveniji in nujno potrebnega dviga poslovne dinamike je dejstvo, da so vsi glavni posli v Sloveniji ujeti v interese »elitnih« skupin. Dokler posli kot je NLB, izgradnja energetskih objektov, izgradnja prometnih objektov, ne bodo sredstvo in način razvojnih mednarodnih zavezištev, toliko časa nimamo velikih možnosti za pozitiven preboj. Pogoji za to je prioriteten javnega interesa in ne interesov vplivnih skupin na slovenski strani, na tuji strani pa dolgoročen poslovni interes, dolgoročna cenena sredstva, sestavine odpiranja novih tržnih in tehnoloških možnosti za slovensko stran. Kriterij je preprost – ali poslovna povezava prinaša povečanje ali zmanjšanje obsega dodane vrednosti v Sloveniji... *(Posvet z naslovom »Slabo upravljanje je vzrok za globino krize«, Ljubljana, Državni svet, 12. junij 2012)*

7. Energetika in okolje

Predsednik mag. Kavčič z udeleženci posveta "Odpravimo ovire na poti do obnovljive energije v Sloveniji", Ljubljana, Državni svet, 15. november 2011

... Slepili bi se, če bi menili, da se nas podnebne spremembe ne tičejo. Tako kot druge države bomo morali sprejeti ustrezne strategije prilagajanja podnebnim spremembam na vseh področjih. Prilagajanje pa pomeni vsaj dvoje: po eni strani je potrebno kmetijstvo prilagoditi ekološkim, naravnim in tehnološkim danostim. Po drugi strani pa je potrebno zmanjšati škodo in tveganje, ki nastaja kot posledica podnebnih sprememb na način, ki je stroškovno učinkovit ali celo izkorišča možne koristi sprememb. (23. posvet Kmetijske svetovalne službe Slovenije na temo podnebnih sprememb in skupne kmetijske politike, Bled, 24. november 2008)

... V vseh razpravah o prihodnosti sveta postaja ključno vprašanje energije. Vsekakor bomo že v prihodnjih desetletjih doživeli velike spremembe na področju energetike in izrabe okolja. Zaloge fosilnih goriv, na katerih je temeljila industrijska revolucija in blagostanje generacij, živečih v zadnjih dvesto letih, bodo najkasneje v tem stoletju izčrpane. Smo torej pred energetske prelomnico, ki bo imela svojo civilizacijsko ceno. Tiste države, ki se bodo spremembam prej prilagodile, bodo imele prednost pred drugimi. Zato moramo podnebne spremembe in njihove posledice razumeti razvojno, kot strateško priložnost za naložbe v obnovljive vire energije, ki bodo vedno bolj zanimive tudi s finančne plati - vse v interesu zaščite podnebja. Samo na tej osnovi bomo lahko gradili dolgoročno stabilno rast gospodarstva in družbe...

(Obnovljiva in učinkovita raba energije za Slovenijo do 2030, Ljubljana, Državni svet, 12. marec 2009)

... Podpiramo nadgradnjo zakonodaje v smeri povečanja investicij v obnovljive vire ter čim hitrejšega prehoda na obnovljivo energijo. Ko smo se pred nekaj meseci, kot ena izmed prvih institucij odzvali na aktualna finančna in gospodarska dogajanja in na to temo organizirali posvet, smo med drugim oblikovali stališča o nadaljnjem ukrepanju ter posebej izpostavili pomen spodbujanja razvoja, proizvodnje in uporabe proizvodov in sistemov s področja ekologije in obnovljivih virov energije, s posebnim poudarkom na oblikovanju nacionalnega lesnega programa. Poudarili smo tudi pomen preusmeritve na domače energente, s čimer bi povečali delež energetske samozadostnosti. Zato se moramo čim prej spopasti z vprašanjem, kako se čim bolj učinkovito organizirati in delovati na ravni države, lokalnih skupnosti in gospodarstva... *(Obnovljiva in učinkovita raba energije za Slovenijo do 2030, Ljubljana, Državni svet, 12. marec 2009)*

... Nedvomno je z energetskega vidika moč vetra ena od neizčrpnih energij prihodnosti, z vidika emisij ogljika pa ena najčistejših energetskih virov nasploh... Leta 2006 je Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj načelno podprla izgradnjo vetrne elektrarne Volovja reber. Med obravnavanimi razlogi za in proti je tedaj morda pretehtal pozitiven odnos lokalne skupnosti do tega projekta... Ne moremo in ne želimo prevzemati vloge arbitra izvajanja upravnih postopkov, želimo pa prispevati k temu, da bi ključni akterji v tem primeru in na tem področju, skupaj z drugimi strokovnimi in zainteresiranimi javnostmi ponovno soočili različne poglede glede pomena območja Volovje Reberi in poskusa umestitve polja vetrnih elektrarn na to območje... *(Posvet o problematiki umeščanja vetrnih elektrarn v Sloveniji: primer Volovja reber, Ljubljana, Državni svet, 26. marec 2009)*

... Še vedno smo visoko ogljična družba in ne zaznavamo odločnih ukrepov v smeri izboljšanja. Energetske dileme so okoljske dileme! Ogljični in vse bolj grozeči metanov kriterij pa poudarjata multidisciplinarnost teh dilem. Ali bomo gradili z lesom ali z jeklom in aluminijem? V slovenskem gradbeništvu smo namreč po nekaterih analizah zaslužni za več kot polovico ogljikovega dioksida. In kaj bo za ogljičnost slovenske države pomenila nadomestitev sedaj delujočih blokov termoelektrarne Šoštanj s 6. blokom in nadaljnjim kurjenjem bogatih zalog slovenskega premoga? Ali je dokaj neizogibni drugi blok NEK alternativa temu ali zgolj dopolnilo? Ali lahko okrepitev izgradnje koncesijskih hidroenergetskih objektov v tujini predstavlja okoljsko in ožje gospodarsko zanimivo dopolnitev ali alternativo? *(Posvet o nacionalni strategiji razvoja energetike na področju tekočih goriv v okviru Zelene knjige, Ljubljana, Državni svet, 12. junij 2009)*

... Opozorila, ki so izpostavljena tudi v Zelene knjigi glede prevelike energetske intenzivnosti Slovenije oziroma njenega gospodarstva, ki negativno vpliva na konkurenčnost slovenskega gospodarstva, so vredna razmisleka. Eden od pomembnejših ciljev novega Nacionalnega energetskega programa mora zato postati tudi zmanjšanje energetske intenzivnosti. Glede na to, da naj bi Zelena knjiga za Nacionalni energetski program Slovenije celovito obravnavala vsa

področja energetike se zdi umestno razmišljanje, da pa vendarle dokument v nekaterih poglavjih, segmentih ni dovolj uravnotežen in možnostim razvoja dejavnosti oskrbe z nafto in naftnimi derivati ne posveča dovolj pozornosti. Prav tako na nekaterih pomembnih področjih, kot so obnovljivi viri energije, skladiščenje zemeljskega plina, področje trgovanja z emisijskimi kuponi, ni zaslediti konkretnih ukrepov, strategij... *(Posvet o nacionalni strategiji razvoja energetike na področju tekočih goriv v okviru Zelene knjige, Ljubljana, Državni svet, 12. junij 2009)*

... Vse bolj postaja jasno, da predstavlja okoljska erozija veliko grožnjo prihodnjemu gospodarskemu in socialnemu razvoju človeštva, česar se zavedajo vse »stare« in »nove« svetovne gospodarske velesile... Obstoj in razvoj človeštva postaja vse bolj odvisen od tega ali bomo dovolj jasno zaznali pogubne posledice procesa globalizacije, ki ga poganja profitni motiv globalno delujočih korporacij, močnejših od demokratičnih političnih struktur oziroma z njimi povezanih. Državljeni sveta plačujejo vse višjo ceno v obliki davkov iz katerih se financirajo socialne politike in okoljske politike, ki pa le do določene mere lahko blažijo posledice globaliziranega gospodarsko družbenega koncepta. Velik del stroška pa državljani sveta plačujejo na manj jasno zaznan način – z zniževanjem kakovosti življenja in dela... *(10. mednarodna konferenca SLOBIOM, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 15. oktober 2009)*

... Države, ki bodo kljub recesiji vlagale v raziskave in razvoj novih tehnologij na področju energetskega virov in posledično v varstvo okolja, v prednosti in bodo izšle iz krize močnejše ter, dolgoročno gledano, tudi gospodarsko bistveno bolj konkurenčne in socialno veliko bolj stabilne. Ključno je namreč vprašanje, koliko bo stala energija v prihodnje, ne koliko stane sedaj. Kot ocenjujejo strokovnjaki bo precej dražja, zato apelirajo na energetske revolucije. *(10. mednarodna konferenca SLOBIOM, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 15. oktober 2009)*

... V Državnem svetu smo mnenja, da bi morali namesto načrtovanih investicij v energetske objekte, ki povzročajo velike emisije toplogrednih plinov, sredstva preusmeriti za naložbe na področju obnovljivih virov energije in s tem izrabiti priložnost za izpolnjevanje obvez podnebno-energetskega svežnja, obenem pa povečati energetske varnosti Slovenije. Energetska odvisnost je leta 2008 znašala 55 % in je dosegla najvišjo vrednost v zadnjih devetih letih. *(Posvet o geocogenu, IV. generaciji izrabe geotermalne energije, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 15. december 2009)*

... V Sloveniji je najpomembnejši obnovljivi vir energije biomasa, sledi vodna energija, dinamičen je razvoj sončne energije in bioplina, veliki pa so tudi potenciali energije vetra. Za izrabo geotermalne energije pa lahko rečemo, da je še v povojih - leta 2007 je predstavljala le 2,32 odstotne celotne rabe obnovljivih virov, in sicer se je uporabljala za proizvodnjo toplote, v največji meri v zdraviliščih. Analize kažejo, da ima Slovenija velike zaloge geotermalne energije. Za kako velik energetske potencial gre pri geotermalni energiji pove podatek, da če bi človeštvo izkoristilo le odstotek geotermalne energije našega planeta, bi to v celoti zadostovalo za rešitev vseh energetskega problemov

sodobnega človeštva... (Posvet o geocogenu, geotermalnih elektrarnah GW velikostnega reda, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 10. februar 2010)

... Energija je eden najpomembnejših strateških resursov, ena ključnih dejavnosti v prihodnosti, vir blaginje ali izvor konfliktov in spopadov za prevlado. Industrijsko razvite države zato premišljeno in načrtno že vrsto let močno spodbujajo tako racionalno rabo in obnovljive vire tako pri velikih kot majhnih uporabnikih. Vsi pokazatelji v Sloveniji pa kažejo, da naša država vse bolj zaostaja. V zadnjih letih so bili na področju racionalne rabe doseženi delni uspehi, na področju obnovljivih virov pa se delež pri preskrbi z energijo žal ni bistveno spremenil... (Posvet o geocogenu, geotermalnih elektrarnah GW velikostnega reda, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 10. februar 2010)

... Podnebne spremembe zahtevajo korenite spremembe ustaljenih razvojnih modelov. Stroka napoveduje, da bo v naslednjem desetletju prišlo do revolucionarnega napredka na področju energetike, podobno kot so se v preteklem desetletju zgodile korenite spremembe na področju računalništva in informatike... Uvajanje obnovljive energije omogoča poleg povečane varnosti oskrbe z energijo in izboljšanja kvalitete bivanja, odpiranje novih delovnih mest in uveljavljanje našega gospodarstva v svetu. (Posvet o obnovljivi in učinkoviti rabi energije za Slovenijo do 2030, Državni svet Republike Slovenije, 15. marec 2010)

... V zvezi z novimi delovnimi mesti naj izpostavim tudi gospodarsko strategijo Evropa 2020, ki jo je pripravila Evropska komisija, ki jih mora EU izvesti za krepitev gospodarske rasti in zaposlovanja, med njimi tudi širjenje uporabe energije iz obnovljivih virov, pri čemer bi s povečanjem deleža obnovljivih virov energije v skupni mešanici energetskih virov na 20 % (breme za doseganje tega cilja je pravično porazdeljeno po državah članicah EU) lahko ustvarili več kot 600 000 delovnih mest v EU, če pa k temu dodamo še 20 % povečanje energetske učinkovitosti, pa pripravljavci strategije napovedujejo preko 1 milijon novih delovnih mest. (Posvet o obnovljivi in učinkoviti rabi energije za Slovenijo do 2030, Državni svet Republike Slovenije, 15. marec 2010)

... Rezerve, ki nikakor niso zanemarljive, se skrivajo tudi v gradnji energetske učinkovitih objektov. Danes je že jasno, da so energetske varčna gradnja, odgovoren odnos do okolja ter gospodarno ravnanje z energijo tisti izredno pomembni vzvodi, ki omogočajo trajnostni razvoj sodobne družbe. Energetska učinkovitost je postala nuja tako v gospodarstvu, javnem sektorju kot tudi v zasebnem sektorju... Gradnja manj potratnih objektov naj bi bila po nekaterih izračunih dražja le za 3 %, za še večje prihranke energije pa bo nujno treba obnoviti tudi tretjino obstoječih stavb... Prav na področju nizko energijske gradnje je v Sloveniji še veliko možnosti za rast, saj delež nizko energetske montažne gradnje predstavlja npr. le okoli 8 % celotne gradnje, v Avstriji je takih stavb že 30 %, v Skandinaviji pa kar 90 %. (Posvet o možnosti financiranja in subvencij na področju energetske varčnih zgradb ter oken, Kongresni center Brdo, 5. maj 2010)

... Povečanje energetske učinkovitosti ni samo pomemben dejavnik in najcenejši način v boju proti podnebnim spremembam oziroma pomemben

potencial za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ampak prispeva tudi k povečani zanesljivosti oskrbe z energijo, prinaša nova delovna mesta, spodbuja inovacije, poleg tega pa vpliva tudi na večjo kakovost bivanja. *(Posvet o možnosti financiranja in subvencij na področju energetske varčnih zgradb ter oken, Kongresni center Brdo, 5. maj 2010)*

... Veliki problemi in vprašanja, kako najti rešitve v dobrobit vsega človeštva, ostajajo. Vse bolj je jasno, da predstavlja okoljska erozija veliko grožnjo prihodnjemu gospodarskemu in socialnemu razvoju. Planet B namreč ne obstaja! *(11. mednarodna konferenca Slobiom 2010 na temo mednarodnega sodelovanja za blažitev podnebnih sprememb, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 8. julij 2010)*

... Tudi Slovenija mora postaviti v središče strategije razvoja okolju prijazno, zeleno tehnologijo. Naša država ne bi smela zamuditi te razvojne priložnosti, ker bo cena onesnaževanja čez deset let veliko večja kot so naložbe v čiste tehnologije danes. Žal v teh prizadevanjih še zelo zaostajamo, saj smo na področju energetske učinkovitosti v zadnjih štirih letih dosegli le štiri odstotke strateških ciljev, slabi rezultati pa ogrožajo konkurenčnost slovenskega gospodarstva. *(11. mednarodna konferenca Slobiom 2010 na temo Mednarodnega sodelovanja za blažitev podnebnih sprememb, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 8. julij 2010)*

... Verjetno je prav energija tista, ki bo človeštvo prisilila k drugačnemu načinu življenja. Fosilnim gorivom se izteka čas. Tisti, ki mu bo uspelo na podlagi trajnostno zasnovanega razvoja povečati konkurenčnost, pa utegne biti zmagovalec. Cilj je čim manj boleč prehod v nizkoogljično, konkurenčno ter ekološko učinkovito gospodarstvo, ki bo ob vsem tem spodbujalo tudi ustvarjanje novih, bolj kvalitetnih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo. Glede na dosedanje razprave in intence imata Evropa in tudi Slovenija možnost, da vstopita v nov razvojni cikel. Ob tem je naša država zaradi določenih primerjalnih prednosti, ki izhajajo predvsem iz naravnih virov, kot sta npr. bogastvo lesa in vodnatost pokrajine, v boljšem izhodiščnem položaju kot tiste države, ki teh naravnih virov nimajo v tolikšni meri. *(Posvet na temo »Ali lahko Slovenija postane model trajnostnega razvoja?«, Ljubljana, Državni svet, 9. september 2010)*

... Analiza vzrokov globalne krize je pokazala na negativno vlogo podivjane finančne industrije in tudi na dejstvo, da v pogojih eksternalij ne moremo pričakovati, da bi mehanizem nevidne roke tržne konkurence optimalno urejal trge. V EU smo postavili zelo sofisticirane smernice razvoja energetskega sektorja, delitev na nosilce specializiranih funkcij od proizvodnje, prenosa, distribucije, do mehanizmov energetske borze in privatizacije. Ali vse to dejansko znižuje ceno kilovatne ure za industrijskega porabnika in za gospodinjstva, ali ta sofisticirani mehanizem morda ne predstavlja v veliki meri zgolj navidezno koristne rešitve? Nedvomno koristne za monopole in oligopole, ne pa za rast kakovosti življenja državljanov EU. *(Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)*

... Vprašanja energetike in okolja moramo v EU gledati povezano. Nedavna okoljska katastrofa z aluminijevimi odpadnimi snovmi je pokazala, da EU ne deluje. Ali ne deluje sistem, ali pa je bil sistem zlorabljen. Morda državljani EU še ne znajo dovolj artikulirano izraziti svojega nezadovoljstva, a za obstoj in krepitev EU je nujno, da bomo s skupnimi močmi verodostojno dokazali pozitivne učinke EU za njene državljane. *(Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)*

... Z vidika varnosti oskrbe z energijo je po mnenju Slovenije ključno, da politika EU nastopi enotno, da pri vodenju skupne zunanje energetske politike »govori z enim glasom«. Ob nadaljevanju dialoga z možnimi novimi ponudniki, predvsem iz območja Kaspijskega jezera, je potreben odkrit in dolgoročen odnos z največjimi dobavitelji energentov, še posebej z Rusko federacijo...Nedavne motnje pri preskrbi z energijo so pokazale ne le na pomanjkanje obstoječih virov energije in tranzitnih poti, ampak tudi na veliko ranljivost EU zaradi odvisnosti od zunanjih virov energije... Zanesljivost oskrbe zahteva tudi integrirana energetska omrežja. Evropska blagajna je prek evropskega energetskega programa za oživitve gospodarstva namenila energetskim projektom dodatnih skoraj 4 milijard evrov, a to še zdaleč ni dovolj. Veseli smo, da je Slovenija uspela za projekt prenove prenosnega plinskega omrežja od Ljubljane do avstrijske meje pridobiti 40 milijonov evrov. V primeru razvoja evropske energetske infrastrukture Slovenija ocenjuje, da so razvojni dokumenti združenj evropskih sistemskih operaterjev prenosnih omrežij (ENTSO-E in ENTSO-G) ključnega pomena. *(Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)*

... Tako kot v posameznem gospodinjstvu, zaobjema izraz energetika velik delež različnih dejavnosti tudi na nivoju lokalne skupnosti... Danes je že jasno, da so lokalni energetski koncepti ključnega pomena za intenzivnejše uveljavljanje obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije... Ne gre za prelaganje odgovornosti države na občine, temveč za pristop, ko občine same uravnavajo svoje interese in si zastavljajo za cilj vzpostavitev takih okoliščin, ki bodo omogočale izkoriščanje tistih morda specifičnih obnovljivih virov energije in njihovih potencialov, ki jih v posamezni občini dejansko imajo... Lokalni pristop omogoča lažje in bolj učinkovito umeščanje energetskih ukrepov v prostor posamezne občine in njihovo prilagajanje interesom v občini, ki so tudi precej raznoliki. Prav tako spodbuja medobčinsko in regionalno sodelovanje in iskanje skupnih interesov v širšem geografskem prostoru. S kakovostnimi lokalnimi energetskimi koncepti občina pridobi podlage za trajnostno energetske načrtovanje in poveže področje energetike z upravljanjem s prostorom... *(Posvet OVE in URE v lokalnih energetskih konceptih slovenskih občin, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 2. december 2010)*

... V prihodnosti bistveno več pričakujemo od Evropske unije tudi na področju sproščanja že v veliki meri razvitih sonaravnih energetskih tehnologij, kot je npr. geotermalna energija gigavatnega razreda, za katero obstojijo resni indici, da je ena izmed sodobnih tehnologij, ki jih transnacionalke zapirajo v predale.

Če kje, potem na tem področju od Evropske unije in našega komisarja pričakujemo več – ali vsaj nekaj! *(Posvet na temo obnovljive in učinkovite rabe energije za Slovenijo 2030, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 17. marec 2011)*

... Energetska učinkovitost je pomembna za zmanjševanje emisije toplogrednih plinov, in je obenem tudi izziv in priložnost za oblikovanje nove trajnostno usmerjene razvojne gospodarske paradigme, je spodbuda za razvoj novih tehnologij. Stroge omejitve glede izpustov toplogrednih plinov lahko koristijo gospodarstvu, če so te omejitve podprte s pravimi politikami v okviru trajnostnega razvoja, temelječega na znanju, odličnosti, visoki tehnologiji in inovativnosti, pa tudi na ustrezni davčni politiki, ki bi še spodbudila takšne premike. Prehod v nizko-, ali še bolje, brez-ogljico prihodnost bo nenazadnje pripomogel tudi k virom zdrave hrane, čiste pitne vode in zraka. Samo na podlagi dekarbonizacije in zelene rasti bomo lahko gradili dolgoročno stabilen, količinsko skromen razvoj gospodarstva in družbe, ki bo omogočala kvalitetno življenje tudi našim zanamcem. Potreben je nov, inovativen in pravočasen odgovor na vse bolj pereče civilizacijske izzive. *(Posvet na temo obnovljive in učinkovite rabe energije za Slovenijo 2030, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 17. marec 2011)*

... Prihodnost preskrbe z energijo postaja vse bolj jasna: v naslednjih 15 do 25 letih se bomo morali korenito preusmeriti na varčno rabo energije, znatno boljše izolacije, predvsem pa na množično rabo obnovljivih virov, ter čim večjo energetske samooskrbo. Slovenija je še daleč od deklariranega deleža iz obnovljivih virov energije, zato je v tem trenutku v naši državi potrebno predvsem ozaveščanje, znanje in razvoj. *(Posvet na temo obnovljive in učinkovite rabe energije za Slovenijo 2030, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 17. marec 2011)*

... Na ravni sodobnih demokracij vse pomembnejšo vlogo igra družbeni konsenz, torej dogovor med različnimi političnimi in interesnimi skupinami o rešitvah, ki so dobre za vse, ki prispevajo h kakovosti življenja in ravni človekovih pravic ter sledijo načelom trajnostnega razvoja – tako na okoljski kot tudi na socialni ravni. Ko gre za tako pomembne in dolgoročne projekte, kot je TEŠ 6 pa je povsem jasno, da taki projekti terjajo tako politično soglasje in pripravljenost na kolektivni napor za skupno dobro. Nacionalno pomembni projekti ne morejo biti rezervat ozkih vplivnih in neposredno zainteresiranih skupin. *(Posvet o izgradnji šoštanjске termoelektrarne, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 25. marec 2011)*

... Najprej želim poudariti, da se temeljni problemi energetike ne skrivajo na področju termodinamike ali drugem tehnično ekspertnem področju, ampak na področju globalne finančne industrije. Od realnega sektorja odtujeni sektor finančne industrije, s pomočjo vse bolj kompliciranih izvedenih finančnih instrumentov, z vsakim globalnim šokom pridobiva na moči in nesporno gospodari s temeljnimi političnimi in gospodarskimi odločitvami. Ni res, da manjka denarja in da moramo varčevati na plačah in pokojninah srednjega razreda. Po zadnjih podatkih je samo v davčnih oazah 11.500 milijard \$ premoženja. Že samo 6 % donos te sterilne gore denarja bi omogočil 700

milijard \$ letnih investicij v kakovost življenja, seveda tudi v energetiko. (Konferenca na temo »Lahko obnovljivi viri energije zadostijo energetskim potrebam Slovenije do 2050?«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. junij 2011)

... Na področju hidroenergije imamo toliko znanja, da bi z več državnškega in gospodarskega pristopa lahko z graditvijo hidroelektrarn dosegli močne multiplikativne učinke na narodno gospodarstvo, na gospodarsko klimo, na odpiranje delovnih mest. V razumni meri bi lahko oživili tudi gradbeni sektor. Investicije v hidroelektrarne so v 60-80 % gradbene investicije. Po zadnjih ocenah imamo v Sloveniji še za najmanj 6500 GWh (okrog 1200 MW) ekonomsko in okoljsko sposobnega oz. vzdržnega potenciala. To pa je za dva predvidena TEŠ6. (Konferenca na temo »Lahko obnovljivi viri energije zadostijo energetskim potrebam Slovenije do 2050?«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. junij 2011)

... Uvajanje nekakšnih »evropskih« principov delitve energetskega trga in žalostni poskusi ustvarjanja umetniškega vtisa z igranjem konkurence na slovenskem mikro trgu električne energije je bolj v prid črpanju javnih sredstev v privatne roke kot kaj drugega. (Konferenca na temo »Lahko obnovljivi viri energije zadostijo energetskim potrebam Slovenije do 2050?«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. junij 2011)

... Po vsem svetu se energetske dileme zaostrejejo in tudi Slovenija je na prelomnici, kako naprej. Razpeti smo med dilemo, ali bomo nadaljevali z intenzivno porabo energije, oziroma ji sledili z gradnjo novih jedrskih in termoobjektov, ali pa se bomo pridružili drznejšim, ter zastavili našo prihodnost na čistih in trajnostnih virih energije – domačih in tujih. (Konferenca na temo »Lahko obnovljivi viri energije zadostijo energetskim potrebam Slovenije do 2050?«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. junij 2011)

... Iz številnih razprav na temo obnovljivih virov in trajnostnega razvoja, ki so že potekale v Državnem svetu, je bilo razbrati, da ovire niso v potencialu obnovljivih virov energije, v tehnologiji ali stroških, temveč so največja ovira interesi vplivnih skupin in strankarska politika. Državni svet je zato pogosto mesto predstavitve različnih, tudi nepriljubljenih stališč. (Konferenca na temo »Lahko obnovljivi viri energije zadostijo energetskim potrebam Slovenije do 2050?«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. junij 2011)

... V primeru razprave o TEŠ6 nas je presenetila svojevrstna razklanost politike in stroke, pa tudi nemoč javnosti, ki še do danes ne ve, katerim argumentom naj pravzaprav verjame. Delimo moč z 2 in investicijski znesek s 4 je verjetno sedaj že nerealna zahteva, morda pregroba, čeprav približek evropskih investicijskih standardov. A argumenti, da je bilo potrebno pogodbo podpisati v času največje konjunktore, da smo že toliko in toliko plačali in da je itak Evropska investicijska banka rekla, da je vse v redu – no ti argumenti zgolj kažejo na to, da v Sloveniji ne znamo koncipirati in izvajati največjih investicij v javnem interesu, na profesionalen in državniški način... (XVI. srečanje gospodarstvenikov Primorske na temo »Investicije v energetiki za nov zagon gospodarstva«, Most na Soči, 15. junij 2011)

... Ko gre za pomembne in dolgoročne energetske projekte je povsem jasno, da taki projekti terjajo politično soglasje in pripravljenost na kolektivni napor za skupno dobro. Nacionalno pomembni projekti ne morejo biti rezervat ozkih vplivnih in neposredno zainteresiranih skupin. Večkrat sem že javno poudaril in to naj ponovim tudi ob današnji priložnosti, da moramo v Sloveniji doseči pristnejšo povezavo med politiko in javnim interesom. Ta nepovezanost se vse bolj izpostavlja kot hud in osrednji razvojni problem Slovenije, saj so vsi glavni posli rezervirani za poslovno – politično – finančne interese vplivnih skupin. Slovenija zato, kljub znanju in inovativnosti naših ljudi, ne more iz paralize, krča neustvarjalnosti in negativnega stanja duha. *(XVI. srečanje gospodarstvenikov Primorske na temo »Investicije v energetiki za nov zagon gospodarstva«, Most na Soči, 15. junij 2011)*

... Obnovljivi viri energije se v tem trenutku kažejo kot rešilna bilka nadaljnega obstoja človeštva in so ključni za kakršne koli spremembe in razvoj. Kot vselej v dosednji evoluciji velja, da bo tisti, ki se bo hitreje prilagodil, imel prednost pred ostalimi. Ko smo v Državnem svetu ustanavljali Svet za inovativno družbo smo med drugim poudarili, da so za nas ključne inovacije in naložbe v nizkoogljično prihodnost, pri čemer smo izhajali iz naših prednosti - človeške ustvarjalnosti, bogastva voda in lesa ter geostrateškega položaja Slovenije. *(12. mednarodna konferenca Slobiom 2011 na temo medkulturnega dialoga za obnovljivo energijo in surovine, ekološko kmetovanje in zdravo hrano, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. julij 2011)*

... Seveda pa so problemi globalni, zato tudi njihovo reševanje zahteva globalen pristop in ne izvzema nikogar. Da bi razumeli nove izzive in oblikovali skupno strategijo, je potreben medkulturni dialog. A soočamo se s svetom treh hitrosti. Razvite države že pripravljajo svoje državljane na samoomejevanje v skladu z nosilno sposobnostjo planeta. Po drugi strani države v razvoju krivijo razvite, da so si le-te prednost pridobile na račun večstoletnega onesnaževanja okolja in nesmotrne porabe energetskih virov, in zato niso pripravljene na okoljske kompromise in v pomembnem delu celo zavračajo trajnostno paradigmo. Videti je, da so se klasični gospodarski rasti pripravljene odreči šele, ko bodo dosegle stopnjo razvitih. Nerazvite države se soočajo z veliko populacijsko rastjo in strahovito revščino, ki jo še stopnjujejo podnebne spremembe z naravnimi katastrofami, pomanjkanjem vode in krčenjem rodovitne zemlje. A dejstvo je, da če bi želeli vsemu človeštvu zagotoviti takšen standard kot ga ima npr. Evropa bi v energetskem smislu potrebovali vsaj 3 planete Zemlja. *(12. mednarodna konferenca Slobiom 2011 na temo medkulturnega dialoga za obnovljivo energijo in surovine, ekološko kmetovanje in zdravo hrano, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 7. julij 2011)*

... Če Nacionalni energetski program določa strategijo nadaljnega razvoja energetike, mora odgovoriti tudi na vprašanja energetskih potencialov Slovenije ter ekonomsko upravičenega izkoriščanja le-teh. Energetika je v veliki meri ogledalo družbe, njenega odnosa do gospodarstva in do okolja... *(Posvet o Nacionalnem energetskem programu«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 5. oktober 2011)*

... Ko govorimo o geotermalni energiji se premalo zavedamo, da teče beseda v resnici o 'primarni energiji' in ne alternativni. Gre za toploto, ki je shranjena v Zemljini notranjosti iz pradavnine, od samega nastanka sveta. Za kako velik energetski potencial gre pove podatek, da če bi človeštvo izkoristilo le odstotek geotermalne energije našega planeta, bi to v celoti zadostovalo za rešitev vseh energetskih problemov sodobnega človeštva... Primeri dobre prakse kažejo, da skrb za okolje ponekod že prevladuje nad golim pehanjem za dobičkom. Zavedajmo se aktivno, da je skrb za okolje istočasno tudi skrb za družbo, v končni fazi za človeka – za nas in naše potomce! Prav energetika ponuja v povezavi z ekologijo poslovnemu svetu nove velike možnosti in priložnosti za spremembe. *(Prvi interaktivni lokalni forum projekta GEO. POWER za spodbudo uporabe geotermalnih toplotnih črpalk, Terme Snovik pri Kamniku, 13. oktober 2011)*

... Tudi izven Slovenije bi lahko z izgradnjo hidroelektrarn dosegali pozitivne učinke za slovensko oskrbo z energijo. Premalo je prisotno razmišljanje koliko so za Slovenijo kot članico EU sploh upravičene industrijske usmeritve v talilne dejavnosti aluminija in železa pri katerih kurimo lignit in uvažamo surovino. Na področju izrabe lesa gre prav tako za problem nepovezanosti energetske, okoljske in splošne razvojne politike. Z dobrim gospodarjenjem z gozdovi ter z ustrezno obdelavo in uporabo lesa je mogoče doseči dolgoročno izjemno pozitivne učinke na podnebje, okolje, naravo, izboljšati pa tudi energetsko, gospodarsko ter zaposlitveno bilanco države. Ko govorimo o slovenskem lesu, govorimo o potencialu 30 000 delovnih mest in o 1 milijardi evrov dodane vrednosti! To pa je za Slovenijo velika razvojna priložnost! *(Nagovor o novi strategiji razvoja Slovenije – energetski del, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 13. oktober 2011)*

... Pomemben del stroke in civilne družbe zastopa stališče, da je za Slovenijo 100 % energetska oskrba z OVE izvedljiva. Potreben pa je zelo širok družbeni in politični konsenz. Naj izpostavim opozorilo, da se izzivi trajnostnega razvoja, problemi stanja duha v družbi, problemi erozije družbenega in naravnega okolja ne skrivajo na področju bio-tehnologije, kemijskih in bioloških procesov, ali posamičnih odločitev običajnega državljana! Še vedno prevladujoči svetovni megatrend je prevlada transnacionalnega korporativnega kapitala. Vzvodje je raznoliko - od sofisticiranih finančnih instrumentov, do obvladovanja medijskega prostora, vseobsegajočega vodenja razmišljanja in vedenja posameznika preko instrumentov konceptualnega trženja. Za rešitev tega problema je potrebno vztrajno povečevanje gostote zavesti o pomenu trajnostnega razvoja – v resnici edine preživetvene razvojne usmeritve. *(Konferenca o odpravi ovir na poti do obnovljive energije v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 15. november 2011)*

... Izkušnje drugih držav kažejo, da je učinkovito rabo in obnovljive vire energije treba nujno postaviti na prioriteto mesto, če želimo dobiti vidne rezultate na tem področju. Dokler je večina politične pozornosti in podpore namenjena rabi premoga in jedrske energije, je pomen učinkovite rabe in obnovljivih virov energije le marginalen in ni ustrezne politične volje za odstranjevanje številnih ovir. Le jasna postavitev na prioriteto mesto v energetski politiki lahko učinkoviti rabi in obnovljivim virom da potrebni zagon

in ustvari veliko razvojno priložnost. *(Konferenca o odpravi ovir na poti do obnovljive energije v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 15. november 2011)*

... Skrajni čas je za prerazporeditev kapitalskih tokov, ki so danes pretežno usmerjeni v fosilne energente. Kaže se potreba po bistveno večji stopnji usposobljenosti na vseh ravneh odločanja (ko gre za pravne postopke ali pripravo dobrih projektov), znanost in razvoj pa je treba usmeriti v nove tehnološke rešitve. Danes OVE platforma temelji pretežno na tehnologijah koriščenja vodnega in lesnega potenciala, v prihodnosti pa lahko pričakujemo bistveno večjo vlogo drugih OVE tehnologij, ki bodo prinesle slovenskemu gospodarstvu velike razvojne koristi. OVE tehnološka platforma bi lahko po nekaterih napovedih lahko postala celo pomemben izvozni adut Slovenije. Svet, Evropa in Slovenija stojijo pred novo tehnološko revolucijo. Od našega prizadevanja za odpravo ovir na poti do obnovljive energije pa je odvisno, kakšno vlogo bomo Slovenci imeli v tem procesu: ali bomo aktivni udeleženci ali le pasivni opazovalci. *(Konferenca o odpravi ovir na poti do obnovljive energije v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 15. november 2011)*

... Sodobne tehnologije bistveno spreminjajo družbene odnose. Kot merilo kakovosti življenja je nujno potrebno postaviti v ospredje večji obseg, dostopnost javnih dobrin in storitev, kot so izobrazba, infrastruktura, javno zdravstvo, ekosistemske storitve, odpravo revščine. Kajti obnovljiva energija in učinkovita raba energije nasploh, sta vključno z razvojem zelene industrije in obrti ter ekološkega kmetovanja in zdrave hrane, zagotovo temeljno zagotovilo za izhod iz krize. *(Posvet na temo obnovljive in učinkovite rabe energije za Slovenijo do 2030, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 29. marec 2012)*

... Zelene ideje so v Sloveniji vzniknile že pred propadom bivše države Jugoslavije, a so po prvotnem relativnem uspehu, podobno kot tudi v drugih postsocialističnih državah, kmalu izginile iz resne parlamentarne politike. Tako je zelena politika v Sloveniji danes žal večinoma stvar interesa nekaterih zunajparlamentarnih strank in civilne družbe. Imamo vrsto odličnih posameznikov in skupin, ki pa se niso v stanju med seboj povezati in doseči pri državljanih spoznanje, da je zelena politika stvar odnosa do okolja, a v enaki meri tudi družbe, do človeka, do delovnih mest, gospodarstva, kulture in medgeneracijskega sodelovanja. Majhnost Slovenije, polariziranost politično – finančnih centrov, nezainteresiranost zelene industrije za razvoj bolj zelenega družbeno – gospodarskega okolja - predstavljajo velik izziv za nadaljnji trajnostni razvoj Slovenije. *(Uvod v predavanje Hansa - Josefa Fella, člana nemškega parlamenta, o pomenu obnovljivih virov energije za izhod iz globalne krize, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 5. april 2012)*

... Pri delovanju hidroelektrarn ne nastajajo odpadki ter emisije ogljikovega in žvepovega dioksida in drugih onesnaževalcev okolja. Njihovo delovanje je čisto, varno in učinkovito. Slovenija je bogata z vodami, vendar smo se izrabe vodnega potenciala na naših rekah v času naše samostojnosti in neodvisnosti lotili prepočasi. Ocenjeni bruto vodni energijski potencial slovenskih vodotokov je 19.440 gigavatnih ur na leto, tehnično izkoristljiv potencial je približno 9 000, ekonomsko in okoljsko pa ocenjujemo potencial na 6 500

gigavatnih ur pri moči 1 200 MW. Gre za potencial kar dveh objektov TEŠ 6! V Sloveniji je zdaj izkoriščenega manj kot polovica, to je 47 % vsega vodnega potenciala, izkoriščanje vode pa pokriva manj kot 30 % naših potreb po elektriki. V Sloveniji vodna energija v večini primerov enostavno teče mimo nas! (Posvet o hidroelektrarnah kot razvojni priložnosti za slovensko energetiko in gospodarstvo«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 11. oktober 2012)

... Iz globalne krize se bomo izvili le z oblikovanjem nove družbeno gospodarske paradigme, na podlagi redefinicije odnosa do človeka in do okolja in s tem energetskih alternativ. Le na ta način bo mogoče upati na trajnostno Slovenijo, ki bo vire svojih konkurenčnih prednosti gradila na lastnih energetskih potencialih in lastnem znanju. Iz narodnogospodarske perspektive je premalo prisotno strateško razmišljanje, koliko so za Slovenijo kot članico EU dolgoročno smiselne industrijske usmeritve v talilne dejavnosti aluminija in železa, ki so visoko energetske in praviloma instalirane na področjih trajnih presežkov vodne energije. Postavlja se celo vprašanje, ali je naša zaveza o 20 % deležu OVE v končni porabi energije do leta 2020 sploh uresničljiva? (Posvet o hidroelektrarnah kot razvojni priložnosti za slovensko energetiko in gospodarstvo«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 11. oktober 2012)

... Prenormirana zakonodaja, tako na državnem kot lokalnem nivoju predstavlja coklo gospodarskemu razvoju, onemogoča realizacijo infrastrukturnih in drugih projektov ter slovensko družbo spravlja v anahronizem. Še več - prenormiranost lahko razumemo celo kot odraz nezaupanja v gospodarske subjekte, ljudi, občine, regije. Prav tako predstavlja visoka stopnja centralizacije odločanja za lokalna (regionalna) okolja enega ključnih zaviralnih elementov za bolj fleksibilno in inovativno odločanje v okviru javne uprave in take okoliščine kar kličejo po njeni decentralizaciji. Lep dokaz neučinkovitosti države so prav administrativne ovire na področju pridobivanja soglasij za izgradnjo novih hidrocentral, še posebej malih in mikro hidrocentral. Povsem nerazumno je, da si kljub temu, da nismo energetske bogata država, sami postavljamo ovire tam, kjer bi vendarle imeli možnost za doseg kakšnih pozitivnih rezultatov. (Posvet o hidroelektrarnah kot razvojni priložnosti za slovensko energetiko in gospodarstvo«, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 11. oktober 2012)

8. Naslonitev na lastne vire, kmetijstvo, gozd in les

Otvoritev razstave "Čar lesa", Ljubljana, Cankarjev dom, 14. maj 2012

... Zadrugi so danes uspešna podjetja, ki imajo v lokalnem okolju velik pomen za organizirano in povezano pridelavo, odkup in prodajo kmetijskih pridelkov. Zelo pomembno je, in to naj ob tej priložnosti posebej poudarim, da zadrugi in zadrugi kljub težkim razmeram ohranjajo poseljeno in obdelano slovensko podeželje, s tem pa ohranjajo kulturno krajino, na katero smo Slovenci še kako ponosni. Zato bi bilo prav, da bi tudi zadrugi v naši družbi pridobile ugled in bile ustrezno upoštevane pri pripravi zakonodajnih predlogov in drugih predpisov širšega družbenega pomena... (Podelitev zadrugi priznanj na Kmetijsko živilskem sejmu, Gornja Radgona, 27. avgust 2008)

... V slovenskih razmerah bomo morali bolj pogumno izpostaviti in okrepiti vlogo sonaravne pridelave hrane, pa tudi večplastne teme kot je npr. les. Les je strateška surovina, ki je v Sloveniji še ne cenimo dovolj. Bolj aktiven odnos do gozdarstva in lesno predelovalne industrije nam ponuja primerjalne možnosti na področju gospodarskega dodajanja vrednosti, kontroliranja količine CO₂, povečevanja števila produktivnih delovnih mest in na področju energetike... (23. posvet Kmetijske svetovalne službe Slovenije na temo podnebnih sprememb in skupne kmetijske politike, Bled, 24. november 2008)

... V Državnem svetu smo veliko pozornosti namenili ukrepom za reševanje gospodarske krize in v tem kontekstu tudi ukrepom, ki zadevajo kmetijstvo in zadružništvo. Med drugim smo se zavzeli za dopolnitev zakonodaje z ukrepi za razvoj zadrug v kmetijstvu; za redefinicijo kmetijske politike v smeri sonaravnega kmetijstva in povečevanje uporabe bližje pridelanih pridelkov in prehranskih izdelkov; opozorili smo na nujnost ureditve cenovnih razmerij v prehranski verigi ter se zavzeli za upoštevanje zadrug z lokalno pridelavo pri javnem naročanju; opozorili smo na potrebo po celovitem pospeševanju lokalne samooskrbe s skrajševanjem transportnih poti; za sledljivost izvora pridelkov ter za zagotovitev zdrave ter kakovostne hrane; ponovno smo se zavzeli za sprejem Zakona o promociji slovenskih kmetijskih proizvodov. V posebnem sklepu, ki smo ga naslovili na Vlado, pa smo opozorili še na nujnost oblikovanja nacionalnega lesnega programa, ki bi posegal na področje proizvodnje in uporabe proizvodov in sistemov s področja ekologije in obnovljivih virov energije in sicer od povečevanja koriščenja lesne mase do razvoja uporabe lesa predvsem za nadaljnjo predelavo, pa tudi za energetske potrebe... (47. mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA, podelitev priznanj Zadružne zveze Slovenije ob Dnevu slovenskih zadružnikov, Gornja Radgona, 2. september 2009)

... Slovenija se s 60 % pokritostjo z gozdom uvršča med prve tri z lesom najbogatejše države v Evropski uniji. Glede na to, da gozdovi delujejo za določeno obdobje kot ponori CO₂, jih lahko obravnavamo kot pomemben vir zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov, predvsem pa v Državnem svetu vidimo obveznost zmanjševanja emisij toplogrednih plinov tudi kot priložnost za razvoj lesno-predelovalne industrije, saj izdelki iz lesa z dolgo življenjsko dobo skladiščijo CO₂. Prav tako je les pomemben kot biomasa, pa tudi kot material, ki lahko nadomesti okolju neprijazne materiale. Državni svet je na slovensko Vlado naslovili pobudo za oblikovanje nacionalnega lesnega programa, od pospeševanja koriščenja lesne mase do razvoja uporabe lesa tako za nadaljnjo proizvodnjo kot za energetske potrebe... (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva, Bolgarije, Romunije ter Hrvaške na temo podnebnih sprememb in vloge kmetijstva v trajnostni razvojni politiki v regiji, 16. oktober 2009)

... Globalna kriza je neposredno prizadela tudi sektor kmetijstva in prehranske industrije. V resnici pa je ta kriza zgolj pokazala na strukturne in sistemske probleme, ki jih povzroča globalizacija. Vprašanja ekonomske, socialne, okoljske in zdravstvene stabilnosti posameznih sektorjev in nacionalnih gospodarstev so »vprašanja nekoga drugega«. To velja tudi za vprašanje trajnostnega razvoja. Svetovno gospodarsko in politično dogajanje pa krmili jasen profitni motiv multinacionalnih korporacij. Z njihovega zornega kota je bolj smotrno pridelovati, proizvajati, predelovati tam, kjer je to ceneje, ne glede na okoljske in socialne posledice. To velja za elektroniko, tekstil, pa tudi pa kmetijske in prehranske proizvode. V okviru EU je igrala do sedaj Skupna kmetijska politika nekakšno »protiglobalistično zaščito«. Kaj bo prineslo ukinjanje kvot bomo videli, za slovensko kmetijstvo in predelavo pa je bistveno da se država zave in podpre potrebo po vsaj podvojitvi samooskrbe – od 40 %

na vsaj 80 %! (Predstavitev nacionalne kampanje »Kupujem slovensko«, Državni svet Republike Slovenije, 3. november 2009)

... Področje kmetijstva je v Sloveniji, v EU in v svetu postalo strateško pomembno področje na katerem se odražajo temeljne dileme sodobnega globaliziranega sveta. Hrana, okolje, energetika, poselitev – ta vprašanja je globalna kriza odstrla v vsej njihovi usodnosti. In vsa ta vprašanja so tesno povezana tudi s področjem kmetijstva... (24. posvet kmetijske svetovalne službe pri Kmetijsko-gozdarski zbornici na temo spremembe kmetijske politike EU in razvoj kmetijstva v Sloveniji, Maribor, 23. november 2009)

... Ob tej priložnosti je potrebno spregovoriti tudi o ohranjanju zemljiškega potenciala z vidika prehranske varnosti in samooskrbe ter trajnostnega razvoja. V obdobju med letoma 1991 in 2007 je Slovenija izgubila za okrog 62 800 hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi. Glavna razloga za omenjeno zmanjšanje sta zaraščanje in pozidava. Rezultati letos objavljene raziskave dr. Boruta Vrščaja iz Kmetijskega inštituta Slovenije o spremembah v strukturi kmetijskih zemljišč so izredno zaskrbljujoči - kažejo, da smo v Sloveniji v obdobju 2002-2007 dnevno izgubili zaradi pozidave 7 ha kmetijskih zemljišč, v okviru sprejemanja novih prostorskih načrtov pa se težnja za spreminjanje rabe varovanih kmetijskih zemljišč v druge namene nadaljuje. Slovenija je po obsegu obdelovalnih kmetijskih površin (njive in vrtovi) na repu držav članic Evropske unije. Upoštevajoč celotno ozemlje imamo le 25,9 % kmetijskih površin v uporabi (njive in vrtovi, trajni travniki in pašniki ter trajni nasadi) in le 8,8 % obdelovalnih površin, kar je premalo za samooskrbo s hrano... (24. posvet kmetijske svetovalne službe pri Kmetijsko-gozdarski zbornici na temo spremembe kmetijske politike EU in razvoj kmetijstva v Sloveniji, Maribor, 23. november 2009)

... Čas globalne finančno-gospodarske krize je pokazal, da je premalo, da se slovensko kmetijstvo le pasivno odziva na stanje na trgih, pač pa moramo imeti jasno vizijo kaj želimo s slovenskim kmetijstvom. Strategija iz leta 1993 v današnjem, povsem spremenjenem gospodarskem in političnem okolju, ne zagotavlja več pravega odgovora na ta vprašanja. Poudarim naj tudi, da je prihodnji razvoj slovenskega kmetijstva možen le v partnerskem medsebojnem povezovanju primarne kmetijske proizvodnje in živilsko-predelovalne industrije s ciljem stabilne pridelave varne, kakovostne in cenovno dostopne hrane rastlinskega in živalskega izvora. Povečati moramo stopnjo samooskrbe! (24. posvet kmetijske svetovalne službe pri Kmetijsko-gozdarski zbornici na temo spremembe kmetijske politike EU in razvoj kmetijstva v Sloveniji, Maribor, 23. november 2009)

... Ko se sprašujemo katere investicije v razvoj in raziskave bodo najhitreje pripeljale do merljivih pozitivnih učinkov, bi morali več pozornosti nameniti gozdarsko-lesarskemu kompleksu. Ko se vprašamo s kakšnimi naložbami bi lahko najhitreje povečali število delovnih mest in obsega relativne in absolutne dodane vrednosti, moramo doseči prioriteno obravnavo lesno-predelovalne industrije ... V Državnem svetu se okoljsko energetske zaveze zavedamo in jih zato ob obravnavi zakonodajnih in drugih aktov podpiramo. Večkrat pa smo opozorili, da je treba pri uporabi lesa v energetske namene pristopiti selektivno

in v prvi vrsti uporabiti kot energent manj kvaliteten les oziroma lesne ostanke, hkrati pa izkoristiti še druge obnovljive vire energije (npr. energijo sonca, geotermalno energijo) in voditi energetske politiko v smeri izboljšanja energetske učinkovitosti in manjše porabe energije... *(Posvet na temo »Gozd in les - razvojna priložnost Slovenije?«, Ljubljana, Državni svet, 2. marec 2010)*

... Nastopil je čas za celostno uporabo velikih potencialov gozdov in lesa tako za gospodarsko- poslovni sektor kot za izpolnjevanje nacionalnih obveznosti v okviru Evropske unije. Ključno vprašanje zato je, ali smo sposobni izkoristiti naravne danosti in s sinergijskimi učinki povezati ter podpreti vse panoge gozdno-lesnega sektorja in oblikovati nek strateški dokument? V Državnem svetu smo prepričani, da imamo dovolj znanja, da naredimo moderen koncept za umno rabo lesa ter na podlagi analize stanja določimo ukrepe in načine za razvojni preboj gozdarske, lesarske in papirniške gospodarske panoge. Dodana vrednost, število novih delovnih mest, stroški CO₂, BDP, rast izvoza itd. so ključni merljivi kazalci za preboj inovativnih, kreativnih in okolju prijaznih končnih izdelkov iz lesa. Poleg tega bo oblikovanje takšnega nacionalnega programa odprlo široke možnosti za partnerstvo in dialog med gospodarstvom in okoljskimi nevladnimi organizacijami... *(Posvet na temo gozda in lesa kot razvojne priložnosti Slovenije, Ljubljana, Državni svet Republike Slovenije, 2. marec 2010)*

... Slovensko kmetijstvo po desetletjih načrtnega potiskanja na družbene margine danes posega na za širši družbeni krog politično zanimiva področja, kot so okolje, podeželje, poseljenost, socialno in regionalno ravnovesje, ekologija, sonaraven razvoj in biodiverziteteta, podnebne spremembe, energetika itd. Zato je kmetijstvo danes v ospredju družbenega interesa. Zavest o njegovem strateškem pomenu je dokončno dozorela. Kmetijstvo upravlja z naravnimi viri, ki so nujni pogoj preživetja posameznika in naroda, ter so naravna substanca vsake države. Toda čeprav na kmetijstvo in kmeta sodobna slovenska družba danes gleda s povsem drugačnimi očmi, kot je to bilo še pred dvajsetimi leti, si je treba kljub temu prizadevati za nenehno krepitev ustreznih odnosov in za razumevanje med kmetijskim sektorjem in slovensko družbo kot celoto. *(Odprtje 37. letnega posveta zadružnikov, Portorož, 9. marec 2010)*

... V Državnem svetu ugotavljamo, da je vladina slovenska izhodna strategija 2010-2013, ki sicer poudarja prednostno obravnavo okoljsko učinkovitih in nizko ogljičnih tehnologij pri javnih investicijah, namenila le nekaj besed optimizaciji gospodarjenja z gozdovi. V celoti pa je zaobšla lesno-predelovalno industrijo, ki bi za državo z veliko lesno zalogo lahko bila izjemno pomembna panoga s pozitivnimi okoljskimi in gospodarskimi učinki oziroma razvojna priložnost za večjo prepoznavnost Slovenije v evropskem prostoru in širše. Govorim o nacionalnem programu, ki naj prepreči, da bi še naprej in pospešeno izvažali neobdelane hlode, o programu oživitve 30 000 delovnih mest, o možnem cilju 1 milijarde evrov dodane vrednosti na tem področju... *(Odprtje 37. letnega posveta zadružnikov, Portorož, Grand hotel Bernardin, 9. marec 2010)*

... Preobrat negativnih trendov bomo dosegli samo z multidisciplinarnim vladnim pristopom katerega jedro bi, po moji oceni, moral biti osrednji lesno predelovalni obrat kapacitete najmanj 500 000 m³. V nasprotnem primeru ne bomo mogli proizvajati konkurenčnih proizvodov za lesno industrijo, gradbeništvo, pohištveno industrijo, papirniško industrijo, energetiko. In slovenski proizvajalci sodobnih nizkoenergetskih hiš bodo še naprej kupovali deske in lesne elemente iz Avstrije, narejene iz slovenskih hlodov! *(Odprtje 37. letnega posveta združnikov, Portorož, Grand hotel Bernardin, 9. marec 2010)*

... Slovenija se v zadnjih letih sooča še z izgubo velikih površin najboljših kmetijskih zemljišč in obdelovalnih kmetijskih površin. Z 800 m² ornih površin na prebivalca smo na repu Evrope, kjer je povprečje 2 500 m². Površina kmetijskih zemljišč se zmanjšuje na račun zaraščanja, širjenja zazidalnih površin in prometne infrastrukture. Vse to mora upoštevati bodoča strategija razvoja slovenskega kmetijstva, ki je bila lani predstavljena državnim svetnikom. Izpostavili smo potrebo po redefiniranju kmetijske politike v smeri spodbujanja sonaravnega kmetijstva in povečevanja porabe bližje pridelanih pridelkov in bližje proizvedenih prehranskih izdelkov. Prav tako smo poudarili, da je posebno pozornost treba nameniti ureditvi cenovnih razmerij v verigi prehranskih izdelkov od pridelka do proizvoda na prodajni polici, ali, kot nekateri radi pravijo, »od vil do vilic«, ter v večji meri upoštevati zadruga z lokalno pridelavo pri javnem naročanju. Podnebne spremembe, upadanje biotske raznovrstnosti, omejeni energetski viri, nizka stopnja dodane vrednosti, slaba konkurenčnost in nizka stopnja inovativnosti, 100 000 nezaposlenih državljanov itd. so problemi, ki zahtevajo ukrepanje. In kje iskati poti iz težav in smeri nadaljnega razvoja, če ne ravno v resursih, s katerimi razpolagamo sami. To so poleg ljudi z znanjem in ustvarjalnimi potenciali tudi naravni resursi kot je npr. les, ki pokriva več kot polovico površja Slovenije. *(Razvojni forum - Trajnostni razvoj: med realnostjo, nerazumevanjem in vizijo, Ljubljana, Državni svet, 30. marec 2010)*

... Z dobrim gospodarjenjem z gozdovi ter z ustrezno obdelavo in uporabo lesa je moč doseči dolgoročno izjemno pozitivne učinke na podnebje, okolje, naravo, izboljšati pa tudi energetsko, gospodarsko ter zaposlitveno bilanco države. Po nekaterih ocenah bi z bolj sistematičnim in multidisciplinarnim pristopom do lesno-predelovalne industrije, z nekaj več pogumne inovativnosti na tem področju lahko ustvarili kar dodatno milijardo evrov dodane vrednosti in 30 000 dostojnih delovnih mest. *(Razvojni forum - Trajnostni razvoj: med realnostjo, nerazumevanjem in vizijo, Ljubljana, Državni svet, 30. marec 2010)*

... Sposobnost majhnih ekonomij se kaže tudi v hitri odzivnosti in prilagajanju na spremembe. Sloveniji se v turbulentem obdobju, ki smo mu priča, kot izrazito zeleni in malo onesnaženi državi ponuja priložnost, da izkoristimo svoje strateške prednosti, kamor sodi tudi les in se svetu predstavimo tudi kot država, ki okolju in trajnostnemu razvoju posveča potrebno skrb, predvsem pa ne zanemarimo priložnosti, ki se ponujajo z razvojem zelenih tehnologij in zahtevami ekološko vse bolj ozaveščenega prebivalstva... *(Posvet o možnosti financiranja in subvencij na področju energetsko varčnih zgradb ter oken, Kongresni center Brdo, 5. maj 2010)*

... Čim prej je treba pričeti reševati ključne probleme, ki danes zaznamujejo celotno lesno-predelovalno panogo, in posredno ali neposredno vplivajo na uspešnost poslovanja cele verige poslovnih subjektov, vezanih na to dejavnost (od večjih proizvodnih podjetij, kot tudi manjših mizarjev, oblikovalcev in dobaviteljev). »Rezultat« teh težav je, da je slovenska lesna industrija, še vedno delovno intenzivna panoga z nizko dodano vrednostjo. To stanje je posledica več dejavnikov - po eni strani gre za pomanjkanje konstruktivnega dialoga v sami branži in premajhno proaktivnost v globalnem trženju slovenske lesne industrije, problem pa je tudi odsotnost aktivne vloge države na tem področju kot pospeševalke tovrstne razvojne politike: večkrat sem že poudaril in to naj poudarim tudi danes, da bi ravno lesno-predelovalna panoga lahko bila glede na bogastvo te naravne surovine pri nas eden izmed paradnih konjev slovenskega gospodarstva... *(Posvet o možnosti financiranja in subvencij na področju energetske varčnih zgradb ter oken, Kongresni center Brdo, 5. maj 2010)*

... Nadvse nerazumljivo je, da les, ki porašča več kot dve tretjini slovenskega površja, kupujemo v sosednjih državah! Še bolj nerazumljivo je, da naša lesno-predelovalna podjetja kot svojo surovino uporabljajo slovenski les, ki prihaja iz avstrijskih žag. Nerazumljivo je tudi, da s surovino, ki predstavlja našo konkurenčno prednost, ne ravnamo dovolj smotrno! Prav tako je nerazumljivo, da lesno-predelovalna industrija danes zaposluje polovico manj ljudi, kot jih je pred leti in da letno izgubimo v lesno predelovalni industriji 10 % delovnih mest. Vsi ti podatki nas morajo zelo skrbeti! *(Posvet o možnosti financiranja in subvencij na področju energetske varčnih zgradb ter oken, Kongresni center Brdo, 5. maj 2010)*

... Podnebne spremembe, upadanje biotske raznovrstnosti, omejeni energetski viri, nizka stopnja dodane vrednosti, slaba konkurenčnost in nizka stopnja inovativnosti, nezaposlenost itd. so problemi, ki zahtevajo ukrepanje. In kje iskati poti iz težav, če ne ravno v virih, s katerimi razpolagamo sami! Eden od takih je zagotovo tudi les, saj je z njim pokrita več kot polovica površja Slovenije. Z dobrim gospodarjenjem z gozdovi, ter z ustrezno obdelavo in uporabo lesa je moč doseči dolgoročno dragocene pozitivne učinke na podnebje, okolje, naravo, energetsko in gospodarsko ter zaposlitveno bilanco države. Na to kažejo tudi izkušnje držav iz naše neposredne soseščine. *(Otvoritev prireditve »Čar lesa« in razstava notranje opreme iz lesa Ljubljana, Cankarjev dom, 12. maj 2010)*

... Danes se k lesu kot vrhunskemu materialu ponovno vračamo. Razlogi so različni. Gospodarski, energetski, okoljevarstveni, estetski, ne nazadnje tudi socialni. Nezadržno prehajamo v obdobje, ki bo zahtevalo tektonske premike v našem razumevanju družbenega razvoja in rasti. V kontekstu trajnostnega razvoja se bo sodobni človek ponovno vrnil k lesu kot strateški surovini. Les je vse bolj tesno vpet v koncept kakovosti življenja, ki nadomešča kvantiteto s kvaliteto. Ta tendenca se kaže v drugih delih Evropski unije, pa tudi pri nas. Kakovost življenja pomeni sonaravni razvoj, energetsko neodvisnost, zdravo bivalno okolje ... *(Otvoritev prireditve »Čar lesa« in razstava notranje opreme iz lesa Ljubljana, Cankarjev dom, 12. maj 2010)*

... Za državo z veliko lesno zalogo, kot je Slovenija, ki se zavzema za trajnostni razvoj, je gozdarstvo in še posebej lesno-predelovalna industrija izjemno pomembna panoga s pozitivnimi okoljskimi in gospodarskimi učinki, je razvojna priložnost za našo večjo prepoznavnost v evropskem in širšem prostoru. Zelo blizu mi je misel prof. Torellija, ki je ob neki priložnosti dejal, "da je les slovenski nacionalni material s čudovitimi atributi in da je njegova raba takorekoč domoljubno in okolju prijazno dejanje"... (Otvoritev prireditve »Čar lesa« in razstava notranje opreme iz lesa Ljubljana, Cankarjev dom, 12. maj 2010)

... Tradicija uporabe lesa je na slovenskem ozemlju zelo stara. Ne nazadnje so na ljubljanskem barju arheologi našli najstarejše ohranjeno kolo na svetu, izdelano iz lesa in staro več kot 5 000 let. V strugi Ljubljanice so odkrili sulice iz lesa tise, stare več kot 38 000 let. Tej tradiciji lahko sledimo vse do izdelovanja vrhunske suhe robe, katere slava je segala celo do Dunaja, svetovno znanih stolov in do izdelovanja vrhunskih smuči v najnovejšem času, ki je Slovenijo in njeno blagovno znamko naredila prepoznavno po celem svetu, še veliko preden smo si izborili lastno državo. Tako stopamo z dolgo tradicijo obdelovanja lesa v prihodnost družbe znanja in idej, ki bi lesu in lesnim izdelkom lahko prispevala najvišjo dodano vrednost. (Prireditve »Čar lesa« in razstava notranje opreme iz lesa Ljubljana, Cankarjev dom, 12. maj 2010)

... Gre tudi za oživiljanje dejavnosti, ki jih je globalizacija ali pa so jih naša privatizacijska stranpota zatrla. Dejavnosti, ki imajo v sebi bogastvo vsaj dostojnih delovnih mest in temeljijo na znanjih in drugih virih, ki jih imamo. Govorimo o lesno-predelovalni industriji, o nadomeščanju uvoženih energentov in o nadomeščanju lahkotno uvožene hrane... (20. srečanje državljanov pri Najevski lipi, Črna na Koroškem, 10. julij 2010)

... Zadržna organiziranost je po svoje tudi motnja, ovira pri uveljavljanju globalizacijskega vpliva transnacionalnih in globalnih blagovnih znamk. To je morda eden izmed razlogov za nekatere očitke združništvu. Po drugi strani pa si vsi, ki želimo dobro slovenskemu kmetijstvu, gozdarstvu, pridelavi in predelavi hrane, želimo tudi stalno izpopolnjevanje delovanja združne organizacije, odzivnost do potreb članstva in stopnjevanje notranje in zunanje učinkovitosti in smotrnosti združne organizacije. S tem, ko kvalitetno servisirate svoje člane, z organizacijo, znanjem, izkušnjami, izobraževanjem, vzgojo in z lastnimi viri, pomembno prispevate k izboljšanju podpornega okolja za primarno kmetijsko dejavnost. Pomemben je prispevek pri vključevanju gospodarsko šibkejših posameznikov v tržno gospodarstvo, zmanjševanju socialnih in regionalnih razlik, hitrejši razširjanje inovacij in prilagajanje proizvodnje tržnim potrebam. Na podlagi teh, širših družbenih funkcij združništva, lahko pridobijo vsi v prehranski verigi - cilj nas vseh mora biti kvalitetna in zdrava slovenska hrana, ki bo kmetu omogočala dostojno življenje in bo obenem dostopna potrošnikom... (Slovesnost ob podelitvi priznanj Združne zveze Slovenije, Gornja Radgona, 25. avgust 2010)

... Nacionalno pomembne vloge kmeta danes predstavljajo nasprotje in oviro udarnemu valu globalizacije, ki ga vodi zgolj po dobičku. Brez dobička seveda ni sodobnega gospodarstva, a dobiček naj bo sredstvo in ne cilj! Razveseljiv je velik poudarek kmetijskega ministra povečevanju prehranske samopreskrbe.

Po nekaterih analizah je stopnja samopreskrbe na področju zelenjave samo 18 %, kar pomeni velik izziv in priložnost za nekaj tisoč pošteno plačanih delovnih mest, za izboljšanje ekonomike kmetijstva, za izboljšanje zunanjetrgovinske bilance in – morda najbolj pomembno – izboljšanje kakovosti prehrane in zdravstvenega stanja prebivalstva... Skrbijo nas lahko delovna mesta v kmetijstvu in predelovalni industriji, še zlasti v gozdarstvu in predelavi lesa, kjer smo jih v zadnjih letih veliko izgubili. Skrbi nas lahko, da mladih ne zanima dovolj kmetovanje, da vse več kmetij ostaja brez naslednika.... Tem, že dlje časa trajajočim problemom, ki so odraz ukrepov v kmetijstvu v preteklosti, so se pridružili še problemi, ki jih je spodbudila ali okrepila svetovna gospodarska kriza in ki jih z zamikom, a z vso ostrino čuti tudi kmetijstvo - kaže se predvsem kot padec odkupnih cen, nelojalna konkurenca, obstoj nerazumnih cenovnih nesorazmerij v prehranski verigi na škodo kmeta, dumpinške cene tujih pridelovalcev v primerjavi s cenami bližje oziroma lokalno pridelane hrane itd... (Slovesnost ob podelitvi priznanj Zadružne zveze Slovenije, Gornja Radgona, 25. avgust 2010)

... Skozi trajnostni razvoj na področju kmetijstva, ki se kaže kot edina resna alternativa sedanji usmeritvi, moramo najti pot do uspešnega reševanja poseljenosti podeželja, odpravo zaraščanja obdelovalnih površin, do odprave grobih posegov pozidave in urbanizacije na drugi strani. Zelo nas lahko skrbijo delovna mesta v kmetijstvu in predelovalni industriji. Že večkrat sem izpostavil primer gozdarstva in predelave lesa, kjer smo v zadnjih letih izgubili kar 25 000 delovnih mest! Skrbi nas lahko, da mladih ne zanima dovolj kmetovanje, da vse več kmetij ostaja brez naslednika... Vse to ogroža našo samooskrbnost in prehransko varnost v prihodnosti. To pa so problemi, ki zadevajo ne le kmečko populacijo, temveč vso slovensko družbo... (*Tribuna Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije o težavah slovenskega kmetijstva in možnih rešitvah*«, Portorož, 6. december 2010)

... Težave slovenskega kmetijstva so tudi težave slovenske družbe in eno najpomembnejših področij iskanja bolj uravnoteženega, trajnostnega gospodarskega razvoja Slovenije, Evrope in sveta. Kmetijstvo še posebej nazorno kaže, da mehanizem svobodne tržne konkurence ne more sam optimalno urejati razmer na tem področju. Na temelju izvornih družbenih vrednot oblikovana državna politika mora postavljati razumen okvir delovanja tega področja in omogočiti ekonomsko sprejemljive in poštene pogoje dela vsem udeležencem vrednostne verige. Problematika kmetijstva kot dejavnosti zahteva sistemske rešitve, če nočemo razgraditi celotnega sistema in pahniti tiste, ki še želijo obdelovati zemljo, na družbeno obrobje. Pripravljavci zakonov pogosto premalo upoštevajo večrazsežnost kmetijstva... (*Tribuna Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije na temo »Težave slovenskega kmetijstva in možne rešitve*«, Portorož, 6. december 2010)

... Zavedamo se, da je kmetijstvo bilo in ostaja strateška gospodarska panoga, in da so neprecenljivega pomena njegovi številni negospodarski učinki, kot so enakomerna poseljenost, socialno in regionalno ravnovesje v razvoju Slovenije, ekologija, sonaraven razvoj in bio-diverziteta. Najpomembnejši negospodarski vidik pa je zagotovo zaščita in ohranitev nacionalne samobitnosti, saj je kmet lastnik in upravljevec temeljnega naravnega vira -

zemlje, ki je naravna substanca za preživetje posameznika, naroda in države...
(38. letni posvet zadrušnikov, Portorož, 8. marec 2011)

... Priča smo zaskrbljujočemu procesu propadanja malih pridelovalcev in posledično številnim negativnim pojavom, kot. je npr. zaraščanje kmetijskih zemljišč, ali njihova pozidava in odvisnost od uvoza oz. nesamozadostnost pri nekaterih produktih. Kmetijska proizvodnja »od semena do polic« se nevarno koncentrira v rokah multinacionalk, ki na tržišču narekujejo proizvodnjo, pogoje in cene. Danes 52 % BDP na svetu, kar pomeni proizvodnjo vseh dobrin in storitev, nadzira le 500 multinacionalk... Globalizirano industrijsko kmetijstvo prinaša dobiček le majhni skupini in jemlje delo in dohodek široki množici ljudi, zaradi odvisnosti od uvoza pa transnacionalke ogrožajo avtonomnost in suverenost številnih držav v razvoju in jih potiskajo v še večjo revščino. Globalizacija dobesedno iztreblja malega kmeta. Danes 23 % svetovnega prebivalstva poseduje 76 % zemlje, a če se bo sedanji trend nadaljeval, se bo delež lastnikov zemlje do leta 2020 znižal na 2 %, ker bo 600 milijonov kmetov preprosto izginilo. *(38. letni posvet zadrušnikov, Portorož, 8. marec 2011)*

... Wikipedična družba je s sodobnimi informacijskimi orodji prisotna vsepovsod, pronica v vse družbene pore. Posameznik je postal del globalnega informacijskega uma, vsi skupaj pa nevarno tonemo v morje povprečnosti, kjer je vse enakega okusa. Zato je ena od nalog lokalnih skupnosti, da skrbno ohranjajo in razvijajo prvine svoje lokalne identitete, svoje tradicije. Prav lokalno je tisto, kar nas ločuje od globalnega in to je danes lahko dodana vrednost! Običaji, navade, obrt, kulinarika, narečja... vse to je odraz našega izvornega naravnega okolja, ki je v stoletjih kreiralo družbeno okolje in nas same. Lokalne posebnosti postajajo kot živa preživeta tradicija vse večji izziv načrtovalcem v prihodnosti. Potrebna je vizija, kako staro umestiti v novo in oblikovati novo kvaliteto. Tako se na primer tudi ne sprašujemo več, ali je lokalna trajnostna samooskrbnost anahronizem iz preteklih časov ali pa je to družbeni model prihodnosti. Ali so civilne iniciative zgolj odraz krize vodenja ali nov način mrežnega družbenega delovanja. Inoviranje v smeri trajnostnega razvoja postaja sestavni model podjetniškega razmišljanja, pa naj gre za kmetijstvo, gozdarstvo, obrt ali turizem... *(2. konferenca o inovativni lokalni skupnosti na temo »Vloga inovativnih lokalnih skupnosti pri razvoju sodobne družbe«, Šentrupert, 11. marec 2011)*

... Človeštvu je v preteklosti les omogočil odločilen civilizacijski preboj. Najprej kot energent, nato kot orodje in orožje, in danes kot gradivo za objekte in izdelke. Uporaba lesa se v času vse bolj trajnostnih razvojnih usmeritev ponovno kaže kot velika razvojna prednost, pri nas še vedno bolj kot priložnost. Pri tem je les nadvse žlahtna surovina z neizmerno uporabnostjo. *(Prireditel »Čar lesa 2011«, Ljubljana, Mestna hiša, 16. maj 2011)*

... Ni dostojnega življenja, ni življenjskega dostojanstva brez kakovostnih delovnih mest. Po nekaterih izračunih bi samo s trajnim projektom energetske sanacije zgradb lahko trajno zaposlovali več kot 15 000 ljudi. S tem se deloma prekrivajo naši izračuni po drugem kriteriju, da bi gozdarstvo in lesno-predelovalna industrija lahko ponudila do 30 000 novih, ali ponovno aktiviranih

delovnih mest. Les je ena izmed dragocenih priložnosti da našim državljanom ponudimo možnost doživeti občutenje uspeha. Uspeh pa je najmočnejši motivator. Samo z motiviranimi državljani bomo lahko napravili preboj iz paralize ustvarjalnosti in se uprli plimovanju negativnega duha v današnji Sloveniji. *(Prireditev »Čar lesa 2011«, Ljubljana, Mestna hiša, 16. maj 2011)*

... Med strukturnimi ukrepi, ki bi lahko bistveno pripomogli k izhodu iz krize, smo večkrat posebej izpostavili spodbujanje razvoja, proizvodnje in uporabe proizvodov in sistemov s področja ekologije in obnovljivih virov energije, s posebnim poudarkom na oblikovanju nacionalnega lesnega programa, ki smo ga poimenovali z delovnim imenom »LES«. Državni svetniki smo v številnih razpravah na to temo ugotavljali, da je nujen multidisciplinaren pristop, ki bi celovito zajel dejavnosti različnih ministrskih resorjev, ki posegajo na področje uporabe lesa. Le tako bi nacionalni program lahko vključeval aktivnosti od gozdarstva do predelovalne industrije in industrije finalnih izdelkov. Tudi s tem ciljem smo v Državnem svetu ustanovili Svet za inovativno družbo. *(Prireditev »Čar lesa 2011«, Ljubljana, Mestna hiša, 16. maj 2011)*

... V času gospodarske krize in energetskih težav ima preusmeritev na sonaravne materiale še poseben pomen. Po ocenah strokovnjakov bi v naslednjem desetletju morali v Sloveniji, glede na naravne danosti, povečati porabo izdelkov iz lesa na prebivalca na vsaj za petkrat, na en kubični meter/prebivalca (trenutna raba je pod 0,2 m³/prebivalca). V sosednji Avstriji, na primer, so si zadali cilj, da do leta 2020 dosežejo porabo na prebivalca 1,2 m³, pa čeprav imajo razpoložljive lesne surovine na prebivalca manj kot v Sloveniji. *(Prireditev »Čar lesa 2011«, Ljubljana, Mestna hiša, 16. maj 2011)*

... Nizka samooskrba privablja multinacionalke, ki vedo, da bodo z lahkoto prodale hrano v našo državo. Ker je povpraševanje večje od ponudbe, se cene višajo. Konkurenca je slaba, naših alternativ je premalo. Podpiramo usmeritev v 80 % samooskrbe kot strateški nacionalni cilj! Premalo ljudi se že zaveda, da je treba jesti lokalno pridelano hrano! Kratka transportna pot „od njive naravnost do mize“ je pomembna z več vidikov. Gotovo imajo slovenska zelenjava, mleko in meso prav zato, ker so slovenski, več možnosti za kratko transportno pot, torej tudi več možnosti za svežino in – kar je morda še bolj pomembno – več možnosti, da hrana ni kakorkoli kemično obdelana za preživetje dolge poti. Kratka transportna pot je seveda pomembna tudi iz ekoloških vidikov - najkrajša je transportna pot z domačega vrta ali sosedove kmetije do naše mize... *(Podelitev priznanj Zadružne zveze Slovenije AGRA 2011, Gornja Radgona, 24. avgust 2011)*

... Gozdovi so naše veliko naravno bogastvo. Raztezajo se na milijon dvesto tisoč hektarih in njihova površina še narašča. Za trajnost in razvoj morajo skrbeti lastniki, a je varovanje okolja in živali in drugih vrst v njem prepomembno, da bi ga prepuščali ozkim interesnim skupinam, saj je na gozd v Sloveniji vezano približno 950 vrst rastlin, 95 vrst ptic 70 vrst sesalcev, 17 vrst dvoživk, 10 vrst plazilcev in mnogo manjših organizmov iz drugih živalskih skupin. Zavedati pa se moramo, da je pri nas kar 70 % gozdov v zasebni lasti, in da govorimo o 489 tisoč gozdnih posestnikih. Zato je celostno upravljanje z gozdovi, ne glede na lastništvo - edini mogoč in pravilen način. Slovenija je t. i.

vroča točka biotske pestrosti v Evropi in v ekosistemskem smislu so najpomembnejši prav gozdovi, zato je odgovornost za vzdrževanje njihove dobre kondicije izjemnega pomena za ohranjanje živalskih in rastlinskih vrst. *(3. dnevi slovenskega lovstva, Novo mesto, 4. september 2011)*

... So strateška področja kjer se moram globalizaciji navkljub bolj opreti na lastne vire in znanja. Eno od teh področij je samooskrba s hrano. Brez vsega ostalega lahko nekako preživimo, brez hrane in vode ne! Pametna država ima zato urejene razmere za učinkovito pridelavo hrane, ki postaja ena ključnih nacionalnih prioritiet, tudi resnično vprašanje nacionalne varnosti. Študije kažejo, da smo Slovenci glede prehranske varnosti na repu evropskih držav. Ogroža nas izguba kmetijskih zemljišč zaradi urbanizacije in zaraščanja, v zadnjem času pa predvsem pridelava industrijskih rastlin za energente. Glede na to, da smo izgubili veliko obdelovalnih površin zaradi gradnje, da je samooskrba s hrano v Republiki Sloveniji na kritično nizki ravni, in da se povečuje obseg kmetijskih površin v zaraščanju, ni primerno, da hrano predelujemo v goriva. Dejstvo je tudi, da smo v zadnjih petdesetih letih prešli iz razmerja 50 % gozdov in 50 % ostalih površin na razmerje 60:40 v korist gozdov. To je po svoje tudi pozitivno, vendar bolj v smislu priložnosti. *(Posvet o samooskrbni pridelavi hrane v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 27. oktober 2011)*

... V Sloveniji imamo dovolj znanja, da ustvarimo, uskladimo in uresničimo sodoben koncept za umno rabo lesa, ter ustvarimo trdno podlago za razvojni preboj gozdarske, lesarske, papirniške in drugih na lesu temelječih gospodarskih panog. Presekati moramo z prakso, da Slovenija predstavlja poceni kolonijo za črpanje našega visokokakovostnega nepredelanega lesa! *(22. sejem pohištva Ambient Ljubljana, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 8. november 2011)*

... Lahko rečemo, da se v lesu skriva potencial za prepoznavnost in ugled, za poslovno kakovost, uspešnost in inovativnost. Les je namreč veliko več kot surovina za kurivo! Možnosti njegove uporabe so zelo različne in so zato tudi izziv za interdisciplinarno obravnavo s strani oblikovanja, arhitekture, gradbeništva itd. Iz lesa lahko izdelamo čudovite izdelke in umetniške predmete. Zato bi les s sečnjo v resnici moral šele začeti živeti svoje polno uporabno življenje. *(22. sejem pohištva Ambient Ljubljana, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 8. november 2011)*

... Zadnje analize kažejo, da nismo v Sloveniji s samo gozdarsko dejavnostjo v zadnjih 10 letih nikoli dosegli 1 % BDP. Verniki finančne industrije bi rekli, in govorijo, da je to zanemarljivo, nepomembno področje. A na drugi strani smo na področju lesno-predelovalne industrije izgubili nekoč solidno plačanih 30 000 delovnih mest. Nekateri izmed organizatorjev tega sejma ste predstavili ocene, da bi lahko s pravilnim pristopom na tem področju razvili celo 60 000 delovnih mest. Vsekakor lahko govorimo o potencialu vsaj 1 milijarde € dodane vrednosti! *(22. sejem pohištva Ambient Ljubljana, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 8. november 2011)*

... Tudi dandanes izdelamo največ pohištva iz lesa. To so izdelki z najvišjo dodano vrednostjo. Pri obdelavi lesa je človek morda dosegel večjo spretnost

kot v obdelavi katerega koli drugega materiala. Slovenci se ponašamo z zelo veliko gozdnatostjo, tradicijo in znanjem, zato bi morala biti povečana sečnja in pospešena predelava lesa v izdelke z najvišjo dodano vrednostjo povsem logična usmeritev naše države... (22. sejem pohištva Ambient Ljubljana, Ljubljana, Gospodarsko razstavišče, 8. november 2011)

... Pomembno je, da država ustvarja okolje za dobro organizirane in kadrovsko usposobljene zadruga, ki bodo kmetu zagotovile čim boljšo podporo. Pomembno pa bi tudi bilo, da bi državna, evropska in svetovna politika bolje slišala in doumela sporočilo združništva – da ključ za izhod v krizo ni v varčevanju ki ogroža raven družbenega standarda za državljane, ključ ni v klečanju pred diktatom ponorelih finančnih trgov, ključ je v spodbujanju aktivnosti državljanov, v bolj poštenih delitvi in v solidarnosti. Razmišljajmo združniško in stopili bomo na pravo pot! (Letni posvet Zadruga zveze Slovenije, Portorož, 6. marec 2012)

... Naš skupni cilj mora biti čim boljša zakonodaja. V pogojih družbene krize v svetu, v EU in v Sloveniji, so dobile tradicionalne dobrine in vrednote nov, nacionalni pomen. Gre za zemljo, za gozd, za slovenske kmetijske pridelke in proizvode, za lesno predelovalno industrijo, za združništvo, sonaravno kmetijstvo, za slovensko energetiko – za slovensko dodano vrednost, ki naj bo temelj ohranjanja in izboljševanja ravni kakovosti življenja naših državljanov. Državni svet je zaradi svoje tesne povezanosti lokalnimi skupnostmi in ustavno opredeljenimi drugimi interesnimi skupinami, pripravljen in zainteresiran nuditi pomoč pri uveljavljanju tudi agrarnim skupnostim... (1. skupščina agrarnih skupnosti Slovenije, Sežana, 2. junij 2012)

... Evropska unija je zanemarila pomen delovnih mest, se prepustila utvaram prehoda v nekakšno »družbo znanja«, kot da bi 500 milijonov državljanov EU bili računalniški moduli, ki jim lahko naložimo novo programsko opremo. Sedaj tako proizvode kot znanje uvažamo iz Kitajske, uvažamo cenene prehranske in druge izdelke iz celega sveta, naše delo pa naj bi bilo predrago! A gre za ljudi, gre za nas, ki ne moremo pristati, da bi delavoljne državljane slab gospodarski sistem izločal kot nepotrebne... Potrebujemo obujanje dejavnosti, kjer bomo lahko dodajali vrednost na področju industrije, pridelave in predelave hrane, gozdarsko-lesne gospodarske verige, gospodarskih dejavnosti na področju »zelene industrije«, gospodarskih dejavnosti na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije. Navedeno bi lahko kaj hitro prineslo 50 000 dodatnih delovnih mest, in s tem prepolovilo sedaj zaskrbljujoče visoko število brezposelnih. Po velikih političnih zgodbah so danes v ospredju zgodbe vsakdanjega preživetja, iskanja zaposlitve, ohranjanja dosežene ravni socialnega varstva, zdravstvene oskrbe, izobraževanja... Okoliščine, v katerih smo se znašli, so prizadele dostojanstvo mnogih posameznikov in družin. Prišel je čas, ko moramo spet stopiti skupaj in doseči konsenz o temeljnih razvojnih vprašanjih. Tako, kot smo ob osamosvojitvi odločno strnili vrste, jih moramo tudi sedaj in najti poti in izhode iz krize. Ti zagotovo so in lahko jih najdemo! (Slovesnost ob dnevu državnosti, Škofja Loka, 25. junij 2012)

... Poleg lesa, vode, geostrateškega položaja je tu slovenski človek, inženir, delavec, poslovnež. Industrijska kultura, ki se je več kot sto let razvijala v

slovenskem narodu in sedaj naciji, daje dobro osnovo za slovensko konkurenčnost na presečišču mehanike in računalništva. Tisto, kar smo na področju realnega sektorja v zadnjih 20 letih izgubili, a smo prej imeli, so povezovalne entitete, inženiringi. Nekoč smo bili v stanju zgraditi energetske in telekomunikacijske objekte, postavljati žerjave in jezove, odločevalci v samostojni Sloveniji pa za zahtevnejše gospodarske koncepte niso imeli dovolj posluha. *(Posvet z naslovom Slovenija mora ostati proizvodna država, Ljubljana, Državni svet, 12. september 2012)*

... Kar nam manjka je poslovni model, ki bi omogočil, da bi v Sloveniji postavili enega ali morda dva velika lesno-predelovalna obrata, katerih zmogljivost bi morala presežati 500 tisoč kubičnih metrov predelanega lesa. In bi bila ekonomsko in tehnološko dovolj močna, da bi bila dovolj velika kupca in predelovalca lesa, da bi zadovoljevala potrebe različnih industrijskih panog in postala pomembna spodbujevalca razvoja. Če bi taka obrata imeli, se ne bi moglo več zgoditi, kot se je pri gradnji novega mostu v Novem mestu, da so morali pred izdelavo mostne konstrukcije slovenski les peljati na razrez v Avstrijo. *(Posvet z naslovom Slovenija mora ostati proizvodna država, Ljubljana, Državni svet, 12. september 2012)*

... Davčno je torej treba nagraditi dobro gospodarjenje z gozdom in kaznovati slabo. A brez naročil ni posla. Spodbuditi je treba uporabo lesa v gradbeništvu, izgradnjo javnih objektov in neprofitnih stanovanj za mlade družine, izkoristiti potencialne uveljavljenih slovenskih proizvajalcev. Les se vse bolj uveljavlja kot sodoben visokotehnološki material. Prodrla je nanokristalinska celuloza, visokotehnološki material na osnovi lesa, z osemkratnikom raztezne trdnosti jekla, univerzalne uporabnosti. A predvsem gre za inovativnost spoznavanja in spoštovanja naših nacionalnih danosti in priložnosti... *(Posvet z naslovom Slovenija mora ostati proizvodna država, Ljubljana, Državni svet, 12. september 2012)*

9. Solidarnost med generacijami

Mag. Kavčič med slušatelji projekta Simbioz@ - računalniškega opismenjevanja starejših, Kranj, Mestna knjižnica, 17. oktober 2012

... Velike demografske spremembe, ki smo jim v zadnjih desetletjih priča v Evropi in Sloveniji, že zahtevajo odziv v obliki novih oblik solidarnosti med generacijami. Življenjska doba se podaljšuje. Spreminja pa se tudi profil upokojencev, ki so vse bolj izobraženi, zato imajo tudi višja pričakovanja, kako aktivno in kvalitetno preživeti prosti čas. Ena od možnosti bolj kvalitetnega preživljanja tretjega življenjskega obdobja je tudi integracija v vzgojo mladih in sicer ne le na temelju sorodstvenih vezi, temveč tudi prostovoljstva. Na ta način lahko pridobijo vse generacije. Mladi, starejši in t.i. »sendvič« generacija, ki je razpeta med skrbjo za obe generaciji... (Otvoritveni forum 8. festivala za tretje življenjsko obdobje pod geslom »Za strpno in socialno sožitje vseh generacij«, Ljubljana, 30. september 2008)

... Z različnimi oblikami sodelovanja pri vzgoji otrok in mladine je mogoče krepiti in ohranjati sožitje ter povezanost med generacijami, zviševati kvaliteto odnosov in posledično kvaliteto socialnega življenja. Starejši se na ta način ne čutijo družbeno izolirani in izločeni, temveč družbeno zaželeni in potrebni; mladi pa, poleg življenjskih vodil, dobijo priložnost spoznati specifične potrebe starostnikov, oblikovati širši socialni čut in čut za solidarnost ter pomoč, postati strpni in razumevajoči, manj nasilni ter razumeti obdobje starosti v vsej kompleksnosti... (Otvoritveni forum 8. festivala za tretje življenjsko obdobje pod geslom »Za strpno in socialno sožitje vseh generacij«, Ljubljana, 30. september 2008)

... Zaskrbljuje nas lahko potiskanje starejših v socialni geto. Medijsko idealiziranje ali celo malikovanje mladosti, vliva nekakšen strah pred staranjem in starostjo! Zato je zelo pomembno mladim pokazati, da je lahko tudi starost lepa in polna novih priložnosti, ter da tesnejša medgeneracijska povezanost lahko prispeva k višji kvaliteti življenja posameznika, družine in družbe... *(Otvoritveni forum 8. festivala za tretje življenjsko obdobje pod geslom »Za strpno in socialno sožitje vseh generacij«, Ljubljana, 30. september 2008)*

... Pridružujem se stališčem tistih, ki menijo, da bi se moralo več energije v prihodnosti usmeriti v zagotavljanje kakovostnega staranja in spodbujanje zdravega načina življenja tudi v tretjem življenjskem obdobju. To pa je, kot že rečeno, mogoče le na podlagi dobrih medgeneracijskih odnosov, ki temeljijo na spoštovanju, strpnosti in solidarnosti ter sprejemanju starosti kot enakovredne ostalim življenjskim obdobjem. Staranje prebivalstva namreč ne sme biti razumljeno zgolj kot problem, ampak mora postati izziv za oblikovanje prijaznejše družbe bogatejših notranjih medčloveških razmerij! *(Otvoritveni forum 8. festivala za tretje življenjsko obdobje pod geslom »Za strpno in socialno sožitje vseh generacij«, Ljubljana, 30. september 2008)*

... Vendarle pa moramo izhajati iz sedanosti, iz dejstva, da živimo v družbi, kjer so storilnost, produktivnost in ekonomski kazalci žal velikokrat, če ne že praviloma, pred toplimi medčloveškimi odnosi. Tem spremembam se je prilagajalo tudi življenje v družini. V preteklosti je bila starost v očeh mlajših generacij globoko spoštovana in občudovana. To ni veljalo le za Rimljane in stare Grke, ki so starejše še posebno spoštovali in imeli do njih prav poseben odnos. To je veljalo tudi za stare Slovence. Modreci, filozofi, politiki, vaški starešine, zdravilci, vrači ali plemenski poglavarji so bili vselej izbrani prav iz vrst najstarejših članov. Morda so naši predniki videli in spoznali stvari, ki nam danes ostajajo skrite. Dejstvo je, da starejši prebivalci v današnji družbi ne zasedajo položaja, ki se je v večini drugačnih ureditev in različnih zgodovinskih obdobjih zdel samoumeven. Kaj se je zgodilo z miselnostjo, ki je starost povezovala z modrostjo in plemenitostjo? Kdaj je usahnilo spoštovanje do oseb z bogatimi življenjskimi izkušnjami? *(Otvoritveni forum 8. festivala za tretje življenjsko obdobje pod geslom »Za strpno in socialno sožitje vseh generacij«, Ljubljana, 30. september 2008)*

... V času, ko je se zakon preživetja najmočnejšega očitno prenesel tudi na človeka, je položaj starejših predvsem odraz in posledica mačehovskega odnosa države do skupine ljudi, ki je svoj velik prispevek skupnosti oddala v preteklosti. Posledica neprimerne odnosa je tudi pomanjkanje mest v domovih. Aktualna statistika na ravni Slovenije govori o seznamu kar 14.678 čakajočih, od katerih mnogi že več let čakajo na mesto v domovih. Glede na to, da se število starejših prebivalcev hitro povečuje in da je že vsak deveti Slovenec starejši od 65 let, število oseb nad 65 let starosti pa naj bi se do leta 2025 skoraj podvojilo, je Slovenija, po mojem globokem prepričanju, do sedaj na področju oskrbe starejših premalo postorila... *(Otvoritveni forum 8. festivala za tretje življenjsko obdobje pod geslom »Za strpno in socialno sožitje vseh generacij«, Ljubljana, 30. september 2008)*

...V času individualizma ter večne tekme in rivalstva med posamezniki, kot se zdi pa tudi med generacijami, naenkrat ni več dovolj prostora za družbeno odgovornost do skupine ljudi, ki danes predstavlja že 16% prebivalstva. Starejši občani so prevečkrat potisnjeni na družbeno obrobje... (Otvoritveni forum 8. festivala za tretje življenjsko obdobje pod geslom »Za strpno in socialno sožitje vseh generacij«, Ljubljana, 30. september 2008)

... V prihodnosti bomo morali več energije usmeriti v zagotavljanje kakovostnega staranja in spodbujanje zdravega načina življenja tudi v tretjem življenjskem obdobju. To pa je mogoče le na podlagi spoštovanja starosti ter njenem sprejemanju kot enakovrednega ostalim življenjskim obdobjem. Tako kot je posebno obdobje otroštva, mladosti, zrele delovne dobe, tako je specifično obdobje starosti. Vsako ima svoje zakonitosti. To, da se je življenjska doba podaljšala, je lahko za vse le pozitiven izziv. Izziv, kako čim bolj kakovostno preživeti čas, ki ga v starosti resnično lahko izkoristimo za vse tisto, česar v letih, ki ga je narekoval neizprosno delovni tempo in številne obveznosti, nismo mogli uresničiti. Obdobje starosti je zato lahko priložnost, da še vedno uresničimo kakšno izmed svojih skritih in neuresničenih želja ali ambicij. Vsak dan znova pa se zavedajmo, da se nahajamo v zlatih letih, ko je mladost srečala starost... (7. obletnica delovanja Doma starejših Na Fari pri Prevaljah, Prevalje, 21. november 2008)

... Vselej kadar pridejo v javnost razkritja nasilja nad starejšimi - v okviru družine, institucionalnega varstva in v družbi nasploh, smo lahko globoko zaskrbljeni. Še bolj pa nas lahko zaskrbljuje »temno polje« zamolčanega nasilja o katerem ni podatkov. Zavedati se moramo, da je slovenska družba starajoča se družba. V družbi, ki se stara, pa mora pojem medgeneracijske solidarnosti zavzeti osrednje mesto. Kajti za narod, ki je številčno šibak, je pomemben in dragocen prav vsak posameznik! (Nasilje kot največja kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Ljubljana, 15. junij 2009)

... Danes, v pogojih svetovne krize, gre predvsem za dostojanstvo. Za dostojanstvo upokojenca, za dostojanstvo delavca, za dostojanstvo slehernega državljana. Dostojanstvo je ogroženo! Pravijo, da ni denarja za dostojne pokojnine, za dostojne plače. To ni zgolj slovenska, to je svetovna tegoba. A pravim vam, da denar je! Tokovi denarja, tokovi vrednosti pa zadnja desetletja tečejo v smeri mednarodnih politično-gospodarskih elit. Zato je vprašanje dostojanstva povezano v vprašanju novega družbenega dogovora. Ali hočemo družbo plenilske elite in ostalih, ali hočemo skladno zgrajeno družbo, prijazno vsem državljanom? O tej viziji se moramo najprej sporazumeti, potem bo lažje! (Otvoritev 9. festivala za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana, Cankarjev dom, 30. september 2009)

... Diskriminacija starejših se pojavlja pri omejevanju možnosti zaposlovanja in izobraževanja v tretjem življenjskem obdobju, pri zmanjšanih možnostih preživetja zaradi nizkih pokojnin in pri omejevanju osebnih pravic. Evropske države in svetovna javnost tako zadnja leta med prednostne naloge uvrščajo prav področja povezana s staranjem prebivalstva. Temu sledi tudi Slovenija. Pa naj gre pri tem za zdravstveno in socialno politiko ali zgolj spremenjeno dožemanje položaja starejšega prebivalstva ter njegovih čedalje večjih in bolj

specifičnih potreb... (*Otvoritev 9. festivala za tretje življenjsko obdobje, Ljubljana, Cankarjev dom, 30. september 2009*)

... Ob vseh izjemno perečih problemih, s katerimi se sooča populacija starejših in o katerih smo že večkrat razpravljali tudi v tej dvorani, prerediti zasledimo razmišljanje, da staranje prebivalstva predstavlja civilizacijski dosežek, na katerega smo lahko ponosni! Ta uspeh je posledica razvoja medicine, znanosti in tehnike, razvoja družbenih odnosov, temelječih na vrednotah solidarnosti, sodelovanja, razumevanja in sožitja med generacijami. Žal razvoj in utrjevanje teh odnosov ne sledi v tako hitrem tempu razvoju znanosti in tehnologije. Odpirajo se nevarne škarje praznine družbenih razmerij. Te od oblikovalcev politik zahtevajo, da se medgeneracijska razmerja, v sodelovanju s stroko in civilno družbo, opredelijo na novo... (*O zagovorništvu starejših, Ljubljana, Državni svet, 14. junij 2010*)

... Staranje prebivalstva in iz leto v leto višja pričakovana življenjska doba prinašata v življenje posameznika in družbe številne spremembe. Zelo je pomembno, da je starejša populacija močno prisotna pri odločanju! Vsako izključevanje je neposredno uperjeno proti vzpostavitvi pogojev za kakovostno staranje in oskrbo starejših ter v temeljih ogroža medgeneracijsko solidarnost. Zato je treba čim pogosteje in javno izpostaviti vsebinsko obogatitev, ki jo starost prinaša k družbenemu razvoju. To je po eni stvari tisto, kar so starejši v svojem življenju ustvarili, predvsem pa življenjske izkušnje in modrosti, ki jih lahko na različne načine posredujejo... (*O zagovorništvu starejših, Ljubljana, Državni svet, 14. junij 2010*)

... Medgeneracijsko povezovanje, sodelovanje oz. sožitje se lahko udejanja v različnih oblikah, njegov največji sovražnik pa so predsodki o starosti. Strinjam se z mislijo Swetta Mardena Orisona, da »edine resnične omejitve naših možnosti ležijo v naših lastnih mislih in predstavah«. Stereotipi so velika ovira. Dejstvo, da postaja slovenska družba opredeljena z naraščajočim deležem starejše populacije, terja v prvi vrsti spremembo naših vrednot, norm, tradicije in navad. Odpraviti moramo strah pred starnjem ter spremeniti klišeje, mite in predsodke, ki enačijo starost z družbenim bremenom in šibkostjo. Novi modeli delovnih razmerij in nove možnosti izobraževanja in usposabljanja morajo temeljiti na ustvarjalnosti, vključenosti in radoživosti tudi po 60. letu starosti... (*Posvet o zagovorništvu starejših, Ljubljana, Državni svet, 14. junij 2010*)

... Prav socialni kapital, ki se kaže v tesni povezanosti generacij, generacijskem sožitju, spoštovanju in izmenjavi znanj in veščin, je odločilen pri spodbujanju ustvarjalnosti in inovacijske dejavnosti vseh generacij. Ta proces ni nikoli končan. Ustvarjalnost je postala del vseživljenjskega učenja, ki je pospeševalec inovacij in ključni dejavnik za razvoj osebnih, poklicnih, podjetniških in socialnih kompetenc... (*2. konferenca o inovativni lokalni skupnosti na temo »Vloga inovativnih lokalnih skupnosti pri razvoju sodobne družbe«, Šentrupert, 11. marec 2011*)

... Dandanes staranje poteka v informacijski dobi. V okoliščinah epohalnega visokotehnološkega razvoja prav tehnologija marsikdaj narekuje odnose in jih, žal, prevečkrat postavi na stranski tir. Zato je osebni medčloveški stik

pomemben tudi za to, da se vedno znova zavemo, da je tehnologija le dragoceno orodje, koristen pripomoček, ki ne more nadomestiti živega medčloveškega odnosa. Lahko pa tehnologija zagotovo v marsičem olajša in prispeva k veliko bolj smiselnemu, plodnemu in s tem bogatemu življenju tudi v tretjem življenjskem obdobju. Sodobne tehnologije res lahko odtujujejo, lahko pa nas tudi zbližujejo, dajejo pozitivno energijo za nov dan, za življenje naprej. V vsakem primeru je pomembno, da imamo vsaj osnovno znanje, kako nove tehnologije, ki so nam vse bolj dostopne, sploh uporabljati... (Novinarska konferenca o začetku projekta o računalniškem opismenjevanju starejše generacije v Sloveniji, Ljubljana, Knjižnica Otona Župančiča, 6. april 2011)

... Kako bo demografski dejavnik vplival na potrebo po dolgotrajni oskrbi, je odvisno od incidence kroničnih bolezni in onemoglosti. Pesimistični scenarij predpostavlja, da daljša življenjska doba pomeni tudi več let preživetih v bolezni in zato znatno višjo potrebo po dolgotrajni oskrbi. Optimistični scenarij pa predvideva več pričakovanih let zdravega življenja in s tem le zmerno povečanje potrebe po dolgotrajni oskrbi. Vendar pa je tudi po optimističnem scenariju pričakovan močan porast javnih stroškov dolgotrajne oskrbe. V središču razmisleka sodobnih razvitih družb sta zato predvsem dve vprašanji: prvič, na kakšen način najti ustrezen odgovor skupnosti za vsakega posameznika, ki potrebuje dolgotrajno oskrbo, ter drugič, kako ustvariti solidarnostni sistem financiranja, ki bo vzdržen tudi na dolgi rok. Najpomembnejša vprašanja so torej povezana z organizacijo različnih oblik storitev dolgotrajne oskrbe in z njihovim financiranjem. A zavedati se je treba, da tudi splošna pravica do oskrbe ne pomeni nujno tudi resnične izenačenosti vseh državljanov. Vendarle pravični in solidarnostni sistemi financiranja lahko že v osnovi preprečijo, da bi potreba po zdravstvu ali oskrbi vodila v revščino in finančno odvisnost... (Posvet na temo »Predstavitve predlogov zakonodaje na področju dolgotrajne oskrbe«, Ljubljana, Državni svet, 5. maj 2011)

... Zavedamo se, da je javno izgovorjena beseda na temo diskriminacije starejših še kako pomembna za povečevanje gostote zavesti o pomenu medgeneracijskega sodelovanja, vključevanja starejših v procese odločanja in stopnje kultiviranosti odnosov v celotni družbi. Čeprav se sodobne družbe zavedajo izzivov in sprememb, povezanih s povečevanjem deleža starejšega prebivalstva, pravih rešitev še niso našle. A vse bolj se uveljavlja stališče, da morajo odgovore skupaj poiskati vse generacije in da mora njihovo iskanje temeljiti na dialogu in medsebojnem sodelovanju... (O diskriminaciji starejših, Ljubljana, Državni svet, 14. junij 2011)

... Žal tudi starejši vse bolj čutijo posledice gospodarske krize, moralne erozije in spremenjenih razmer v družbi. Kljub deklarativnim zavezam, je diskriminacijo opaziti marsikje. Včasih odkrito, veliko pogosteje pa je zakrita in prefinjena. A družba kot celota se bo preprosto morala navaditi na to, da starejši ostajajo vse dlje umsko in telesno dejavni in da imajo o stvareh pravico izrehati svoje mnenje. Zavedati se je tudi treba, da razpolagajo ljudje v tretjem življenjskem obdobju z ogromnim znanjem in izkušnjami, ki jih je neodgovorno ignorirati. Znanja in izkušnje, pridobljenih v desetletjih ustvarjalnega življenja, ne gre zanemariti, ampak po najboljših močeh vključevati. Kajti znanje nima časovnega predznaka - je univerzalna kategorija, ki bogati posameznika in

družbo kot celoto. Da pa bi se s pridobljenim bogatim znanjem, izkušnjami in življenjsko modrostjo starejši sploh lahko vključevali v raznolike družbene procese, je treba najprej odpraviti strah pred staranjem ter spremeniti klišeje, mite in predsodke, ki enačijo starost z družbenim bremenom in šibkostjo... (O diskriminaciji starejših, Ljubljana, Državni svet, 14. junij 2011)

... Družba 21. stoletja se bistveno spreminja in spremembe so hitrejše kot kdajkoli prej. Vse bolj številčno starejše prebivalstvo ostaja prevečkrat odrinjeno na obrobje, socialno izključeno in s tem diskriminirano. Diskriminacija se največkrat pojavlja pri omejevanju možnosti zaposlovanja in izobraževanja v tretjem življenjskem obdobju, pri zmanjšanih možnostih dostojnega preživetja zaradi nizkih pokojnin in pri omejevanju osebnih pravic, še posebej ko gre za invalidne in bolne starejše osebe... (O diskriminaciji starejših, Ljubljana, Državni svet, 14. junij 2011)

... V preteklosti je bilo zaznavno razumevanje, da so človekove življenjske izkušnje največje in najbolj osebno bogastvo, simbolni temelj, ki je dajal vrednost vsemu drugemu premoženju. Življenjske izkušnje oziroma modrost, ki jo je starejša generacija predajala mlajšim, so bile zelo pomembne za preživetje, za kvalitetno življenje, saj se ni bilo treba vselej učiti vsega na novo. Izkušnje so bile dodana vrednost spoznanj preteklih generacij. Če mlajši odpišejo starejše, s tem grobo posežejo tudi v svoj lastni razvoj. Marsikaj, kar so generacije pred njimi že dosegle, se izgubi in mlajši stopicajo na mestu, medtem, ko bi lahko pot nadaljevali. Ponavljanje prehojene poti upočasni razvoj posameznika in skupnosti. V družbah, kjer vredni dosežki preteklih rodov ne prehajajo na mlajše, kjer starejši vloge prenašalcev vrednega ne morejo, ali ne znajo opraviti, razvoj neizogibno zastane. Ostaja pa nevarnost razočaranja in obupa starejših, ki so tudi sami nekoč bili mladi. Modri mladi se zavedajo, da s svojim odnosom do starejših soustvarjajo tudi svojo prihodnost... (Posvet z naslovom »Veliko nam imajo povedati«, Ljubljana, Državni svet, 15. junij 2011)

... A časi so se spremenili in današnji tempo je tudi zaradi napredka znanosti in tehnologije neusmiljen; izkušnje hitro zastarajo, zato so na videz nepotrebne in nekoristne. A to je le videz, ki vara. Družba pa - in to je v informacijski družbi, oziroma družbi znanja še posebno pogubno - izgublja del človeškega kapitala, ki ga je nekoč že razvila in imela. Države ohranjajo in razvijajo svojo vitalnost in informacijsko družbo predvsem s človeškim in socialnim kapitalom, s katerim razpolagajo. Za to pa je potrebno sozvočje medgeneracijskega dialoga... (Posvet z naslovom »Veliko nam imajo povedati«, Ljubljana, Državni svet, 15. junij 2011)

... V državah, kjer verjamejo v razvoj starejših, napore usmerjajo v vzpostavitev organiziranih struktur in priložnosti za razvoj in delovanje starejših. V teh procesih sodelujejo vse generacije, zato se ustvarjajo nove oblike medgeneracijske povezanosti. Povezanost, dialog in sodelovanje pa je tudi smisel življenja v družbi. Medgeneracijsko povezovanje skozi nove oblike organiziranosti predstavlja novo razvojno možnost za starejše, ki je tudi razvojna možnost mladih in družbe kot celote. Namesto problem, postaja

obdobje staranja izziv, in tudi priložnost za posameznika in družbo... (Posvet z naslovom »Veliko nam imajo povedati«, Ljubljana, Državni svet, 15. junij 2011)

... Zavedamo se, da je dobra zakonodaja ključna za kvaliteto življenja in da je tudi osnova dobrega medgeneracijskega sožitja. Državni svet si s svojim delovanjem vseskozi prizadeva doseči pozitivne spremembe v odnosu do starejše populacije. To je del naših prizadevanj za uveljavitev kakovosti življenja državljanov kot strateškega cilja delovanja države in kakovosti življenja državljanov kot temeljnega merila delovanja države. V Državnem svetu si prizadevamo za okrepitev vrednot, za sistemsko spreminjanje naših miselnih in vedenjskih vzorcev. Naš skupen cilj mora biti prijazna država, ki omogoča dostojno življenje vsem generacijam. Mladim službe in delo, starejšim dostojne pokojnine in mirno jesen življenja! Rešitve problemov je treba iskati v sodelovanju in dialogu z vsemi generacijami, vsako zapostavljanje škodi vsem! (Srečanje upokoјencev Gorenjske, Soriška planina, 1. september 2011)

... Nezaposlenost, nizke plače in posledično nizke pokojnine so v nasprotju z deklariranimi načeli slovenske države kot socialne države, o kateri smo pred dvajsetimi leti še sanjali, danes pa jo živimo. Našemu komaj dvo milijonskemu narodu zagotovo ni treba po poti strahovitega družbenega razslojevanja, ki smo mu priča v svetu in vse bolj žal tudi pri nas. Ko bogati postajajo le še bogatejši, storitve za večino državljanov postajajo dražje in ne cenejše ter ko vse manjša elita kontrolira vse večji del bogastva. Ni nam treba slepo po poti razvoja v družbo dveh slojev, družbo elite, ki bo še močnejša in vse ožja, in družbo ostalih, ki bodo imeli vse manj vpliva na temeljne življenjske odločitve. Z vidika dvo milijonskega naroda je tako razslojevanje izjemno škodljivo! Aktualna gospodarska kriza je poleg številnih negativnosti vendarle jasno pokazala, da je čas finančnih špekulacij in lahkih zaslužkov minil! Brez trdega in poštenega dela, s katerim ste si sedanje generacije upokoјencev prislužile več kot zasluženno pokojnino, preprosto ne bo več šlo! (Srečanje upokoјencev Gorenjske, Soriška planina, 1. september 2011)

... Za tehniko običajno trdimo, da ljudi medsebojno odtuja, a projekt Simbioza je računalnik uporabil kot medij za doseg pomembnega cilja-preseganja odtujenosti in krepitev medčloveških stikov... Z možnostjo učenja uporabe računalnika, e-pošte in interneta so starejši dobili priložnost spoznati, da računalnik ni nič strašnega, da lahko tudi njim prinese številne koristi in popestritve v vsakdanjem življenju. Spoznali pa so tudi številne mlade prostovoljce, ki so z njimi delili svoje znanje in prosti čas. Bližina prijaznega sočloveka je za vsakega, še posebej starejšega, posebnega pomena. Bližina je v sodobnem času zelo dragocena, saj nas odtujenost vodi v melanholijo in čustveno otopelost. To opazimo, ko nas grozote današnjega časa sploh več ne prizadenejo. Ljudje smo še vedno družbena bitja in nam je najlepše, ko smo v stiku drug z drugim. Družbe ohranjajo in razvijajo svojo vitalnost predvsem s človeškim in socialnim kapitalom, s katerim razpolagajo. To pa smo mi vsi - ljudje različnih generacij... (Zaključni dogodek projekta Simbioz@, Ljubljana, Mestna hiša, 27. oktober 2011)

... Današnjih državljanek in državljanov vredna družba je samo družba, ki deluje skladno, in je prijazna do vseh svojih članov! Bojmo se zato politične ponudbe

»vitke države« in »države nizkih davkov«. Všečni izrazi niso nič drugega kot napoved ukinjanja socialne države! Denar za javno šolstvo, zdravstvo in socialo moramo razumeti kot investicijo v humano, skladno delujočo družbo vrednot. Logika kapitala pa vidi ta denar kot strošek ki ga je treba »klestiti«! Prevlado plenilskih elit so po svetu že prepoznali ne samo kot neetično smer družbenega razvoja, ampak tudi kot neperspektivno smer, saj ne gradi na človeku, ampak na denarju! *(Podelitev listine »Občina po meri invalidov« za leto 2011, Slovenske Konjice, 2. december 2011)*

... Deželi se slabo godi - pravi v naslovu svojega izjemnega dela znani družboslovec Tony Judt. In časi so prelomni. Spreminjajoča se demografska slika mora pomeniti spodbudo za politike in institucije, da bodo z ustreznimi ukrepi bolj dejavno soustvarjali pogoje za aktivno staranje. Življenjska doba evropskih prebivalcev se daljša, število starejših narašča. Podatki potrjujejo prelomnost letošnjega leta. Od letos dalje se bo v Evropi pričelo zmanjševati število delovno aktivnega prebivalstva, medtem ko se bo število prebivalcev nad 60 let vsako leto povečalo za okoli dva milijona ljudi. Na drugi strani pa se življenjska doba in vitalnost starejših zvišujeta, življenje je lahko aktivno, ustvarjalno, zdravo, prijetno in bogato tudi po šestdesetem. Gre za dodano vrednost kot potencial starejših generacij. Tako v kontekstu klasičnega BDP, kot v kontekstu pozitivnega vpliva na uspešno delovanje skladnega družbenega organizma, ki poleg mišic in kosti potrebuje tudi dušo in srce. Pozornost aktivnemu staranju je še kako utemeljena v situaciji, ko so tudi na elitnem svetovnem ekonomskem forumu v Davosu ugotavljali, da potrebujemo paradigmatične spremembe. V situaciji, ko vse več državljanov Evrope zavzema protestniški odnos – namesto da bi imeli možnost, priložnost, nalogo in veselje - ustvarjati. Sistem odriva vse večji del državljanov Evrope – starih, mladih in srednjih – v položaj pasivnosti ali odtujenosti in sovražnosti. Postindustrijskost so Evropski voditelji dojeli in udeleževali preveč bukvalno, kot da ni več pomembno proizvajati, obdelovati zemlje, sonaravno proizvajati energijo,... Manjka razumevanje in pravi odnos do vzdrževanja pozitivne aktivne vloge večine državljanov. Gre za delovna mesta, v širšem pomenu gre za aktivnostna mesta, za pozitivno ustvarjalni odnos vseh generacij! *(Pričetek Evropskega leta aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti, Ljubljana, Državni svet, 16. februar 2012)*

... Za človeško ustvarjalnost, inovativnost, svobodo duha, družbeno angažiranost... je pojem starosti le obrobni, precej suhoparen numerični seštevek let, ki sam po sebi ne predstavlja pomembne omejitve. Samodejno tiktakanje časa deluje prijazno, ko s spoštovanjem spremljamo plemenitenje uma, znanju in izkušnjam pa pridoda sestavino modrosti. Za splošno družbeno krizo, ki nas pesti, lahko rečemo, da je v veliki meri tudi posledica umanjkanja modrosti, pomanjkanja upoštevanja besed modrecev. Modreci so kažipot na razpotjih človeštva, kajti svet in življenje so spoznali tako z razumom kot s srcem. In modri mladi se zavedajo, da s svojim odnosom do starejših soustvarjajo boljšo prihodnost sveta... *(Dogodek »Veliko nam imajo povedati«, Ljubljana, Državni svet, 8. marec 2012)*

... A v življenjskem okolju, tako v mestih kot na podeželju, se kopičijo težave, ki jih institucionalizirane službe ne zmorejo zadovoljivo obvladati, zato se

soočamo z naraščanjem socialnih problemov, še posebej v povezavi z zdravstvenimi problemi starejših. Sredstva, ki jih za njihovo reševanje daje država, so običajno premajhna, zato se prav na lokalni ravni razvijajo storitve v obliki samopomoči in prostovoljne pomoči, ki jih lahko razumemo tudi kot temeljne socialne imunske mehanizme. To velja tudi za pomoč starejšim. Ti imunski mehanizmi so še posebej pomembni v kriznih razmerah, ko pride do izraza vloga nevladnega sektorja in prostovoljstva. Seveda pa se država ne sme zanašati na altruizem posameznikov in samoorganiziranih skupin, ampak so prostovoljci lahko le zelo kvalitetno dopolnilo delovanju javnih služb pod okriljem države... *(Posvet z naslovom »Naredimo korak naprej - sodelovanje NVO in javnih služb v lokalni skupnosti pri pomoči starejšim«, Ljubljana, Državni svet, 14. junij 2012)*

10. Politike prostora

Nagovor predsednika Državnega sveta na posvetu "Čas je za spremembe v urejanju prostora", Ljubljana, Državni svet, 25. februar 2010

... Neokrnjeno naravno okolje je lahko za na Krasu živeče prebivalstvo velika razvojna priložnost in možnost za bistveno zvišanje kvalitete življenja, če bi za to obstajale primerne spodbude... *(Posvet o razvojnih priložnostih Krasa, Ljubljana, Državni svet, 16. junij 2008).*

... Mesta so stoletja izgrajevala svojo kulturno identiteto... Dediščina danes postaja vse bolj pomemben spodbujevalec trajnostnega razvoja in kulturnega turizma, od varstva okolja, prenove in razvoja podeželja in mest do najširših kulturnih vidikov prostora in njegovega razvoja... *(Nagovor na mednarodni konferenci o managementu naravne in kulturne dediščine majhna evropska mesta, Škofja Loka, 19. junij 2009)*

... Prostor je omejena dobrina - ne moremo ga poljubno širiti ali krčiti. Lahko pa z njim odgovorno razpolagamo. Ko govorimo o prostoru moramo imeti vselej pred očmi, da vsakršen, tudi najmanjši poseg vanj, zahteva temeljit predhodni razmislek o vseh možnih potencialnih ekoloških, gospodarskih, socialnih, političnih in drugih nadvse kompleksnih posledicah, ki jih bo s seboj kratkoročno ali dolgoročno prinesel. Ne nazadnje, mi res oblikujemo okolje in prostor, a premalo se zavedamo, da tudi okolje in prostor, v enaki meri ali pa še bolj, oblikujeta nas! *(Posvet z naslovom Čas je za spremembe v urejanju prostora, Ljubljana, Državni svet, 25. februar 2010)*

... Slovenija se v zadnjih letih sooča z izgubo velikih površin najboljših kmetijskih zemljišč in obdelovalnih kmetijskih površinah, kar nas že uvršča na rep držav članic Evropske unije. Nekateri državni svetniki so zato že večkrat opozorili, da občine zaradi pritiskov kapitala s prostorskimi akti uničujejo najboljša kmetijska zemljišča. Po drugi strani smo v zadnjih letih ogromno najboljših kmetijskih zemljišč izgubili zaradi gradnje avtocestnega omrežja. Vlada je žal v postopku umeščanja avtocestnih tras v prostor zasledovala v prvi vrsti najcenejšo varianto in zanemarila nacionalno-strateške vidike obdelovalnih zemljišč. Poseben problem predstavljajo tudi t.i. statistično predstavljene izgube, povezane z opuščanjem kmetijske rabe, z zaraščanjem in tudi s pritiski lastnikov, da se njihova zemljišča spremenijo v zazidljiva... (Posvet z naslovom Čas je za spremembe v urejanju prostora, Ljubljana, Državni svet, 25. februar 2010)

... Nastopil je čas za javno razpravo o stanju v urejanju prostora v Sloveniji. Za to je bil že tudi skrajni čas. Politika urejanja prostora pomeni okvir prizadevanjem ne le za tržno gospodarsko učinkovitost, socialno pravičnost, varnost, blaginjo, telesno in duševno zdravje zdajšnjih generacij temveč tudi vseh prihodnjih generacij, ki prihajajo za nami in bodo živele in ustvarjale na tem prostoru... (Posvet z naslovom Čas je za spremembe v urejanju prostora, Ljubljana, Državni svet, 25. februar 2010)

... Med izredno pomembno strateško razvojno področje spada področje urejanja prostora. Da je upravljanje s prostorom eno vitalnih, a nadvse občutljivih vprašanj, kaže med drugim tudi dolgotrajnost sprejemanja Državnega strateškega prostorskega načrta. Pri tem pa ostaja odprto vprašanje – ali bomo po desetletjih vendarle pristopili k načrtovanju prostora od nacionalne ravni navzdol, ali bomo še naprej sprejemali rešitev, da prostora dejansko ne načrtujemo celovito, strokovno in proaktivno, ampak prostorski načrti predstavljajo bolj zlaganje omejitev in ambicij posameznih prostorskih akterjev – prometa, energetike, vodarjev, Nature 2000, varuhov biotske raznovrstnosti, kulturne dediščine... (Posvet na temo »Mesta - urbani izziv prihodnosti«, Ljubljana, Državni svet, 18. maj 2010)

... Živimo v dobi, ko divji kapitalski in parcialni zasebni interesi žal prevečkrat diktirajo namensko rabo dragocene in omejene dobrine, kot je to prostor. To velja tudi v primeru mest... Dragocena in enkratna stara mestna jedra so se v zadnjih dvajsetih letih znašla v primežu navzkrižnih razvojnih interesov. Posledice so vidne in zaskrbljujoče: mestna jedra, ki so od nekdanjega srca in duša vsakega mesta, se praznijo, njihova starodavna gospodarska, socialna in kulturna vloga se opušča, s tem pa jim grozi postopen propad. Ta, za stara mestna središča izjemno neugodna družbena klima, se je v Sloveniji stopnjevala zadnjih dvajset let. Medtem ko so se stara mestna jedra praznila, so se vztrajno pozidavala najbolj rodovitna kmetijska zemljišča na obrobju mest. Na ta paradoks smo državni svetniki že večkrat opozorili! (Posvet na temo »Mesta - urbani izziv prihodnosti«, Ljubljana, Državni svet, 18. maj 2010)

... Za kvaliteto življenja v mestih je bistvenega pomena kvalitetno grajeno javno dobro, kot so prometne površine, trgi, tržnice, igrišča, parki, zelenice in podobno. O javnem interesu, javnem dobru in podobnih javnih elementih

dobrin, ki naj bi služile vsem, bi morali večkrat javno spregovoriti! V tem kontekstu naj še posebej pozitivno ocenim prizadevanje Združenja zgodovinskih mest Slovenije in njihovo izhodišče, da stara zgodovinska, največkrat srednjeveška mesta predstavljajo za državo Slovenijo izreden potencial, narodovo bogastvo, ki bi ga lahko izkoristili po zgledu tujih držav ali pa z lastnimi inovativnimi rešitvami. (Posvet na temo »Mesta - urbani izziv prihodnosti«, Ljubljana, Državni svet, 18. maj 2010)

... Zelo smo lahko hvaležni odgovornim strokovnjakom s področja politik prostora, da so z jezikom stroke spregovorili o problemih, ki pa v resnici odražajo krizo in preživetost delujoče neo-liberalne družbeno gospodarske paradigme... (Posvet z naslovom »Obeti sprememb v urejanju prostora«, Ljubljana, Državni svet, 2. junij 2011)

... Problemi v zvezi s prostorom, prostorskim načrtovanjem in razvojem so na neki točki preprosto postali tako kompleksni in medsebojno prepleteni, da jih ni več mogoče urejati zgolj sektorsko in predvsem ne zaprto pred očmi širše strokovne in druge zainteresirane javnosti. Kajti urejanje prostora je zagotovo aktivnost, ki dolgoročno vpliva na kakovost življenja in gospodarski razvoj in je zato pravilno, da je predmet najširšega javnega interesa... (Posvet z naslovom »Obeti sprememb v urejanju prostora«, Ljubljana, Državni svet, 2. junij 2011)

... Težišče pravne in realne oblasti na področju urejanja prostora se je od skupnega interesa, ki ga je, vsaj na deklarativni ravni, zastopal socializem, v zadnjih dvajsetih letih preneslo v sfero privatnih interesov. Tudi na tem področju je prevladal model neoliberalnega tržnega kapitalizma brez omejitev. Tržna logika je prevladala nad javnim interesom. Lahko rečemo, da je v zadnjih letih razvojne pobude narekoval predvsem kapital in ozko in kratkoročno razumljene ekonomske zakonitosti, javni interes se je umaknil daleč v ozadje... (Posvet z naslovom »Obeti sprememb v urejanju prostora«, Ljubljana, Državni svet, 2. junij 2011)

... Kozjansko potrebuje tretjo razvojno os, ceste pa morajo biti kot krvna žila, ki povezuje konkretne vsebine... (O cestnih povezavah na Kozjanskem, Šentjur, 3. junij 2010)

... Pri nas manjka celovita vodna politika, ki bi poleg ciljev zaobjela celoten vrednostni okvir, ki bi opredelil upravljanje z vodami kot temeljni element trajnostnega razvoja v Sloveniji... (Posvet Voda in urbani prostor, Ljubljana, Državni svet, 22. marec 2011)

... Dokler bodo mladi odvisni od svojih staršev, ne moremo pričakovati polnega socialnega in političnega državljanstva. Tudi večjega števila rojstev ni moč pričakovati od mladih, ki so brez lastnega stanovanja in lastnih stalnih dohodkov... Zdi se, da se vrtimo v začaranem krogu, ko ne znamo ločiti vzrokov od posledic, nove in nove generacije mladih pa so iz leta v leto prepuščene logiki surovega stanovanjskega trga, kjer vladajo visoke tržne najemnine, pomanjkanje trajnih najemniških stanovanj, pomanjkanje neprofitnih najemniških stanovanj itd. (Posvet o stanovanjski problematiki mladih, Ljubljana, Državni svet, 29. junij 2011)

... Slovenska obala je zelo majhna in na dolžini 46 kilometrov se krešejo zelo različni interesi. Obenem je morje za vse prebivalce Slovenije pomembna vrednota, naravni vir in naravno bogastvo. Zaradi tega simbolnega, globoko čustvenega odnosa do naše obale je prav, da je z vizijo razvoja priobalnega pasu seznanjena tudi širša javnost. *(Posvet o trajnostnem razvoju in zaščiti priobalnega pasu, Ljubljana, Državni svet, 13. september 2012)*

... Vztrajati moramo na temeljni opredelitvi, da so naravni viri dobrina, s katero moramo gospodariti predvsem v javnem interesu. Ne sme biti kupna moč temeljni kriterij, kajti kupna moč je v globaliziranem svetu zelo brutalno razporejena in ne upoštevajo kriterija kakovosti življenja državljanov kot vodilni kriterij in usmeritev delovanja. *(Posvet o trajnostnem razvoju in zaščiti priobalnega pasu, Ljubljana, Državni svet, 13. september 2012)*

... Obala ponuja izjemne razvojne možnosti - od naselitvenih, proizvodnih, prometnih, do rekreativno - turističnih. Posegi v priobalni prostor so zato še toliko bolj občutljivi, saj lahko vodijo v konflikte velikih razsežnosti med interesom kapitala, nosilci javne oblasti, prebivalci lokalnih skupnosti in drugimi legitimnimi deležniki. Kljub krizi in vesplošnemu pomanjkanju investicijskih spodbud pa na morebitne prostorske posege ne bi smela padati pasti senca dvoma, da so podrejeni finančnim interesom in špekulacijam. *(Posvet o trajnostnem razvoju in zaščiti priobalnega pasu, Ljubljana, Državni svet, 13. september 2012)*

... Ko govorimo o prostoru, moramo imeti vselej pred očmi, da vsakršen poseg vanj zahteva temeljit predhoden razmislek o vseh možnih okoljskih, gospodarskih, socialnih ali drugih kompleksnih posledicah, ki jih bo prinesel s seboj kratkoročno in tudi dolgoročno. V Državnem svetu vseskozi poudarjamo, da so občinski prostorski načrti temeljni razvojni dokumenti, od katerih je odvisen gospodarski in trajnostni razvoj občin. Z vidika zagotavljanja avtonomije lokalne samouprave in izvajanja izvirnih nalog občin bi, po mnenju Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, moral sistem prostorskega urejanja temeljiti še na večji vlogi občin, ki pa bi morale za to prevzeti tudi še višjo raven odgovornosti. Ko gre za celotni priobalni pas in razvojna vprašanja tega območja, pa lahko ponovno ugotovimo tisto, kar smo v Državnem svetu ugotavljali že, ko smo obravnavali problematiko zaščite Krasa pred pozidavo, in sicer, da v Sloveniji vseskozi čutimo posledice umanjkanja drugega nivoja lokalne samouprave. Primorska regija ali pokrajina bi strokovno in interesno zagotovo veliko bolj celovito zaobjela razvojne in urbanistične specifične in potrebe tega edinstvenega dela naše države... *(Posvet o trajnostnem razvoju in zaščiti priobalnega pasu, Ljubljana, Državni svet, 13. september 2012)*

... Izjemno pomembno je, da razumemo zakonitosti trajnostnega upravljanja ekonomskih, naravnih, kulturnih in prostorskih virov, ki v končni fazi usodno določajo raven kakovosti življenja prebivalcev in uporabnikov prostora. Želim, da bi današnji posvet doprinesel h kakovostni izmenjavi mnenj raznolike strokovne in zainteresirane javnosti, v razpravi pa tudi politike in civilne družbe, ter v končni instanci prispeval h krepitvi gostote zavesti o najpomembnejših vrednotnih in strokovnih kriterijih, ki morajo biti temelj

gospodarjenja s prostorom na lokalni, pokrajinski in nacionalni ravni... (*Posvet o trajnostnem razvoju in zaščiti priobalnega pasu, Ljubljana, Državni svet, 13. september 2012*)

11. Mednarodno sodelovanje

Mag. Blaž Kavčič s podpredsednikom LR Kitajske, od 15. novembra 2012 pa tudi generalnim sekretarjem KP LR Kitajske Xi Jaopingom, Peking, 20. september 2011

... Izziv medkulturnega dialoga prav v tem, da pomembno prispeva k nenehnemu soočanju z globalizacijo in občutljivim področjem medsebojnega spoštovanja različnih kultur, zavesti o novih političnih, gospodarskih in kulturnih razmerah v Evropski uniji po zadnjih dveh širitvah in v luči napovedanih širitvev. Tudi na tej ravni se Slovenija zaveda pomembne naloge, ki jo zaradi zgodovinske in geografske povezanosti že sedaj opravlja v povezavi z **Balkanom**. (*Vloga zgornjih domov parlamentov pri razvoju dialoga med kulturami in civilizacijami, St. Peterburg, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, 14. november 2008*)

... Parlamentarci lahko veliko prispevamo h krepitvi dialoga in strpnosti na področju kulture in s tem k preseganju nerazumevanj in nesoglasij, ki izhajajo iz različnosti. Pomembno se mi zdi, da postanejo medkulturni dialog, kulturno sodelovanje in poznavanje ter upoštevanje kulturnih in civilizacijskih razlik pomemben del nacionalnih in prihodnje skupne evropske zunanje politike. (*Vloga zgornjih domov parlamentov pri razvoju dialoga med kulturami in civilizacijami, St. Peterburg, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, 14. november 2008*)

... Svetovna kriza zahteva, da so v ospredju naših razmišljanj globalna vprašanja in reforme. Na preizkušnji je sposobnost usklajenega in učinkovitega

delovanja EU in vseh mednarodnih institucij. V ospredju delovanja pa morajo biti strateški cilji, saj je državljanom težko razumljivo, da se EU ukvarja sama s sabo, ne pa s težavami, ki ljudi najbolj pestijo. (Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni vojni, Gdansk, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, 22. do 24. oktober 2009)

... Razprava o nadaljnji integraciji EU je močno povezana z obstojem evropske identitete. EU je političen projekt, zato bo evropska identiteta politična. V EU se identificiramo s pomočjo multikulturalnosti in različnosti. Takšna različnost bi lahko vsebovala zametke dezintegracije. V Evropi smo si enotni v tem, da smo si različni... (Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni vojni, Gdansk, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, 22. do 24. oktober 2009)

... Na področjih, kjer ima Evropski parlament ključno vlogo pri sprejemanju zakonodaje, ki neposredno vpliva na življenje Evropejcev, Lizbonska pogodba širi postopek soodločanja med Evropskim parlamentom in Svetom EU. To pomeni, da si delita zakonodajno oblast in v bolj površinskem smislu delujeta podobno kot politični sistemi z dvodomnim zakonodajnim telesom... (Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni vojni, Gdansk, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, 22. do 24. oktober 2009)

... Vsekakor je interes, da se v nacionalnih parlamentih spodbudi več vsebinske razprave o predlogih Evropske komisije tudi na sejah pristojnih delovnih teles, ki so pristojna za posamezna področja. Verjamem, da bodo sčasoma nacionalni zakonodajni organi dosledneje uveljavili konkretne pravice v postopku soodločanja EU in se bodo začeli bolj zavedati svojega vpliva na odločitve Evropske komisije... (Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni vojni, Gdansk, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, 22. do 24. oktober 2009)

... Ideja drugega doma na ravni EU je lahko zanimiva pot za izboljšanje komunikacije med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom. Ne potrebuje komplicirane in drage institucionalizacije in bi približala EU državljanom Evrope. (XI. srečanje Združenja evropskih senatov, Haag, 17. april 2009)

... Želel bi, da bi združevanje Evrope, ne le v simboličnem smislu temveč tudi dejansko, v vsakdanjem življenju Evropejcev, izničilo vse negativne pretekle izkušnje sobivanja narodov in da bi glas manjšin postal resnično upoštevan in spoštovan. (Praznik evropskih narodnih skupnosti, Libuče na avstrijskem Koroškem, 23. avgust 2009)

Svetovna kriza zahteva, da so v ospredju naših razmišljanj globalna vprašanja in reforme. Na preizkušnji je sposobnost usklajenega in učinkovitega delovanja EU in vseh mednarodnih institucij... (Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni

vojni, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, Gdansk, 22. do 24. oktober 2009)

... V Evropi smo si enotni v tem, da smo si različni. Skupna valuta, enotni nastopi na prizorišču globalizacije, to utrjuje evropsko identiteto. Vprašanje je, ali lahko zgolj ekonomska uspešnost reši vprašanje identitete... (Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni vojni, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, Gdansk, 22. do 24. oktober 2009)

... Znano je, da so nacionalni parlamenti možnost sporočanja mnenj do zdaj izkoriščali precej različno. Vsekakor je interes, da se v nacionalnih parlamentih spodbudi več vsebinske razprave o predlogih Evropske komisije tudi na sejah pristojnih delovnih teles, ki so pristojna za posamezna področja. Verjamem, da bodo sčasoma nacionalni zakonodajni organi dosledneje uveljavili konkretne pravice v postopku soodločanja EU in se bodo začeli bolj zavedati svojega vpliva na odločitve Evropske komisije. (Demokracija v Evropi dvajset let po prvih svobodnih volitvah vzhodno od berlinskega zidu - Evropa in svet dvajset let po hladni vojni, Izredno srečanje Združenja evropskih senatov, Gdansk, 22. do 24. oktober 2009)

... Paradoksalno je, da se v Evropi poleg enormnih presežkov hrane, po drugi strani srečujemo s pomanjkanjem hrane, saj se je po podatkih EUROSTAT leta 2007 pod pragom revščine znašlo 79 milijonov ljudi, po nekaterih podatkih pa se v Evropi na robu socialne revščine sedaj nahaja več kot 100 milijonov ljudi. V svetovnem merilu pa se vsako leto pod pragom revščine znajde novih 50 milijonov ljudi. (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva, Bolgarije, Romunije ter Hrvaške na temo podnebnih sprememb in vloge kmetijstva v trajnostni razvojni politiki v regiji, 16. oktober 2009)

... Podobno kot v podjetjih bi morali tudi organizacijo političnih sistemov - od krajevnih skupnosti občin, pokrajin, nacionalnih držav, Evropske unije, svetovnih organizacij – stalno analizirati in izboljševati po kriterijih demokratičnosti, učinkovitosti in ekonomičnosti... Lokalne skupnosti predstavljajo bistven segment vsake države, so deli, ki skupaj tvorijo celotno državo. Uredbe, direktive in akcijski načrti postanejo del ali smernice veljavne nacionalne zakonodaje, ki zadeva ne zgolj vsako državo, ampak tudi vsako lokalno skupnost in vsakega državljan v njej. Zato je pomembno, da parlamenti prevzamejo aktivno vlogo in Evropsko unijo približajo lokalnim oblastem kot tudi lokalne oblasti Evropski uniji...(O vlogi senatov med lokalno samoupravo in Evropsko unijo, Rim, Združenje evropskih senatov, 16. april 2010)

... Vse bolj v ospredje pa prihaja spoznanje, da višja politična enota, predvsem pokrajina, nacionalna država, tudi Evropska unija ni in ne more biti zgolj seštevek vanjo vključenih sestavnih enot. To bi pomenilo odsotnost bolj povezovalnih pogledov in odsotnost možnosti vzpostavljanja sinergij. Seštevek fragmentarnih prostorskih načrtov onemogoča celovit pogled na prostor pokrajine, nacionalne države in v končni instanci tudi Evropske unije. Na drugi strani pa bi izrazito direktivno upravljanje na ravni sestavljenih političnih enot pomenilo zapostavljanje legitimnih interesov državljanov in

nevarnost povečevanja občutka odtujenosti. Gre torej za vprašanje razumnega tehtanja, za vprašanje mere. Resno se bomo morali soočiti s problemom, da državljani Evropske unije le-to vse preveč doživljajo kot oddaljen birokratski center moči in prerazporejanja sredstev na netransparentne načine... (O vlogi senatov med lokalno samoupravo in Evropsko unijo, Rim, Združenje evropskih senatov, 16. april 2010)

... Tisto, kar je v današnjem svetu premalo prisotno kot platforma oblikovanja mednarodnih odnosov, so vrednote svetovnega etosa, morda še posebej zlato pravilo vzajemnosti. Drugi domovi utegnejo biti najboljša pot za njihovo postopno uresničevanje v nacionalnih in mednarodnih okvirih. S tem bi dali velik prispevek k uresničevanju edinega pravega merila uspešnosti katere koli oblasti – vzdrževanja in izboljševanja kakovosti življenja državljanov... (O razvoju parlamentarne diplomacije v 21. stoletju - vloga senatov, Rim, Združenje evropskih senatov, 16. april 2010)

... Le s prevzemanjem aktivne vloge na nacionalni in globalni ravni, s povečevanjem odprtosti parlamentov za vprašanja civilne družbe ob hkratnem upoštevanju problematike zunaj državnih meja, bomo lahko učinkoviteje reševali konkretna vprašanja in stremeli k odličnosti tudi v prihodnje... (O razvoju parlamentarne diplomacije v 21. stoletju - vloga senatov, Rim, Združenje evropskih senatov, 16. april 2010)

... Izven političnih in parlamentarnih postopkov so prisotni močni centri odločanja z veliko finančno močjo... (3. svetovna konferenca predsednikov parlamentov, Ženeva, 20. julij 2010)

... Evropski parlamenti morajo ohraniti razumno in etično držo v časih negotovosti. Za tehtnejše odločanje v prihodnje pa bi morali več pozornosti nameniti ugotovitvam in napovedim priznanih institucij kot je Rimski klub... (3. svetovna konferenca predsednikov parlamentov, Ženeva, 20. julij 2010)

... Ne smemo pa pozabiti, da imajo ključno vlogo pri udejanjanju ciljev in smernic lokalni in regionalni politiki. Ti so ljudem najbližje in z izvajanjem koristne politike na najnižjih ravneh, kot je upravljanje mest in načrtovanje izrabe prostora, lahko naredijo veliko za uresničevanje zastavljenih ciljev v smeri sonaravnega in trajnostnega razvoja. Lahko pa, nasprotno, okolje za stoletja degradirajo. (Medparlamentarno srečanje na temo »Biotska raznovrstnost - strategija EU za biotsko raznovrstnost po letu 2010«, Ljubljana, 11. oktober 2010)

... Energetska politika v smeri varne, zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo, je visoka prioriteta Evropske unije. A da bi Evropska unija res lahko zagotovila konkurenčno, trajnostno in varno energijo ter se ob vsem tem še uspešno spopadla s podnebnimi spremembami, mora številne že sprejete zaveze vzeti skrajno resno in zmanjšati razkorak med deklariranimi zavezami in dejanji. (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)

... V EU smo postavili zelo sofisticirane smernice razvoja energetskega sektorja, delitev na nosilce specializiranih funkcij od proizvodnje, prenosa, distribucije, do mehanizmov energetskih borz in privatizacije. Ali vse to dejansko znižuje ceno kilovatne ure za industrijskega porabnika in za gospodinjstva, ali ta sofisticirani mehanizem morda ne predstavlja v veliki meri zgolj navidezno koristne rešitve? Nedvomno koristne za monopole in oligopole, ne pa za rast kakovosti življenja državljanov EU. (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)

... Parlamentarna diplomacija in močnejše sodelovanje nacionalnih parlamentov predstavljata novo priložnost za izboljšanje in okrepitev delovanja EU. (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)

... Posebej je pomembna visoka stopnja sinergije med EU in drugimi državami ter s porabniki in proizvajalci energije. Z vidika varnosti oskrbe z energijo je po mnenju Slovenije ključno, da politika EU nastopi enotno, da pri vodenju skupne zunanje energetske politike »govori z enim glasom«... (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)

... Nedavne motnje pri preskrbi z energijo so pokazale ne le na pomanjkanje obstoječih virov energije in tranzitnih poti, ampak tudi na veliko ranljivost EU zaradi odvisnosti od zunanjih virov energije. Obenem smo dobili tudi jasno sporočilo: EU potrebuje nove infrastrukturne povezave, mednacionalne in medregijske, ki bodo omogočile raznolikost tranzitnih poti in virov energije, ki bodo pomembni tako za delovanje notranjega energetskega trga kot za varnost oskrbe z energijo v EU. (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)

... Boj proti podnebnim spremembam, zmanjšanje občutljivosti EU na uvoz nafte in zemeljskega plina, ki bosta tudi v prihodnje ostala pomemben del energetskega sistema, omejevanje izpostavljenosti višanju cen ogljikovodikov in vzpostavitev bolj konkurenčnega energetskega trga, so ključni izzivi evropske energetske politike. Pomembno je, da Evropska unija poskrbi za integriran in dobro delujoč notranji trg ter zagotovi zanesljiv in okolju prijazen dostop do energije, ki bo tudi cenovno dostopna. (Srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije ter Hrvaške Evropska unija glede izzivov energetske varnosti, Varšava, 4. in 5. november 2010)

... Demokracija in etika predstavljata pot za doseganje trajnostnega cilja... (Mednarodna konferenca na temo napovedi, etika in ekstremni klimatski scenariji, Bled, 2. marec 2011)

... Osnovni način delovanja so danes že postale civilno-družbene mreže, ki se edine lahko dovolj hitro odzovejo na impulze prostora in časa. Ena od takih oblik sodelovanja so globalna socialna omrežja. Le-ta so postala pomemben

element wikinomičnega koncepta. Svetovni splet je namreč postal najmočnejša tehnološka in družbena platforma, ki v temelju spreminja pogoje industrijskega in celotnega družbenega funkcioniranja... *(Mednarodna konferenca na temo napovedi, etika in ekstremni klimatski scenariji, Bled, 2. marec 2011)*

... Sonaravni način materialnega življenja družbe, države, regije naj bi omogočil čim bolj dolgotrajno oz. trajnostno delovanje in obstoj družbe. Taka etika je podlaga za preureditev človeške družbe po vzoru naravnih, samoregulirajočih in na dolgi rok stabilnih kompleksnih sistemov, ki zajemajo tako vidik okolja in narave, gospodarstva in družbe... Potrebna je globalna ekološka zavest, globalni ekološki državljani, ki bo ravnal po načelu misli globalno, deluj lokalno... *(Mednarodna konferenca na temo napovedi, etika in ekstremni klimatski scenariji, Bled, 2. marec 2011)*

... Vladanje oz. upravljanje na svetovni, evropski ali lokalni ravni postaja z vidika globalnih razvojnih problemov vse bolj pomembno vprašanje. Razpolagamo z ogromno količino informacij in védenjem, a sedaj je potrebna predvsem modrost, kako in za kakšne cilje to bogato znanje in bogastvo informacij uporabiti. *(Mednarodna konferenca na temo napovedi, etika in ekstremni klimatski scenariji, Bled, 2. marec 2011)*

... Slovenija posveča pozornost povezavam v regiji in sodelovanju s sosednjimi državami članicami EU, npr. v okviru podonavske makroregije EU. Še posebno skrb in pozornost posvečamo državam Zahodnega Balkana, ker menimo, da lahko sodelovanje teh držav na področju prometa bistveno prispeva k stabilizaciji in gospodarskemu razvoju regije. Za to bi bilo po našem mnenju treba okrepiti sodelovanje držav v regiji in odpraviti administrativne ovire, krepiti pomen jadranskih oziroma severno jadranskih pristanišč, povečati investicije v železniško infrastrukturo, posodobiti in povezati javni potniški promet... *(13. srečanje predsednikov parlamentov Regionalnega partnerstva in Bolgarije, Romunije, Hrvaške in Črne gore, tema: Razvoj infrastrukture v regiji, Bratislava, 20. maj 2011)*

... Državni svet je Evropskemu parlamentu predlagal, da v sodelovanju z Evropsko komisijo, Evropsko centralno banko in drugimi institucijami oblikuje, sprejme in izvede naslednje ukrepe: 1. regulacijo finančnih trgov z onemogočanjem delovanja nemoralnih finančnih instrumentov, 2. zaščito delovnih mest v državah članicah EU, 3. okrepitev vloge evra kot svetovne valute... *(13. srečanje Združenja evropskih senatov, Državni svet in njegovi mehanizmi sodelovanja z lokalnimi skupnostmi, Madrid, 16. - 18. junij 2011)*

... Sedanji mednarodni institucionalni pogoji v osnovi onemogočajo, da bi bila kakovost življenja osnovni strateški cilj ekonomske politike Evropske unije, ampak je vodilo postal interes finančne industrije. Na konkretnem primeru Grčije je popolnoma jasno, da so interesi transnacionalnega špekulativnega finančnega kapitala botrovali nastanku krize in kar je posebej sprevrženo, kujejo dobičke v vseh fazah sprožanja krize in soočanja s krizo! Varčevalni in drugi ukrepi v primeru Grčije, ali katere druge od držav v težavah, v resnici ne morejo biti učinkoviti dokler je omogočeno delovanje špekulativnih finančnih instrumentov. *(14. srečanje Združenja evropskih senatov, Pariz, 16. marec 2012)*

... Kako lahko pričakujemo od državljanov Evropske unije, da bodo z varčevalnimi ukrepi na področju plač, pokojnin in krčenju socialne varnosti na področju zdravstva in šolstva podprli stabilizacijo makroekonomskih parametrov, če pa je vse bolj razširjeno spoznanje o ogromnem nakopičenem finančnem premoženju v davčnih oazah. Kako naj državljani Evropske unije sprejmejo logiko, da si akterji finančne krize izplačujejo za običajnega državljana nepredstavljive vsote? (14. srečanje Združenja evropskih senatov, Pariz, 16. marec 2012)

... Popolna liberalizacija mednarodnih ekonomskih tokov skladno z zahtevami WTO, IMF, WB povzroča prehitro ukinjanje tradicionalnih delovnih mest v državah članicah EU, kar je družbeno nesprejemljivo, saj ustvarja družbo razočaranih podpirancev namesto družbe aktivnih in motiviranih državljanov... (14. srečanje Združenja evropskih senatov, Pariz, 16. marec 2012)

... Postavlja se vprašanje, ali si organi oblasti EU sploh lahko dovolijo, da ne bi oblikovali ukrepov za zaščito temeljnih interesov državljanov EU, saj bi s tem podkrepili dvome o smiselnosti obstoja EU in evra. Težko si zamislimo uspešno delovanje EU, ne da bi evro dobil močnejšo vlogo kot svetovni denar. Prenova mednarodnega monetarnega sistema z večjo vlogo evra in zmanjšano vlogo ameriškega dolarja je nujna sestavina institucionalnega okvira za zagotavljanje pogojev kakovosti življenja državljanov EU. (14. srečanje Združenja evropskih senatov, Pariz, 16. marec 2012)

12. Nevladni sektor

Podpis dogovora o sodelovanju nevladnih organizacij, Ljubljana, Državni svet, 3. november 2011

... V Državnem svetu, kot drugem domu slovenskega parlamenta, zavzeto zastopamo interese civilne družbe. S številnimi javnimi posveti spodbujamo društva in organizacije, da se aktivno vključujejo v procese soodločanja o zadevah javnega pomena. V tem smislu nastopamo kot povezovalci med različnimi družbenimi interesi, ki se prek civilne sfere širijo na vse družbene segmente in politiko... (Zaključna konferenca projekta »Raznolikost je bogastvo družbe«, Ljubljana, Cankarjev dom, 2. oktober 2008)

... Država je s svojimi institucijami pogosto toga, ne reagira dovolj hitro, mnogi posamezniki v težavah pa se nanjo tudi ne znajo ali celo nočejo obrniti. Zato predstavlja prostovoljstvo izredno pomemben dopolnilni socialni vir pomoči in družbene solidarnosti, ki presega okvir državnih institucij. Prostovoljstvo je družbena dodana vrednost, glede na njen obseg pa lahko tudi merimo stopnjo družbene solidarnosti. (Podelitev priznanj najzaslužnejšim društvenim delavcem, Državni svet, 4. december 2008)

... Prostovoljstvo pomaga pri rušenju stereotipov o drugačnosti, zbližuje ljudi zelo različnih socialnih statusov, starosti in poklicnih profilov, spolnih, verskih, nacionalnih in rasnih predznakov, s tem pa zvišuje kvaliteto medčloveških odnosov, znižuje prag občutljivosti za krivice, ki se v družbi dogajajo, spodbuja razprave o družbenih problemih in v najširšem smislu prispeva k demokratizaciji družbenega okolja... (Podelitev priznanj najzaslužnejšim društvenim delavcem, Državni svet, 4. december 2008)

... Zametki prve moderne ustave Republike Slovenije so nastali v društvu. Te, najbolj demokratične oblike civilnodružbenega združevanja ljudi z ozirom na njihov interes in željo po udejstvovanju v družbenem življenju ljudi, so imele na Slovenskem vedno zelo pomembno vlogo. Že v preteklosti smo se Slovenci združevali v društva, ki so imela tudi namen spodbujanja narodne in kulturne zavesti ter rodoljubja in še danes slovimo po številnih društvih, v katerih se združuje in razvija civilna družba... (Posvet na temo »Izvori slovenske ustave – 20 let po pisateljski ustavi«, Ljubljana, Državni svet, 20. november 2008)

... Deset let je dolga doba sindikalnega boja za pravice obolelih zaradi azbestoze... Vloga vašega sindikata je izjemno pomembna tudi na področju ozaveščanja delodajalcev in širše javnosti o nevarnostih poklicnih obolenj - le zdrav delavec je namreč lahko produktiven delavec in le zdrav delavec je lahko tudi zadovoljen in ustvarjalen državljan. Že stara modrost pravi, 'da družba, ki za zdravje svojih ljudi ne poskrbi, le kratek vek preživi'. (Skupščina Zveze SABS, 26. marec 2009)

... Zlasti želim poudariti pomen vloge Planinske zveze kot organizirane civilnodružbene organizacije, ki je v zadnjih letih aktivno in učinkovito sprejela tudi funkcijo varovanja in ohranjanja gorske narave. Na ta način se lahko s svojimi pobudami vključuje v javne razprave in tudi vpliva na oblikovanje številnih zakonodajnih predlogov, ki se tičejo planinskega sveta. Planinska zveza in njeni člani imajo možnost in priložnost, da pri obiskovalcih gora nenehno utrjujejo zavest, da smo v gorah vselej in samo gostje in se moramo temu primerno tudi obnašati. V tem smislu je biti planinec ne le aktivnost v posameznikovem temveč vse bolj tudi v javnem interesu... (Osrednja planinska prirediteljska Dan planincev 2009 pod geslom »Varno v planine in gore«, Krim, 6. junij 2009)

... Dobro razvit, svobodomiseln in inovativen civilni sektor je pogoj za človeku prijazen sodoben družbeni razvoj. Ta je danes eden od ključnih pogojev za vsestransko uveljavljanje načel pluralnosti in demokracije kot tudi za trajnostno naravnani družbeni razvoj, porast družbene blaginje, kakovosti življenja ter socialne varnosti... (Posvet z naslovom Ustanove v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 10. september 2009)

... Za razvoj nevladnih organizacij je potrebna sprememba miselnosti in prepoznavanje njihovega pomena in vrednosti za skupnost in državo. Zato si je potrebno v družbenem okolju prizadevati soustvarjati vzdušje in oblikovati tako zakonodajo, ki bo naklonjena vlaganjem organizacij in posameznikov, donatorjev in sponzorjev. Ne nazadnje je spodbuda naložb v fundacije spodbuda v trajnostni razvoj na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, kar vse vodi v dolgoročni in kvalitetni vsestranski materialni in duhovni razvoj celotne Slovenije. (Posvet z naslovom Ustanove v Sloveniji, Ljubljana, Državni svet, 10. september 2009)

... Državni svetniki se še kako zavedamo, da je prostovoljstvo eden temeljnih stebrov civilne družbe, kajti širi najplemenitejša stremjenja človeštva - prizadevanja za mir, svobodo, priložnost, varnost in pravičnost za vse ljudi.

Prostovoljstvo je, še posebej v današnjem času globalizacije in nenehnih sprememb, ko postaja svet vse bolj zapleten in dogajanja v njem vse bolj soodvisna, priložnost za podpiranje in krepitev človeških vrednot, skupnosti, skrbi in pomoči. Skozi prostovoljstvo se uveljavljajo številne pravice in odgovornosti ter uresničujejo človeški potenciali in možnosti za premostitev razlik, ki nas v vsakdanjem življenju žal prepogosto ločujejo. Prostovoljstvo nam ponuja pot, da lahko kljub velikim družbenim in individualnim razlikam živimo skupaj v zdravih, zadovoljnih skupnostih in iščemo inovativne rešitve za skupne probleme (*Slovesnost ob mednarodnem dnevu prostovoljstva in ob začetku Evropskega leta prostovoljstva 2011, Ljubljana, Državni svet, 3. december 2010*)

... Družbe bolj kot kadarkoli prej s pomočjo prostovoljnega dela lahko spoprimejo s prednostnimi problemi na socialnem, ekonomskem, humanitarnem in mirovniškem področju. Prav tako smo večkrat javno opozorili, da so za uresničitev teh idej potrebni širše priznanje in pospeševanje prostovoljnega dela ter njegova večja promocija, da bi se tako vanj vključil čim širši krog ljudi. (*Posvet na temo financiranja društvenih organizacij, Ljubljana, Državni svet, 28. junij 2011*)

... Prostovoljno delo v Državnem svetu razumemo kot izziv za posameznike, vlado, sredstva javnega obveščanja, izobraževalne in vzgojne ustanove, verske skupnosti, nevladne organizacije, podjetja, da se zavzamejo, da pospešujejo in podpirajo boljše, bolj sodelovalne medčloveške odnose, ki so temelj človeka vredne družbe. Prostovoljstvo je v času globalizacije najpomembnejši instrument civilne družbe za podpiranje in krepitev človeških vrednot, skupnosti, skrbi in pomoči - je instrument za preseganje rasnih, nacionalnih, socialnih in drugih razlik, ovir in predsodkov. Kajti prostovoljec je človek kulture, duha in demokratičnosti, ne manipulira, ne izigrava, in uveljavlja sebe ali svojih koristi. To je v današnji potrošniški družbi, ki nenehno manipulira s posameznikom, zelo težko poslanstvo (*Podelitev priznanj prostovoljcem leta 2011, Ljubljana, Državni svet, 1. december 2011*)

... Za demokratično družbo je zelo pomembno, da državljani ohranjajo in razvijajo pozitiven, aktiven odnos do sebe, do ožjega in širšega družbenega in naravnega okolja. Morda se zdi taka misel samoumevna, a današnje življenje gre po drugi poti! Po poti, ki jo vse bolj narekuje diktat transnacionalnega kapitala, ki vse bolj določa katere blagovne znamke bomo jedli, katere pili, katere oblačili, katere podpirali pri športu, politiki in kulturi! Zato je pomembno, da čim več ljudi pritegnemo k odločanju o skupnih ciljih in načrtih. (*8. kongres prostovoljstva, Maribor, 5. december 2011*)

... Številne države so že prepoznale, da prostovoljstvo prispeva k višji kakovosti življenja. Zato mora biti nadaljnji razvoj prostovoljskega sektorja bolj določno pripoznan kot interes države, saj je v interesu državljanov Slovenije. (*8. kongres prostovoljstva, Maribor, 5. december 2011*)

... Zastavljeni plemeniti cilji fundacij na področju vzgoje, izobraževanja, znanosti, sociale, humanitarnih dejavnosti, športa, kulture... so dosegljivi, če obstaja za to spodbudno donatorsko okolje. Pomemben partner fundacijam je namreč gospodarstvo. Ali bodo posamezniki in podjetja motivirani za

doniranje, ki šele omogoča uresničevanje zadanega poslanstva ustanov, pa je odvisno od številnih javnih politik, naj omenim le davčno... (Problemska konferenca Združenja slovenskih ustanov, Ljubljana, 11. junij 2012)

... Za razvoj nevladnih organizacij je potrebna sprememba miselnosti in prepoznavanje njihovega pomena in vrednosti za skupnost in državo... Naloga politike je oblikovati tako zakonodajo, ki bo naklonjena vlaganjem organizacij in posameznikov, donatorjev in sponzorjev. Spodbuda naložb v fundacije je spodbuda v trajnostni razvoj na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, kar vse vodi v dolgoročni in kvalitetni vsestranski materialni in duhovni razvoj celotne države... (Problemska konferenca Združenja slovenskih ustanov, Ljubljana, 11. junij 2012)

... V času gospodarske in finančne krize lahko fundacije odigrajo zelo pomembno vlogo. S programi in projekti dopolnjujejo vladni sektor in večajo učinkovitost socialne države, ki so jo močno načeli neoliberalni ukrepi. Nobena vlada zato ne bi smela obravnavati delovanja fundacij ali društev kot nekakšno breme. Nasprotno - vsaka vlada bi se morala zavedati, da se na ta način financirajo programi in projekti, ki so v javno dobro, splošno korist in dobrodelen namen. Predvsem pa - država na ta način pridobi motivirane državljane. Tako se dejansko udejanja rek, da bo današnji temelj - jutrišnji steber. (Problemska konferenca Združenja slovenskih ustanov, Ljubljana, 11. junij 2012)

... Dobro razvit in svobodomiseln civilni sektor je eden od najpomembnejših pogojev za človeku prijazen družbeni razvoj. Kjer je le-ta razvit lahko govorimo o vsestranski uveljavitvi načel pluralnosti in demokracije, o trajnostno naravnem družbenem razvoju, porastu splošne blaginje, kakovosti življenja ter socialne varnosti. (Nacionalna konferenca nevladnih organizacij, Ljubljana, Hotel Lev, 18. september 2012)

... Državni svet sodeluje s civilno družbo na ozkem, a zelo pomembnem segmentu - na področju zakonodajnega procesa. Z vključevanjem mnenj, stališč in pripomb zainteresirane civilne družbe širi Državni svet prostor aktivnega državljanstva in prispeva h krepitvi participativne demokracije v Sloveniji. "Sodelovanje v različnosti" pa je tudi tista prava dodana vrednost, ki jo je v politiki edino mogoče šteti kot presežek... (Nacionalna konferenca nevladnih organizacij, Ljubljana, Hotel Lev, 18. september 2012)